

Kraków

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2024

Spis treści

Rozdział I: Wprowadzenie.....	5
1. Informacje ogólne	6
Rozdział II: Pomoc środowiskowa	11
2. Praca socjalna	12
2.1 Organizowanie społeczności lokalnej – rewitalizacja społeczna.....	12
2.1.1 Ważne inicjatywy podejmowane w ramach Programów Aktywności Lokalnej w 2024 r.	13
2.1.2 Wybrane Programy Aktywności Lokalnej	14
2.2 Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS.....	15
2.3 Praca socjalna prowadzona w ramach projektów socjalnych	16
2.3.1 Wybrane projekty socjalne realizowane w 2024 r.	16
3. Kluby Rodziców.....	19
4. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2024–2030.....	19
4.1 Działania w ramach kampanii społecznych	20
4.2 Mieszkanie treningowe dla kobiet i kobiet z dziećmi	21
4.3 Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej (SOW).....	21
5. Interwencja kryzysowa.....	22
5.1 Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK)	22
5.2 Miejsca interwencyjnego schronienia.....	22
6. Standardy Ochrony Małoletnich	22
7. Usługi opiekuńcze.....	23
7.1 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami.....	23
7.3 Specjalistyczne usługi dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami.....	24
7.4 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	25
8. Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnością	25
8.1 Asystent w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością	25
8.2 Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	26
8.3 Indywidualny trening kompetencji i umiejętności społecznych dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością	27
9. Realizacja zadań w zakresie zatrudnienia socjalnego	27
9.1 Kluby Integracji Społecznej.....	28
9.1.1 Klub Integracji Społecznej MOPS	28
9.1.1.1 Program reintegracji społecznej i zawodowej osób posiadających zadłużenie z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych	28
9.1.1.2 Prace realizowane na terenie miejskich cmentarzy.....	29
9.1.2 Klub Integracji Społecznej dla osób niepracujących z orzeczoną niepełnosprawnością	29
9.2 Centra Integracji Społecznej.....	29
9.2.1 Centrum Integracji Społecznej.....	29
9.2.2 Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych	30
10. Program „Złota Rączka”	30
11. Realizacja Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków.....	30
11.1 Usługa asystenta rodziny	31
11.2 Rodziny wspierające	32
11.3 Usługa „Pomoc w domu” realizowana w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”	32
11.4 Placówki wsparcia dziennego	32
11.5 Poradnictwo	33
11.5.1 Poradnictwo i terapia rodzin realizowane przez ośrodki poradnictwa i terapii.....	33
11.5.2 Usługi wzmacniające lub odbudowujące naturalny system wsparcia, tj. rodzinę	35
11.5.3 Specjalistyczne usługi wspierania rodziny	36
11.5.4 Poradnictwo psychologiczne realizowane przez MOPS	36
11.5.5 Prowadzenie na oddziałach ginekologiczno-położniczych oraz w szkołach rodzenia usługi „przewodniczki” dla kobiet w ciąży i rodziców nowo narodzonych dzieci mieszkających w Krakowie ...	37
12. Projekt „Krakowski Szlak Integracji”	37
13. Trwałość projektu „Zawsze rodzina”	38
14. Świadczenia z pomocy społecznej.....	38
14.1 Podstawowe świadczenia finansowe: zasiłek stały, okresowy i celowy	38

14.2 Pomoc w zakresie żywienia	39
14.2.1 Program osłony dotyczący udzielania mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie żywienia.....	39
14.2.2 Współpraca z organizacjami dystrybuującymi żywność w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2021–2027 (FEPŻ)	40
14.2.3 Sklep socjalny.....	41
14.2.4 Pomoc w zakresie żywienia poza programem osłownym.....	41
14.2.5 Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej	41
14.3 Lokalny Program Osłony dla osób, które poniosły zwiększone koszty grzewcze, związane ze zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych	41
14.4 Wsparcie rodzin romskich w ramach realizowanego zadania polegającego na dofinansowaniu edukacji przedszkolnej krakowskich dzieci romskich	42
15. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów	43
15.1 Stypendia szkolne	43
15.2 Zasiłek szkolny	44
15.3 Rządowy program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2023–2025 (W latach ubiegłych program funkcjonował pod nazwą „Wyprawka szkolna”)	44
16. Pomoc na rzecz osób bezdomnych	44
16.1 Zapewnienie usług związanych z zabezpieczaniem schronienia i noclegu osobom bezdomnym....	45
16.1.1 Pomoc w formie schronienia realizowana jako zadanie z zakresu pomocy społecznej.....	45
16.1.2 Pomoc w formie schronienia realizowana w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym	46
16.2 Mieszkania treningowe dla osób bezdomnych.....	46
16.3 Zapewnienie pomocy medycznej i zaopatrzenia w leki realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym	47
16.3.1 Przychodnia dla Osób Bezdomnych oraz Punkt Wydawania Leków i Darów.....	47
16.3.2 Doraźna pomoc medyczna i doraźna pomoc przedmedyczna w przestrzeni publicznej Gminy Miejskiej Kraków oraz na terenie noclegowni i schronisk.....	47
16.4 Zapewnienie możliwości dokonywania zabiegów higienicznych realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym	47
16.5 Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej ...	47
16.6 Wigilia dla osób bezdomnych i samotnych	48
16.7 Praca socjalna z osobami bezdomnymi metodą streetworkingu	48
16.8 Streetbus dla osób bezdomnych	48
16.9 Usługa asystenta osoby bezdomnej	49
16.10 Zapewnienie miejsc noclegowych osobom eksmitowanym bez prawa do lokalu socjalnego	49
16.11 Aktywizacja zawodowa osób bezdomnych – CIS dla osób bezdomnych.....	49
16.12 Świadczenia pieniężne na rzecz osób bezdomnych.....	49
17. Pomoc dla cudzoziemców	50
18. Zadania dzielnic	50
19. Akcje socjalne, współpraca z firmami i innymi podmiotami	51
20. Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej	52
21. Kierowanie wniosków o podjęcie działań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie i prokuratur rejonowych...	52
22. Kandydaci na kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych oraz opiekunów prawnych osób ubezwłasnowolnionych całkowicie	53
22.1 Obsługa wypłat wynagrodzeń za sprawowanie opieki nad osobą ubezwłasnowolnioną	53
23. Kierowanie do prokuratury wniosków o wszczęcie w sądzie opiekuńczym postępowań o ubezwłasnowolnienie	53
24. Kierowanie do sądów wniosków o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody	54
25. Kierowanie do sądów wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody	54
26. Sprawienie pogrzebu na koszt Gminy Miejskiej Kraków	54
Rozdział III: Pomoc specjalistyczna.....	55
27. Piecza zastępcza	56
27.1 Rodzinna piecza zastępcza	56

27.1.1 Świadczenia pieniężne dla dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz wynagrodzenia dla osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka	60
27.2 Instytucjonalna piecza zastępcza	61
27.2.1 Placówki opiekuńczo-wychowawcze	61
27.3 Ustalenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	62
27.4 Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej	62
27.5 Wydatki i dochody z tytułu umieszczenia dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych w innych powiatach oraz dzieci z innych powiatów na terenie Gminy Miejskiej Kraków	62
27.6 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z terenu GMK w ZOL	62
27.7 Usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki.....	63
27.7.1 Mieszkania treningowe dla usamodzielniających się wychowanków	63
28. Ośrodki wsparcia, mieszkania treningowe i wspomagane, placówki zapewniające opiekę	64
całodobową osobom w podeszłym wieku i z niepełnosprawnościami.....	64
28.1 Ośrodki wsparcia dla osób w podeszłym wieku oraz osób chorych	64
28.2 Środowiskowe domy samopomocy	65
28.3 Klub Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.....	66
28.4 Mieszkania wspomagane i treningowe dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla osób w podeszłym wieku i osób przewlekłe chorych.....	66
28.5 Domy pomocy społecznej	67
Rozdział IV: Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami	70
29. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami	71
29.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	71
29.1.1 Mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków w warsztatach terapii zajęciowej w innych powiatach	71
29.2 Formy dofinansowania z środków PFRON dla osób z niepełnosprawnościami:	72
29.3 Program „Aktywny Samorząd”	72
29.4 Program „Zajęcia klubowe w WTZ”	73
29.5 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta	74
29.6 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie	74
Rozdział V: Pomoc uchodźcom z Ukrainy.....	75
30. Pomoc uchodźcom z Ukrainy	76
30.1 Placówka opiekuńczo-wychowawcza przy ul. Moczydło 12.....	76
30.2 Pomoc w formie posiłku dla dzieci w szkołach i przedszkolach	76
30.3 Nadzór nad wypełnianiem praw i obowiązków opiekuna tymczasowego małoletniego obywatela Ukrainy.....	76
30.4 Wsparcie finansowe wydatków związane z utrzymaniem dzieci przez opiekunów tymczasowych	77
30.5 Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł	77
30.6 Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej.....	77
30.7 Rozszerzenie działalności placówek wsparcia dziennego	77
30.8 Zapewnienie pieczy zastępczej.....	78
30.9 Zapewnienie opieki w domach pomocy społecznej	78
30.10 Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów	78
Rozdział VI: Inne działania oraz pozostałe informacje o funkcjonowaniu MOPS	79
31. Działania związane z aplikowaniem o środki w ramach konkursów zewnętrznych.....	80
32. Współpraca międzynarodowa	80
33. Budżet obywatelski.....	81
34. Współpraca z mediami	83
35. Kadra MOPS – zatrudnienie, wykształcenie, podnoszenie kompetencji zawodowych	83
35.1 Praktyki i staże	84
36. Skargi, interwencje, odwołania od decyzji administracyjnych	84
37. Kontrole realizacji zadań	85
38. Przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymania infrastruktury	85
38.1 Informatyzacja.....	85
38.2 Obsługa organizacyjna MOPS	86
38.3 Archiwum zakładowe	86
38.4 Zamówienia publiczne	86
38.5 Działania związane z utrzymaniem infrastruktury oraz zadania inwestycyjne	86

Miejski Ośrodek
Pomocy Społecznej
w Krakowie

Rozdział I: Wprowadzenie

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie realizuje obowiązki ustawowe wynikające z:

- art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym kierownik ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej;
- art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa coroczne sprawozdanie z działalności centrum oraz przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej;
- art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym do dnia 31 marca każdego roku wójt składa roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań;
- art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

Wykaz potrzeb na rok 2024 znajduje się w Załączniku nr 1 do sprawozdania. Załącznik nr 1 zawiera również Listę Rankingową Inwestycji w Dziedzinie Pomoc i Integracja Społeczna oraz Listę Rankingową Zakupów Inwestycyjnych w Dziedzinie Pomoc i Integracja Społeczna.

Jednocześnie, zgodnie z uchwałą Nr XCIII/2554/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa 2030, sprawozdanie zawiera informacje dotyczące realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych za rok 2024 (Załącznik Nr 4 do sprawozdania).

Ponadto MOPS realizuje:

- Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2023–2025, przyjęty uchwałą Nr CXVI/3125/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 30 sierpnia 2023 r. (Sprawozdanie z realizacji Programu w Załączniku Nr 2 do sprawozdania);
- Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2022–2024, przyjęty uchwałą Nr CI/2744/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 grudnia 2022 r. (Sprawozdanie z realizacji Programu w Załączniku Nr 3 do sprawozdania);
- Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024–2030, przyjęty uchwałą Nr CXXV/3426/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 grudnia 2023 (Program jest opracowywany oraz realizowany przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, przedstawiciele MOPS są jego członkami, dodatkowo Ośrodek odpowiada za obsługę organizacyjno-techniczną oraz finansową zadania).

MOPS działa na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Nr LVII/1158/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 9 listopada 2016 r. oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego Zarządzeniem Nr 1409/2018 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 4 czerwca 2018 r. (tekst wraz ze zmianami dostępny na stronie www.mops.krakow.pl).

MOPS realizuje zadania wynikające z:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawy o systemie oświaty,
- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2024 r. wsparciem MOPS zostało objętych około 4% mieszkańców Krakowa. Z pomocy MOPS skorzystało 30 681¹ osób, w tym: 25 322² to osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej (w tym 1607 osób narodowości ukraińskiej przebywających na terenie Polski w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie), 6029³ to osoby, które skorzystały z indywidualnego dofinansowania w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Ponadto 1085 osób narodowości ukraińskiej skorzystało ze wsparcia w formie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę.

W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie świadczeń w 2024 r. MOPS wydał 117 839⁴ decyzji administracyjnych.

W 2024 r. MOPS realizował zadania w ramach działań własnych oraz koordynacji i nadzoru nad 62 placówkami publicznym i 106 niepublicznymi.

Placówki te to: domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia dla osób starszych, kluby samopomocy, środowiskowe domy samopomocy, mieszkania treningowe i wspomagane, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, placówki specjalistycznego poradnictwa, ośrodek interwencji kryzysowej, specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy domowej, kluby integracji społecznej, centra integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, schroniska, noclegownie i ogrzewalnie dla osób bezdomnych.

Zadania publiczne Gminy Miejskiej Kraków w sferach:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem,
- działalności charytatywnej,

mogą być zlecane przez Gminę Miejską Kraków do realizacji podmiotom niepublicznym (organizacjom pozarządowym i innym podmiotom określonym w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Formy zlecenia to: powierzenie realizacji zadania wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie jego realizacji oraz wspieranie realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

W 2024 r. dotacje przekazywane realizatorom zadań ujęte były w planie finansowym MOPS. Dyrektor MOPS, na podstawie pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Krakowa, ogłaszał i rozstrzygał konkursy na realizację zadań oraz zawierał umowy na realizację zadań. Do zadań MOPS należał także nadzór nad realizacją umów, w tym kontrola realizowanych przez podmioty niepubliczne zadań oraz ich rozliczanie.

¹ Liczby nie sumują się, gdyż dana osoba mogła być objęta wsparciem w więcej niż jednej z wymienionych grup.

² Źródło: POMOST Std.

³ Źródło: TYLDA. Liczba uwzględnia nie powtarzające się osoby. W pkt. 29 uwzględniono łączną liczbę osób.

⁴ Źródło: SWP MOPS. Liczba nie zawiera świadczeń finansowanych ze środków PFRON.

Wydatki jednostek publicznych pomocy społecznej i pieczy zastępczej, w tym MOPS

Zadania GMK realizowane przez MOPS i jednostki publiczne	Plan 01.01.2024 r.	Plan 31.12.2024 r.	Wykonanie 31.12.2024 r.	Wykonanie/plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
wydatki bieżące	546 625 049 zł	625 293 831,34 zł	621 681 064,51 zł	99,42
<i>środki własne</i>	469 379 788 zł	503 836 179,06 zł	502 607 372,03 zł	99,76
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	76 939 423 zł	119 490 163,70 zł	117 886 063,26 zł	98,66
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE i innych źródeł zagranicznych</i>	305 836 zł	1 967 488,58 zł	1 187 629,22 zł	60,36
wydatki inwestycyjne	22 950 355 zł	22 668 246 zł	22 496 089,88 zł	99,24
<i>środki własne</i>	6 950 354 zł	7 869 134 zł	7 696 978,45 zł	97,81
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	16 000 001 zł	14 799 112 zł	14 799 111,43 zł	100
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE i innych źródeł zagranicznych</i>	- zł	- zł	- zł	-
Suma	569 575 404 zł	647 962 077,34 zł	644 177 154,39 zł	99,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Zadania GMK realizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej	Plan 01.01.2024 r.	Plan 31.12.2024 r.	Wykonanie 31.12.2024 r.	Wykonanie/plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
wydatki bieżące, w tym:	264 443 376 zł	304 300 437,03 zł	303 230 362,07 zł	99,65
<i>środki własne</i>	244 489 136 zł	265 401 931,73 zł	265 058 063,90 zł	99,87
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	18 954 240 zł	38 898 505,30 zł	38 172 298,17 zł	98,13
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE i innych źródeł zagranicznych</i>	- zł	- zł	- zł	-
wydatki inwestycyjne, w tym:	35 000 zł	1 561 100 zł	1 388 999,91	88,98
<i>środki własne</i>	35 000 zł	1 553 780 zł	1 381 680,11 zł	88,92
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	- zł	7 320 zł	7 319,80 zł	100
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE i innych źródeł zagranicznych</i>	- zł	- zł	- zł	-
Suma	263 443 376 zł	305 861 537,03 zł	304 619 361,98 zł	99,59

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Zadania GMK realizowane przez MOPS	Plan 01.01.2024 r.	Plan 31.12.2024 r.	Wykonanie 31.12.2024 r.	Wykonanie/plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
wydatki bieżące, w tym:	283 181 673 zł	320 993 394,31 zł	318 450 702,44 zł	99,21
<i>środki własne</i>	224 890 652 zł	238 434 247,33 zł	237 549 308,13 zł	99,63
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	57 985 183 zł	80 591 658,40 zł	74 881 643,40 zł	98,91

dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE i innych źródeł zagranicznych	305 838 zł	1 967 488,58 zł	1 187 629,22 zł	60,36
wydatki inwestycyjne, w tym:	22 915 355 zł	21 107 146 zł	21 107,089,97	100
środki własne	6 915 354 zł	6 315 354 zł	6 315 298,34 zł	100
dotacja z budżetu państwa	16 000 001 zł	14 791 792 zł	14 791 791,63	100
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE i innych źródeł zagranicznych	- zł	- zł	- zł	-
Suma	306 097 028 zł	342 100 540,31 zł	339 557 792,41 zł	99,26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Zadania realizowane przez MOPS ze środków PFRON (środki PFRON nie są ujmowane w budżecie miasta ani w planach finansowych jednostek budżetowych)

Zadania GMK realizowane przez MOPS ze środków PFRON		Otrzymane środki na 2024 r.	Wykonanie na 31.12.2024 r.	Wykonanie/plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej*		1 459 359,27 zł	1 459 101,17 zł	99,99%
Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, w tym:		34 717 005,73 zł	34 716 861,51 zł	99,99%
1	dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	18 970 848 zł	18 970 848 zł	100,00%
2	dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	3 382 192,79 zł	3 382 192,79 zł	100,00%
3	dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	223 246,04 zł	223 246 zł	99,99%
4	dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	7 230 818,90 zł	7 230 818,90 zł	100,00%
5	dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	4 900 000 zł	4 899 855,82 zł	99,99%
6	dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika	9900 zł	9900 zł	100,00%
Programy PFRON, w tym:		8 232 350,79 zł	3 849 327,45 zł	
7	„Aktywny Samorząd”**	4 980 682,85 zł	3 434 543,64 zł	68,96%
8	„Zajęcia klubowe w WTZ”***	227 700 zł	227 700 zł	100,00%
9	„Samodzielność – Aktywność – Mobilność! Mieszkanie dla absolwenta”****	1 875 354,77 zł	77 083,81 zł	4,11%
10	„Samodzielność – Aktywność – Mobilność! Dostępne Mieszkanie”****	1 148 613,17 zł	110 000 zł	9,58%
Suma dla zadań z zakresu rehabilitacji społecznej oraz programów PFRON		42 949 356,52 zł	38 566 188,96 zł	89,79%
Suma dla wszystkich zadań i programów PFRON		44 408 715,79 zł	40 025 290,13 zł	90,13%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

*zadanie realizowane przez Grodzki Urząd Pracy

**ostateczne rozliczenie programu „Aktywny samorząd” nastąpi po zakończeniu programu tj. do 15.04.2025 r.

***ostateczne rozliczenie programu „Zajęcia klubowe w WTZ” nastąpi po zakończeniu programu tj. 15.02.2025 r.

****ostateczne rozliczenie Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność! Mieszkanie dla Absolwenta” nastąpi po zakończeniu realizacji programu tj. po wyczerpaniu środków

*****ostateczne rozliczenie Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność! Dostępne Mieszkanie” nastąpi po zakończeniu realizacji programu tj. 31.12.2026 r.

Zadania GMK, pozostające w kompetencjach MOPS, realizowane przez NGO

	Wykonanie 31.12.2024 r.
łącznie, w tym:	95 865 702,33 zł
wydatki bieżące	95 865 702,33 zł
środki własne	76 743 313,68 zł
dotacja z budżetu państwa	18 826 720,65 zł
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	0,00 zł
dotacja z Funduszu Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci (UNICEF)	295 668 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Realizacja dochodów Gminy Miejskiej Kraków w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej

Dochody Gminy Miejskiej Kraków	Wykonanie dochodów 31.12.2024 r.
1	2
Dochody zrealizowane przez MOPS	18 148 624,50 zł
Dochody zrealizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej i pieczy zastępczej, w tym:	46 996 272,31 zł
Domy Pomocy Społecznej	45 795 269,50 zł
Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze	192 410,75 zł
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	623,63 zł
Krakowskie Centrum Seniora	710 075,11 zł
Środowiskowy Dom Samopomocy	24 915,38 zł
Mieszkania chronione	272 977,94 zł
SUMA	53 330 550,11 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Miejski Ośrodek
Pomocy Społecznej
w Krakowie

Rozdział II: Pomoc środowiskowa

2. Praca socjalna

Misją pracy socjalnej jest tworzenie warunków, które sprzyjają pozytywnej zmianie sytuacji życiowej osoby/rodziny lub zapobiegają obniżaniu się poziomu jej funkcjonowania. Charakterystyczny element pracy socjalnej stanowi nawiązywanie i podtrzymywanie relacji pomocowej. Bazując na wzajemnej interakcji i maksymalnym dostosowaniu do specyfiki potrzeb odbiorców usługi, planowane są rozwiązania umożliwiające przezwyciężanie doświadczanych trudności. Praca socjalna, oferując różnorodny katalog działań, przyczynia się do wzmocnienia potencjału osób i rodzin objętych tego rodzaju wsparciem oraz zwiększenia stopnia ich zdolności do samodzielnego pokonywania życiowych problemów i kryzysów. Pracownicy socjalni realizują również działania pomocowe o doraźnym charakterze, w ramach których, adekwatnie do identyfikowanych potrzeb i oczekiwań odbiorców, udzielają informacji, wskazówek, porad i pomocy, w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, pomagają w uzyskaniu specjalistycznego poradnictwa, terapii lub innych form pomocy, podejmują współpracę z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania problemów oraz skutków negatywnych zjawisk społecznych, łagodzeniu konsekwencji ubóstwa. Ponadto, pracownicy Zespołów ds. pracy socjalnej szczególną uwagę poświęcają takim obszarom problemowym, jak przeciwdziałanie przemocy domowej i ochrona osób jej doznających (zobacz szerzej pkt 4), monitorowanie sytuacji życiowej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, podejmowanie działań interwencyjnych i poradczych na rzecz osób chorujących psychicznie oraz ich rodzin, organizowanie wszechstronnego wsparcia dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, diagnozowanie sytuacji i wdrażanie rozwiązań adekwatnych do potrzeb rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W takim przypadku, celem rozpoznania specyfiki problemów, identyfikacji przyczyn i źródeł ich występowania, pracownicy socjalni wykorzystują wywiad środowiskowy jako narzędzie służące zebraniu niezbędnych informacji oraz dokonaniu na ich podstawie analizy sytuacji rodziny, poziomu kompetencji rodzicielskich, obszarów wymagających wzmocnienia lub uzasadniających wdrożenie oddziaływań korekcyjnych i naprawczych.

W 2024 roku, w związku z sygnałami o przeżywaniu przez rodziny trudności w procesie opieki i wychowania dzieci, przeprowadzono 1125 wywiadów środowiskowych, a w ramach działań pomocowych oraz procesów pracy socjalnej świadczonych na rzecz osób/rodzin zaewidencjonowano 3489 pozytywnych rezultatów, z czego 389 sytuacji pozytywnego zakończenia procesu pracy socjalnej, w tym z powodu usamodzielnienia się oraz osiągnięcia ustalonych celów współpracy przez osoby/rodziny.

2.1 Organizowanie społeczności lokalnej – rewitalizacja społeczna

W MOPS jedna z metod pracy socjalnej – metoda środowiskowa – realizowana jest w formie Programów Aktywności Lokalnej (PAL), których cele szczegółowe są dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb konkretnej społeczności. Natomiast cele takie, jak m.in. zwiększenie kompetencji społecznych mieszkańców oraz motywacji do działania na rzecz społeczności lokalnej, wzrost poczucia sprawczości oraz odpowiedzialności za miejsce zamieszkania, wzmocnienie więzi międzypokoleniowych, zbudowanie i konsolidacja współpracy między partnerami lokalnymi, działania o charakterze edukacyjnym, integracyjnym, aktywizującym, informacyjnym, wzrost kompetencji rodzicielskich i wychowawczych, są wspólne dla większości PAL.

W 2024 r. w Krakowie funkcjonowało 11 Programów Aktywności Lokalnej:

- „Ugorek” dla mieszkańców os. Ugorek oraz osiedli sąsiadujących – Dzielnica III,
- „Stare Podgórze – Zabłocie” dla mieszkańców wyodrębnionego fragmentu Dzielnicy XIII,
- „Na Olszy” dla mieszkańców Dzielnicy III,
- „Zesławice i Kantorowice” dla mieszkańców Dzielnicy XVII,
- „Na Skarpie” dla mieszkańców Dzielnicy XVIII,
- „Żabiniec” dla mieszkańców Dzielnicy IV,

- „Nad Potokiem” dla mieszkańców Dzielnicy XII,
- „Mistrzejowice” dla mieszkańców Dzielnicy XV oraz Dzielnicy XVI,
- „Wróżeńice” dla mieszkańców Dzielnicy XVII,
- „Streetwork” dla młodzieży do 25. roku życia, zagrożonej wykluczeniem społecznym z terenu Dzielnicy III, IV i XVIII Gminy Miejskiej Kraków,
- „Znaczenie Rodziny” dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin.

W poszczególnych PAL-ach cele założone na 2024 zostały zrealizowane poprzez działania takie, jak: prowadzenie animacji lokalnej na rzecz uczestników, spotkania ze społecznością, organizacja i prowadzenie zajęć oraz warsztatów, współpraca z wolontariuszami, diagnoza środowiska lokalnego, wspomaganie grup inicjatywnych, współpraca z instytucjami, organizacjami, konsultacje psychologiczne czy udzielanie informacji i wskazówek.

Zrealizowano 10 145 godzin animacji lokalnej, 14 011 godzin treningów kompetencji społecznych (m.in. warsztaty, wyjścia grupowe), 1159 godzin wsparcia w postaci konsultacji psychologicznych. Liczba nowych uczestników objętych wsparciem w ramach PAL wyniosła 1571 osób.

2.1.1 Ważne inicjatywy podejmowane w ramach Programów Aktywności Lokalnej w 2024 r.

- Zbiórki charytatywne – prowadzona była zbiórka nakrętek w ramach akcji „Nakręć się na pomoc” dla Hospicjum św. Łazarza oraz zbiórka darów dla podopiecznych schroniska KTOZ dla Bezdomnych Zwierząt w Krakowie, we współpracy z radnymi Dzielnicy III.
- Organizowano spotkania kulturowe i językowe z uczniami z wymiany międzykulturowej młodzieży z całego świata, w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Międzykulturowym AFS Polska.
- Odbył się pierwszy Tydzień Balansu Zdrowia Psychicznego „W PALu się nie mieści”, realizowany wspólnie z fundacją Michała Terpiłowskiego, w którym uczestniczyło ponad 100 osób.
- Zrealizowano przedsięwzięcie „Wszystkiego Dobrego”. W jego ramach, dzięki wsparciu anonimowego przedsiębiorcy, paczki świąteczne trafiły do osób starszych, z niepełnosprawnością oraz do rodzin z dziećmi.
- Zorganizowano trzy koncerty wspólnie z uczniami Państwowej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej Drugiego Stopnia im. Fryderyka Chopina pod kierownictwem Pani Beaty Świechowskiej.
- Odbył się turniej piłkarski „Huta Champions League 2024”, skierowany do młodzieży, realizowany ze środków Inicjatywy Lokalnej Miasta Krakowa we współpracy z Klubem Sportowym Wanda.
- W ramach Inicjatywy Lokalnej zrealizowano projekty: „Wakacyjne rękodzieło na Mistrzejowicach dla najmłodszych” skierowany do dzieci przedszkolnych i wczesnoszkolnych; zajęcia trwały 2 tygodnie i zakończyły się wspólną wycieczką integracyjną dla rodzin do gospodarstwa agroturystycznego „Pasięka na Brzegu” oraz „Wakacje w mieście” – wakacyjne warsztaty artystyczne, gra miejska oraz piknik sąsiedzki dla wyodrębnionego obszaru Dz. I.
- Zrealizowano inicjatywy w ramach współpracy z Radą Dzielnicy III, Centrami Aktywności Seniora "Miechowity", "Prądnik Czerwony" i "Renesans" (m.in. Piknik dla Seniorów, zabawa Andrzejkowa), odbył się trzydniowy wyjazd integracyjno-rekreacyjny do Gołkowic Górnych; we wszystkich wymienionych wydarzeniach uczestniczyło po 100 osób.
- Pracownice Programów Aktywności Lokalnej prowadziły zajęcia w ramach Akademii Młodego Krakowianina dla uczniów klas I–III krakowskich szkół podstawowych w następujących tematach: „Przeciwdziałanie dyskryminacji dotyczącej uchodźców”, „Nie przemocy”, „Osoby starsze – uwrażliwianie na sytuację osób starszych”. Odbyło się 15 spotkań, w których uczestniczyło ok. 300 dzieci.

Praca socjalna na ulicy – streetworking

Praca socjalna prowadzona metodą streetwork (na ulicy) kierowana jest do osób do 25. roku życia i jej najbliższego otoczenia. Młodzież, wobec której podejmowane są działania, należy do grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym, ważnym elementem pracy jest wspieranie osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez spotkania indywidualne i grupowe, motywowanie do wzięcia odpowiedzialności za własne zachowania. Streetwork wraz z działającą w nim młodzieżą zorganizował turniej piłkarski „Huta Champions League 2024”, realizowany ze środków Inicjatywy Lokalnej Miasta Krakowa we współpracy z Klubem Sportowym Wanda. Ponadto w ramach działań PAL Streetwork organizowane są treningi umiejętności i kompetencji społecznych poprzez wyjścia do instytucji kultury i rozrywki, spotkania integracyjne oraz pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów, w tym spraw urzędowych.

Ponadto w Programach Aktywności Lokalnej realizowano:

zajęcia stałe: nauka programowania – prowadzone przez wolontariusza PAL, Qigong – zajęcia prowadzone przez certyfikowaną instruktorkę – uczestniczkę PAL, joga, siatkówka, brydż, spotkania z praktyką wdzięczności, rękodzieło dla dzieci i dorosłych, zajęcia z logopedii dla dzieci, warsztaty z pozytywnej dyscypliny dla rodziców, zajęcia ruchowo relaksacyjne w klubie fitness, spotkania w ramach Klubu Młodych, warsztaty ceramiczne, konsultacje psychologiczne oraz zajęcia prowadzone przez uczestników: konwersacje z języka hiszpańskiego, Klub Podróżnika oraz Wieczory z Poezją;

zajęcia cykliczne: wymiana ubrań, wyjazdy integracyjne, warsztaty rozwojowe dla kobiet, warsztaty oddechowe, warsztaty relaksacyjno-rozwojowe, gry planszowe dla młodzieży, turniej FIFA dla młodzieży, warsztaty z technik wizażu i pielęgnacji cery, spotkania grupy muzycznej, warsztaty relaksacyjne, warsztaty dla rodziców i dzieci, slajdowiska – opowieści o podróżach, kwartalne sąsiedzkie wymianki, warsztaty tworzenia wieńców świątecznych, akcja „Wakacje w PAL”, obejmująca mini seanse bajkowe oraz zajęcia świetlicowe połączone z kreatywną organizacją czasu wolnego, spotkania ogrodnicze w Społecznym Ogrodzie Osiedlowym.

2.1.2 Wybrane Programy Aktywności Lokalnej

PAL „Znaczenie Rodziny” dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin

Szczególne miejsce wśród przedsięwzięć, realizowanych w ramach rewitalizacji społecznej, zajmuje PAL „Znaczenie Rodziny”, skierowany do osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin, którego głównym celem jest podniesienie aktywności i wzrost integracji społecznej. W 2024 r. z oferty PAL skorzystało 60 osób. Uczestnicy wzięli udział w różnorodnych zajęciach, umożliwiających rozwój osobisty i podnoszenie własnych kompetencji. Oferta stała PAL „Znaczenie Rodziny” to: trening pamięci i koncentracji, spotkania edukacyjne, warsztaty ceramiczne, warsztaty plastyczne, warsztaty szycia na maszynie, warsztaty ogrodnicze, warsztaty funkcjonowania w grupie – wyjścia do instytucji kultury.

W odpowiedzi na potrzeby i oczekiwania uczestników PAL od 2024 roku prowadzone są zajęcia języka angielskiego od podstaw, funkcjonują dwie grupy wsparcia, odbywają się indywidualne spotkania z psychologiem w formie konsultacji dla osób wymagających wsparcia krótkoterminowego oraz spotkania realizowane przez uprawnionych do prowadzenia terapii wolontariuszy.

W 2024 roku funkcjonowanie wszystkich Programów Aktywności Lokalnej finansowane było z budżetu Gminy Miejskiej Kraków. Kwota środków wydatkowanych na realizację oferty PAL wyniosła 150 347,81 zł, w tym 26 052,74 zł w ramach realizacji inicjatyw lokalnych.

Program Aktywności Lokalnej skierowany do rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka z terenu Gminy Miejskiej Kraków

Program realizowany był przez organizację pozarządową do czerwca 2024 r. Zlecone w ramach PAL działania miały na celu wyrównywanie szans rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka poprzez:

- zwiększenie kompetencji rodzin zastępczych,
- integrację rodzin zastępczych z terenu Gminy Miejskiej Kraków,
- rozwój pasji i zainteresowań dziecięcych,
- pomoc w nauce,
- poprawę warunków funkcjonowania społeczności rodzin w Krakowie,
- zaoferowanie rodzinom możliwości dostępu do usług specjalistycznych.

W zajęciach organizowanych przez PAL w 2024 r. uczestniczyło 107 osób (74 rodziny).

W sumie przeprowadzono 918 godzin zajęć. Łączna kwota środków Gminy Miejskiej Kraków wydatkowanych na realizację zadania w 2024 r. wyniosła 100 000 zł.

W ramach PAL dla rodzin zastępczych realizowane były:

- konsultacje logopedyczne,
- konsultacje dietetyczne,
- konsultacje psychiatryczne,
- pomoc w nauce i odrabianiu zadań domowych, realizowana w pierwszej kolejności dla dzieci, w przypadku których brak jest możliwości zapewnienia pomocy wolontaryjnej,
- jazda konna,
- nauka pływania,
- zajęcia rozwijające talenty (taneczne, językowe, karate),
- cykl przedsięwzięć o charakterze ogólnorozwojowym realizowanych w okresie wakacji i ferii zimowych.

W ramach zajęć rodziny wychodziły między innymi do kina, teatru, muzeum, Ogrodu Botanicznego, laser parku i na kręgle. Rodziny brały również udział w wyjeździe integracyjno-edukacyjnym do Izdebnika oraz w pikniku zorganizowanym z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego.

2.2 Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS

W 2024 r. MOPS kontynuował prowadzenie organizacji wolontariatu na rzecz podopiecznych ośrodka. Wspólne działania podjęto z 64 wolontariuszami. Podobnie, jak w latach ubiegłych, podtrzymywana była współpraca ze środowiskami studenckimi, szkolnymi, Uniwersytetem III Wieku i Związkiem Harcerstwa Polskiego Hufcem Kraków-Śródmieście. Wolontariat podejmowali uczniowie i uczennice liceów, techników, studenci, osoby pracujące, emeryci i emerytki.

W obszarze pomocy osobom z niepełnosprawnością, starszym i samotnym, korzystającym ze wsparcia indywidualnego, angażowało się 12 wolontariuszy, którzy pomagali 12 osobom. Działania obejmowały m.in. wsparcie emocjonalne, towarzyszenie, zakupy, wspólne spacer, czytanie prasy i książek, pomoc w drobnych czynnościach domowych, których ze względu na schorzenie lub wiek osoby objęte wolontariatem nie mogły wykonać samodzielnie. Łącznie z osobami biorącymi udział w zajęciach grupowych w 2024 roku ze wsparcia wolontariuszy skorzystało 49 osób z niepełnosprawnością.

W obszarze pomocy dzieciom w nauce (prowadzonej również zdalnie) angażowało się 18 wolontariuszy, którzy objęli wsparciem 35 dzieci i młodzieży.

W ramach działań środowiskowych 20 wolontariuszy angażowało się w pomoc animatorom lokalnym PAL poprzez prowadzenie m.in. zajęć językowych dla młodzieży i dorosłych, zajęć taneczno-ruchowych, plastycznych, rękodzieła, współprowadzenie zajęć w grupach wsparcia i warsztatach. Swym wsparciem objęli 987 uczestników. Jedna

wolontariuszka wspierała Klub Rodziców poprzez prowadzenie zajęć z bobojogi. Pracę Działu Pomocy Bezdomnym wsparło 8 wolontariuszy i wolontariuszek.

W Klubie Integracji Społecznej wolontariusz pomagał przy realizacji Warsztatów Integracji Społecznej, z których skorzystały 64 osoby. W 2024 r. nadal prowadzono współpracę ze Stowarzyszeniem Mali Bracia Ubogich, które realizowało wolontariat towarzyszący, dedykowany 21 osobom powyżej 60. roku życia, stanowiący wsparcie dla osób samotnych. Łączna liczba objętych pomocą wolontaryjną to 1085 osób.

2.3 Praca socjalna prowadzona w ramach projektów socjalnych

W ramach wsparcia osób i rodzin, obok pracy socjalnej prowadzonej metodą indywidualnego przypadku, w MOPS realizowane są projekty socjalne oparte na oddziaływaniach grupowych.

Pracownicy socjalni na podstawie rozeznaczonych potrzeb osób objętych pomocą społeczną opracowywali i wdrażali działania mające na celu integrację, reintegrację społeczną i tworzenie sieci współpracy. Projekty służyły przełamywaniu stereotypu osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, a poprzez angażowanie grup odbiorców niebędących klientami Ośrodka, także poprawę wizerunku instytucji pomocy społecznej i zwiększenie wiedzy na temat jej roli i zadań. Projekty socjalne tworzone były z myślą o poszczególnych grupach odbiorców i kierowane były do dzieci i młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych, rodzin (w tym niepełnych i wielodzietnych), a także lokalnych społeczności. Celem podejmowanych działań było zaktywizowanie osób i rodzin oraz zachęcanie ich do udziału w życiu społecznym.

Projekty socjalne realizowane w celu reintegracji społecznej dotyczyły w szczególności kształtowania i wzmacniania kompetencji społecznych, osobistych i komunikacyjnych osób korzystających z pomocy. Realizacja niektórych projektów odbywała się w formie spotkań okolicznościowych, wycieczek oraz udziału w wydarzeniach o charakterze kulturalnym lub społecznym.

Rady Dzielnic przeznaczyły, zgodnie z podjętymi uchwałami na realizację zadań przez MOPS w 2024 r., w tym na dofinansowanie realizacji projektów socjalnych oraz przyznanie pomocy finansowej na wypłatę zasiłków celowych i celowych specjalnych, łączną kwotę 411 039 zł.

W 2024 r. zrealizowano łącznie 24 projekty socjalne, które miały na celu reintegrację społeczną klientów MOPS i ich rodzin, tworzenie sieci współpracy z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, specjalistami innych instytucji, integrację ze środowiskiem oraz tworzenie grupy wsparcia. Łącznie wsparciem w ramach projektów socjalnych zostało objętych 925 osób.

2.3.1 Wybrane projekty socjalne realizowane w 2024 r.

Projekt socjalny „Rozruch” – promocja zdrowego trybu życia, zajęcia dla osób niepełnosprawnych – Dzielnica XVII

Projekt skierowany był do osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności bądź orzeczenie o niezdolności do pracy, zamieszkujących na terenie Dzielnicy XVII. Beneficjenci mieli możliwość skorzystania z warsztatów ogólnousprawniających, z porad dietetyka na temat zdrowego odżywiania oraz treningu kompetencji społecznych. W projekcie wzięło udział 10 osób. Projekt finansowany był ze środków Rady Dzielnicy XVII Wzgórza Krzesławickie. Na realizację zadania przeznaczono 4000 zł.

Projekt socjalny „Czas nadziei i radości”

W dniu 18 grudnia 2024 r., w ramach projektu socjalnego pt. „Czas nadziei i radości”, została zorganizowana wigilia dla 50 osób. Odbiorcami projektu były osoby starsze i z niepełnosprawnością, rodziny wielodzietne i niepełne – mieszkańcy Dzielnicy VIII Dębni. Podczas spotkania, które odbyło się w Pensjonacie i Restauracji u Pana Cogito, prowadzonym przez Stowarzyszenie Rodzin Zdrowie Psychiczne przy ul. Bałuckiego 6, uczestnicy mieli zorganizowany poczęstunek. Dodatkowo każdy z uczestników wigilii otrzymał paczkę żywnościową. Na realizację zadania przeznaczono 10 000 zł.

Projekt socjalny „Wielkanoc 2024 w Beskidzie Wyspowym”

W ramach realizacji projektu socjalnego pn. „Wielkanoc 2024 w Beskidzie Wyspowym”, 4 kwietnia 2024 r., odbył się świąteczny wyjazd do Opactwa Cystersów w Szczyrzycu. Projekt skierowany był do osób samotnych, starszych, niepełnosprawnych, długotrwale chorych, objętych pomocą Filii. Świąteczny nastrój spotkania został poprzedzony zwiedzaniem zespołu klasztoru cystersów z kościołem Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej i św. Benedykta, zwiedzaniem Muzeum Cystersów i przyklasztornych ogrodów. Na zakończenie spotkania został przygotowany uroczysty posiłek w Restauracji Regionalnej „Marysia”.

Łącznie w wydarzeniu uczestniczyło 45 osób. Całkowity koszt przedsięwzięcia wyniósł 8350 zł, w tym ze środków Rady Dzielnicy 7900 zł i 450 zł z wkładu własnego.

Projekt socjalny „Wigilia w Tyńcu 2024”

W ramach realizacji projektu socjalnego pn. „Wigilia w Tyńcu 2024”, 17 grudnia 2024 r., odbył się świąteczny wyjazd do Opactwa Benedyktynów w Tyńcu. Beneficjenci projektu wzięli udział w zwiedzaniu opactwa, wysłuchali koncertu organowego oraz uczestniczyli w świątecznym spotkaniu w restauracji, gdzie spożyli uroczysty posiłek wigilijny. Łącznie w wydarzeniu uczestniczyło 45 osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych, długotrwale i ciężko chorych, objętych wsparciem systemu pomocy społecznej, zamieszkujących na terenie Dzielnicy XVIII.

Całkowity koszt przedsięwzięcia wyniósł 11 250 zł, w tym ze środków Rady Dzielnicy 10 100 zł i 1150 zł z wkładu własnego.

Projekt socjalny „Nakręcamy Bieńczyce i Mistrzejowice”

Projekt socjalny skierowany do mieszkańców Dzielnicy XVI Bieńczyce i XV Mistrzejowice, w ramach którego odbyły się warsztaty logopedyczne dla dzieci, warsztaty z pozytywnej dyscypliny dla rodziców oraz zajęcia ruchowo-relaksacyjne w klubie fitness, skierowane do mieszkańców obu dzielnic. Na realizację zadania przeznaczono 11 500 zł.

Projekt socjalny „Paczka pełna dobrych życzeń”

W okresie świątecznym realizowano projekt pn. „Paczka pełna dobrych życzeń”, który był skierowany do tzw. „więźniów IV piętra” tj. osób starszych, które ze względu na stan zdrowia nie opuszczają samodzielnie swojego miejsca zamieszkania. Podjęte działania miały na celu zmniejszenie poczucia wykluczenia i marginalizacji osób starszych i niepełnosprawnych. Pomocą rzeczową w formie paczek z artykułami spożywczymi, słodyczami oraz z życzeniami od Prezydenta Miasta Krakowa obdarowano 220 osób. Paczki zostały dostarczone przez pracowników i wolontariuszy bezpośrednio do miejsc zamieszkania ww osób.

Pomoc została sfinansowana ze środków Budżetu Miasta Krakowa. Na realizację zadania przeznaczono 30 000 zł.

Projekt socjalny „Dzielnicowe pośrednictwo w pomocy osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym”

W PAL Na Olszy zrealizowano projekt „Dzielnicowe pośrednictwo w pomocy osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym”, współfinansowany ze środków Rady Dzielnicy III. Realizacja odbywała się w PAL Na Olszy oraz PAL Ugorek. W ramach projektu zrealizowano zajęcia ruchowe „Zdrowy kręgosłup”, „Taniec w kręgu i liniowy”, warsztaty rękodzieła, spotkanie okolicznościowe – wigilijne dla osób uczestniczących, wyjścia integracyjne do instytucji kultury. Na realizację zadania przeznaczono 29 999,49 zł.

Projekt socjalny „Międzypokoleniowa integracja – Być Aniołem... każdy może”

Projekt realizowano w Dzielnicy XVII. W ramach projektu zorganizowano międzypokoleniowe, rodzinne warsztaty twórczości dla mieszkańców. Uczestnicy stworzyli ceramiczne ozdoby świąteczne, stroiki świąteczne. Dzieci malowały Anioły na szkło. Projekt finansowany był z środków Rady Dzielnicy XVII Wzgórza Krzesławickie. Na realizację projektu przeznaczono 9000 zł.

Projekt socjalny „Zapaleni do aktywności”

Projekty w PAL Na Żabińcu realizowany był ze środków Rady Dzielnicy IV. W ramach projektu odbyły się międzypokoleniowe zajęcia z rękodzieła, warsztaty z robotyki dla dzieci. Prowadzono rozmowy na temat działań PAL, zorganizowano warsztaty o charakterze świątecznym: Palmy Wielkanocne oraz Stroiki Bożonarodzeniowe. Zakupiono także rośliny do Ogrodu Społecznego. Na realizację zadania przeznaczono 13 960 zł.

Projekt socjalny „Sztuka bez ograniczeń – warsztaty plenerowe 2024”

Uczestnicy projektu to osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualnie. W projekcie wzięło udział 11 osób. W jego ramach zorganizowano dwa warsztaty malarskie w plenerze w Niepołomicach oraz na Polanie Głodówka. Całość finansowana była ze środków Rady Dzielnicy XII Prokocim – Bieżanów. Na realizację zadania przeznaczono 5000 zł.

Projekt socjalny „RozPalamy Stare Podgórze”

Projekt był realizowany ze środków Rady Dzielnicy XIII. Projekt był skierowany do społeczności zamieszkującej na terenie dzielnicy Stare Podgórze/ Zabłocie, realizowany od lipca do grudnia. W jego ramach zrealizowano warsztaty z ceramiki, warsztaty z robotyki Lego dla dzieci, zorganizowano jednodniowy wyjazd integracyjny do Czorsztyna i Szczawnicy. W projekcie wzięło udział 100 osób. Na realizację zadania przeznaczono 14 000 zł.

Wigilia dla grupy wsparcia osób niepełnosprawnych z dzielnic Miasta Krakowa

W ramach projektu, 14 grudnia 2024 r., zorganizowano spotkanie wigilijne w restauracji Hotelu Centrum. Do udziału zaproszono osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną wraz z opiekunami oraz osoby zaangażowane w działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Dla uczestników został przygotowany poczęstunek oraz świąteczne upominki. Dodatkowe prezenty świąteczne przekazał Prezydent Miasta Krakowa Pan Aleksander Miszański, Radni Miasta Krakowa oraz Stowarzyszenie Pomocy Szkole Małopolska. Na realizację zadania przeznaczono 20 000 zł.

Kwota środków finansowych wydatkowanych na realizację projektów socjalnych współfinansowanych z rad dzielnic wyniosła 87 459,49 zł.

3. Kluby Rodziców

W ramach Programów Aktywności Lokalnej działają 3 Kluby Rodziców – Na Skarpie, Stare Podgórze oraz od września 2024 r. swoją działalność rozpoczął klub Na Żabińcu. Są to miejsca spotkań i integracji rodziców z dziećmi, w szczególności do lat 3 oraz osób oczekujących na potomstwo. W ramach klubów organizowano m.in. zajęcia logorytmiczne, edukacyjno-rozwojowe dla dzieci. Odbywały się zajęcia z Pozytywnej Dyscypliny, działa grupa wsparcia dla rodziców. Prowadzone były konsultacje indywidualne z psychologiem. W 2024 roku zrealizowano 169,5 godziny zajęć, w których wzięło udział 100 dzieci oraz 108 rodziców.

Łączny koszt funkcjonowania Klubów Rodzica w 2024 r. to 26 744,35 zł.

4. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2024–2030

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej i Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta”, a także w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2024–2030 został przyjęty uchwałą Nr CXXV/3426/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 grudnia 2023 r. W realizację programu zaangażowani zostali członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz przedstawiciele instytucji reprezentowanych w zespole.

Realizacja programu odbywała się poprzez:

- zapewnienie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową, w tym zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej,
- prowadzenie grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- udzielanie poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób dotkniętych przemocą domową,
- podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- prowadzenie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- organizację szkoleń oraz superwizji dla pracowników instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Miejskiej Kraków.

Do 31 marca 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, w partnerstwie z Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych Ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko”, kontynuował realizację projektu pn. „Wzmocnienie systemu przeciwdziałania przemocy domowej wobec seniorów i osób niepełnosprawnych w Krakowie” finansowanego z Funduszu Małych Grantów 2, Rozwój lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej wobec osób starszych i niepełnosprawnych (operator programu: Ministerstwo Sprawiedliwości, Departament Strategii i Funduszy Europejskich).

Celem projektu było podniesienie wrażliwości oraz świadomości społecznej dotyczącej problemu przemocy wobec osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, rozwój współpracy interdyscyplinarnej i integracja działań na poziomie lokalnym, zwiększenie skuteczność udzielanej pomocy oraz wsparcia.

W ramach projektu realizowano dwudniową interdyscyplinarną konferencję, wyjazdowy trening kompetencji interpersonalnych, szkolenia z zakresu zmiany przepisów

prawa w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz pracy ze sprawcami przemocy domowej.

W przypadku podejrzenia, że osoba doznaje przemocy domowej, przedstawiciel jednej z pięciu instytucji, tj. policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia lub komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, zobowiązanych do realizacji procedury „Niebieskie Karty”, wszczyna procedurę. Jest to początek bezpośredniej pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą. Praca ta ma na celu przerwanie przemocy domowej oraz udzielenie stosownej pomocy członkom danej rodziny. Działania te realizują członkowie grup diagnostyczno-pomocowych, w skład których wchodzi przedstawiciele instytucji będący w bezpośrednim kontakcie z rodziną, m.in. przedstawiciele MOPS, policji, oświaty, ochrony zdrowia, a także kuratorzy i psycholodzy. Grupy diagnostyczno-pomocowe, zgodnie ze znowelizowanymi przepisami, powoływane są również w celu zweryfikowania zgłoszenia o podejrzeniu występowania przemocy domowej.

W 2024 r. powołano 1773 nowych grup diagnostyczno-pomocowych, które realizowały działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” lub diagnozowały sytuacje osób, których dotyczyło zgłoszenie o podejrzeniu występowania przemocy domowej. Łączna liczba grup diagnostyczno-pomocowych realizujących swoje działania w 2024 r. wyniosła 2726, z czego 953 powołano w latach poprzednich. Członkowie grup diagnostyczno-pomocowych spotykali się 6519 razy na posiedzeniach w ramach realizacji swoich zadań.

W 2024 roku pracownicy socjalni wszczęli 458 procedur „Niebieskie Karty”, a z innych instytucji zobowiązanych do wszczęcia procedury do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej wpłynęły 933 „Niebieskie Karty”, w tym: 655 – policja, 4 – Żandarmeria Wojskowa, 186 – oświata, 60 – ochrona zdrowia, 11 – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 17 – Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej, co łącznie stanowi liczbę 1391 procedur „Niebieskie Karty”. W 2024 roku realizowanych było 1891 procedur „Niebieskie Karty”, obejmujących procedury wszczęte w 2024 roku oraz kontynuowane z lat poprzednich. Zakończono 1177 procedur „Niebieskie Karty”.

W związku z zaistnieniem podejrzenia przemocy domowej oraz realizacją procedury Niebieskiej Karty, w 2024 r. pomocą objęto 1694 rodziny, w tym 4624 osoby.

W stosunku do osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc domową, podejmowane działania polegały m.in. na wizytach pracowników socjalnych w miejscu zamieszkania rodziny, motywowaniu osób, stosujących przemoc, do zmiany zachowania wobec najbliższych oraz do uczestnictwa w spotkaniach grupy korekcyjno-edukacyjnej. W sytuacjach przemocy domowej, gdzie dochodziło do zachowań noszących znamiona przestępstwa, składane były zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

4.1 Działania w ramach kampanii społecznych

W 2024 r., w ramach kontynuowanego przez MOPS w partnerstwie z Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych Ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko”, projektu pn. „Wzmocnienie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec seniorów i osób niepełnosprawnych w Krakowie”, finansowanego z Funduszu Małych Grantów 2, Rozwój lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej wobec osób starszych i niepełnosprawnych (operator programu: Ministerstwo Sprawiedliwości, Departament Strategii i Funduszy Europejskich), popularyzowano kampanię społeczną z 2023 r., której hasło przewodnie brzmiało: „Przemoc jest bliżej niż myślisz. Nie bądź obojętny. Reaguj”.

W ramach kampanii opublikowano 4 filmy informacyjno-edukacyjne skierowane do osób doznających przemocy domowej, osób stosujących przemoc, świadków przemocy oraz osób starszych, z niepełnosprawnościami, ich rodzin i opiekunów. W filmach udział wzięli przedstawiciele instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Społecznej i Komunalnej, Dyrektor MOPS oraz Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego, podkreślając ważność efektywnego

i skutecznego diagnozowania przemocy domowej wobec osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, jak również konieczność szybkiego zapewniania ochrony osobom krzywdzonym.

Również w ramach tej kampanii powstało 5 filmów animowanych, których celem było pokazanie wciąż funkcjonujących w świadomości społecznej stereotypów oraz ich obalanie. Do każdego z filmów stworzono połączoną grafikę, na której umieszczono kod QR – jego zeskanowanie przez telefon komórkowy skutkowało przekierowaniem na stronę, gdzie opublikowano filmy.

Upowszechniano również opracowane scenariusze warsztatów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.

W odniesieniu do realizowanych bezpośrednich form kontaktu z mieszkańcami Krakowa, przeprowadzono 46 spotkań informacyjno-edukacyjne dotyczących problematyki przeciwdziałania przemocy domowej, skierowane m.in. do społeczności lokalnej, seniorów, grup zawodowych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Spotkania obejmowały tematykę zjawiska przemocy domowej, podstawy prawne przeciwdziałania przemocy domowej, sygnały mogące świadczyć o doświadczaniu przez dzieci przemocy. Podobnie, jak w latach ubiegłych, podkreślany był istotny czynnik sprzyjający szybkiemu udzielaniu pomocy osobom krzywdzonym, tj. konieczność reagowania na akty przemocy w rodzinie dostrzegane w środowisku lokalnym, podejmowania przez służby stosownych działań w przypadku otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu przemocy domowej i współpraca interdyscyplinarna na rzecz osób uwikłanych w przemoc domową. Prowadzący spotkania prezentowali system przeciwdziałania przemocy domowej w Krakowie, instytucje i organizacje udzielające pomocy w sytuacji doświadczania przemocy domowej, zakres udzielanej pomocy i sposób zgłaszania sytuacji wymagających pomocy. Ponadto przybliżone zostały zasady realizacji procedury „Niebieskie Karty” i jej wpływ na przerwanie przemocy domowej, także udzielanie stosownej pomocy osobom krzywdzonym.

W trakcie spotkań prezentowane były również formy działań prowadzonych wobec osób stosujących przemoc domową, w tym program korekcyjno-edukacyjny, poradnictwo i konsultacje indywidualne udzielane przez prowadzących program.

4.2 Mieszkanie treningowe dla kobiet i kobiet z dziećmi

W 2024 r. MOPS kontynuował zadanie prowadzenia mieszkań treningowych dla kobiet i kobiet z dziećmi, w tym osób, które opuściły specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy domowej. 4 mieszkania treningowe łącznie zapewniają 27 miejsc. Z pomocy w tej formie w r. 2024 skorzystało 48 osób (w tym 20 osób dorosłych i 28 dzieci). W 2024 r. na realizację zadania przeznaczono 224 333,32 zł.

4.3 Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej (SOW)

Ośrodek jest całodobową placówką, udzielającą specjalistycznej pomocy osobom doznającym przemocy domowej. Zapewnia 25 miejsc schronienia na okres do 3 miesięcy, z możliwością przedłużenia w uzasadnionych przypadkach. W ośrodku zapewniona jest pomoc psychologiczna, prawna, pedagogiczna oraz pomoc pracownika socjalnego dla osób doświadczających przemocy domowej. Prowadzone są grupy wsparcia, grupy terapeutyczne, wsparcie grupowe dla dzieci, a także terapia indywidualna ukierunkowana na wsparcie osoby doświadczającej przemocy domowej oraz nabycie umiejętności ochrony przed osobą stosującą przemoc domową.

Do SOW mogą zgłaszać się osoby doświadczające przemocy z terenu całego kraju. Nie jest wymagane skierowanie, ani nie są w tym zakresie wymagane decyzje administracyjne. Pomoc jest udzielana bezpłatnie. W 2024 r. z całodobowej pomocy w SOW skorzystało 88

osób (47 osób dorosłych oraz 41 dzieci), natomiast z pomocy ambulatoryjnej skorzystało 467 osób.

Prowadzenie ośrodka zostało zlecone przez Gminę Miejską Kraków podmiotowi niepublicznemu, wyłonionemu w trybie otwartego konkursu ofert. Zadanie jest finansowane z budżetu państwa. W 2024 r. na realizację zadania wydatkowano 781 000 zł.

5. Interwencja kryzysowa

5.1 Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK)

Wśród instytucji tworzących w Krakowie system pomocy osobom doznającym przemocy domowej działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej, realizując działania z zakresu interwencji kryzysowej.

W 2024 r. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krakowie realizował trwałość projektu pn.: „Rozszerzenie zakresu pomocy psychologicznej dla osób zagrożonych przemocą i doświadczających przemoc” finansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020. Beneficjentami projektu były osoby zagrożone przemocą oraz osoby doznające przemocy w bliskich relacjach rodzinnych i partnerskich, które mieszkały, pracowały lub uczyły się na terenie Krakowa. Pomoc kierowano zarówno do dorosłych, jak i młodzieży i dzieci. W ramach działań projektowych dla uczestników zapewniono wsparcie terapeutyczne indywidualne dla dorosłych i dzieci, dla par lub rodzin, grupowe dla dorosłych, psycho-edukacyjne grupowe dla dzieci, konsultacje psychiatryczne.

W 2024 r. ze schronienia w OIK skorzystało 97 osób, z czego ze względu na przemoc domową – 13 osób. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2024 r. udzielił pomocy 393 osobom dotkniętym problemem przemocy.

Osoby dotknięte przemocą domową mają możliwość szybkiego uzyskania dostępu do usług poradnictwa i terapii rodzin (*szerzej zob. pkt. 11.5*).

5.2 Miejsca interwencyjnego schronienia

W ramach zadań z zakresu interwencji kryzysowej w okresach niskich temperatur, w lokalizacji na os. Krakowiaków 46 prowadzonych jest 10 miejsc interwencyjnego schronienia dla kobiet. W 2024 r. zadanie zostało zlecone przez Gminę Miejską Kraków podmiotowi niepublicznemu, wyłonionemu w trybie otwartego konkursu ofert.

W 2024 r. z tej formy pomocy skorzystało 31 osób. Na realizację zadania wydatkowano 34 750 zł.

6. Standardy Ochrony Małoletnich

Standardy Ochrony Małoletnich to zbiór zasad wynikający z ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606), która weszła w życie 15 lutego 2024 r. Na podstawie zapisów w ww. ustawach Zarządzeniem nr 83/2024 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie z dnia 14 sierpnia 2024 roku wprowadzono w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej Standardy Ochrony Małoletnich. Podstawą opracowania Standardów ochrony małoletnich są zapisy art. 22 b i art. 22 c Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym.

Celem wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich jest zapewnienie ochrony dzieci przed krzywdzeniem, zapewnienie personelowi informacji umożliwiających wykonywanie zadań w sposób zgodny z dobrem dzieci, wprowadzenie zasad podejmowania interwencji w przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu dziecka, zapewnienie dzieciom informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w przypadku krzywdzenia dziecka, opracowanie

i wdrożenie planu wsparcia. Mając na względzie konieczność zrozumienia Standardów Ochrony Małoletnich przez osoby małoletnie, wprowadzono wersję uproszczoną i zrozumiałą dla dzieci. Standardy ochrony małoletnich zostały umieszczone na stronie internetowej MOSP oraz w siedzibach MOPS.

7. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze to świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Wymiar i zakres usług opiekuńczych uzależniony jest od stanu zdrowia podopiecznych, ich sytuacji rodzinnej i materialnej, sprawności psychofizycznej, jak również możliwości wsparcia i udzielenia pomocy ze strony rodziny i środowiska. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania mogą zostać przyznane również w formie usług sąsiedzkich.

W ramach usług opiekuńczych wyróżniamy także usługi specjalistyczne, świadczone w sytuacji, gdy osoba chora lub niepełnosprawna wymaga specjalistycznego wsparcia, aby lepiej funkcjonować w swoim środowisku.

Podstawą świadczenia wszystkich rodzajów usług opiekuńczych jest decyzja administracyjna określająca: miejsce i okres świadczenia usług, rodzaje czynności wykonywanych w ramach usług, łączny czas wykonywania usług oraz wysokość i termin wnoszenia odpłatności. Liczba godzin dziennie oraz liczba dni w tygodniu, w których świadczone są usługi, jest określana indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb danej osoby/rodziny.

W 2024 r. w Gminie Miejskiej Kraków usługi opiekuńcze realizowały podmioty niepubliczne, wyłonione w wyniku rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert oraz dwa domy pomocy społecznej. Usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami realizowały osoby (zleceniobiorcy), którym MOPS zlecił świadczenie usług. W celu podniesienia jakości świadczonych usług opiekuńczych oraz w związku ze wzrostem kosztów pracy osób świadczących usługi opiekuńcze, podwyższone zostały stawki za godzinę usług opiekuńczych.

7.1 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami

Wsparcie w formie usług opiekuńczych przeznaczone jest dla tych mieszkańców Krakowa, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawieni. Usługi opiekuńcze obejmują czynności o charakterze gospodarczym i pielęgnacyjnym. Zasady przyznawania pomocy w formie usług opiekuńczych, zakresy czynności wchodzących w skład usług opiekuńczych oraz szczegółowe zasady ustalania wysokości odpłatności za usługi opiekuńcze reguluje uchwała Nr CXXIV/3394/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 grudnia 2023 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad przyznawania przez Gminę Miejską Kraków pomocy w formie usług opiekuńczych, zakresu czynności wchodzących w skład usług opiekuńczych oraz szczegółowych zasad ustalania wysokości odpłatności za usługi opiekuńcze.

Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami w 2024 r. świadczone były przez trzy podmioty niepubliczne oraz przez dwa domy pomocy społecznej. Na mocy porozumienia pomiędzy MOPS a DPS, świadczyły one usługi opiekuńcze dla osób niebędących mieszkańcami DPS, a wymagających opieki w miejscu ich zamieszkania na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

Przyznanie usług opiekuńczych poprzedza diagnoza sytuacji osoby ubiegającej się o wsparcie, przeprowadzona przez pracownika socjalnego przy udziale przedstawiciela podmiotu realizującego usługi. Spotkanie diagnostyczne odbywa się u osoby obejmowanej usługami i ma na celu właściwe określenie jej potrzeb i barier, a także szczegółowe zaplanowanie wymiaru i zakresu wsparcia.

W przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, usługi świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach stosuje się tabele odpłatności zamieszczone w uchwale. Maksymalna odpłatność za godzinę (tj. 100%) w 2024 r. wynosiła 40 zł.

W 2024 r. nastąpił wzrost stawki za 1 godzinę usług opiekuńczych, co spowodowało wzrost kosztu realizacji zadania. Wzrost stawki związany był ze wzrostem minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz podniesieniem minimalnej stawki godzinowej dla osób świadczących pracę w oparciu o umowy zlecenia.

W 2024 r. wykonano łącznie 621 068,25 godzin usług opiekuńczych. Nakłady finansowe na realizację usług opiekuńczych wyniosły 24 189 548,53 zł. Pomocą w formie usług opiekuńczych objęto 1904 osoby.

7.2 Usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich

Od czerwca 2024 r. realizowane było zadanie polegające na organizowaniu i realizacji usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich w ramach programu „Korpus wsparcia seniorów” na rok 2024 (Moduł I). Wsparcie w postaci usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich kierowane było do osób samotnych w wieku 60 lat i więcej, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, bądź rodzina, a także osoby bliskie, takie jak wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy im zapewnić. Wsparcie w ramach ww. zadania świadczone było przez osoby z najbliższego otoczenia, niebędące członkami rodziny.

Realizacja usług sąsiedzkich i ustalenie odpłatności za ich realizację odbywało się na analogicznych zasadach jak w przypadku pozostałych form usług opiekuńczych i były określone w uchwale nr CXXIV/3394/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 grudnia 2023 r.

W okresie od czerwca do grudnia 2024 r. wykonano łącznie 862,5 godziny usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich. Nakłady finansowe na realizację usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich wyniosły 39 680,63 zł, w tym 29 680,63 zł z otrzymanej dotacji oraz 10 000 zł z wkładu własnego. Pomocą w formie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich objęto 10 osób, co było maksymalną liczbą osób wynikającą z zasad realizacji programu.

7.3 Specjalistyczne usługi dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami

Pomoc dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością, które zamieszkują w Krakowie, i które w związku z niepełnosprawnością dziecka wymagają specjalistycznego wsparcia, jest udzielana w zakresie pomocy społecznej w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością oraz jako zadanie zlecone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w ramach trwałości projektu unijnego „Zawsze Rodzina”.

Celem przyznania tej formy pomocy jest ograniczenie negatywnego wpływu niepełnosprawności dziecka na kształtowanie wzajemnych relacji pomiędzy członkami rodziny oraz na funkcjonowanie rodziny w otoczeniu społecznym.

Specjalistyczne usługi polegają w szczególności na:

- wspieraniu rodziny w uczeniu i rozwijaniu u dziecka niepełnosprawnego umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- interwencji i pomocy w zakresie funkcjonowania rodziny w środowisku,
- wspieraniu i treningu rodziny w zakresie wspomagania procesu leczenia.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością mogą być również świadczone poprzez przejęcie czasowej opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością w celu umożliwienia rodzicom załatwienia spraw związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, spraw urzędowych, dbania o własne zdrowie, a także celem umożliwienia rodzicom dzieci z niepełnosprawnością odpoczynku. Osoba świadcząca specjalistyczne usługi może

również przejąć czasową opiekę nad dzieckiem z niepełnosprawnością celem odprowadzenia bądź przyprowadzenia dziecka do/z przedszkola lub szkoły.

W 2024 r. specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością realizowane były przez osoby zatrudnione w MOPS. Łącznie zrealizowano 866 godzin usług. Na ten cel wydatkowano 41 314,14 zł. Pomocą objęto 2 rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością.

Dane dot. specjalistycznych usług dla rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością, realizowanych w ramach trwałości projektu unijnego „Zawsze Rodzina” – *patrz pkt 13 Trwałość projektu „Zawsze rodzina”*.

7.4 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym są dostosowane do szczególnych potrzeb, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Usługi te obejmują czynności polegające na:

- uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia (kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania; motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji; prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych; wspieranie w codziennych czynnościach życiowych; interwencje i pomoc w życiu w rodzinie; pomoc w załatwianiu spraw urzędowych; pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi);
- pielęgnacji, jako wspieraniu procesu leczenia (pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych; pilnowanie wizyt lekarskich, badań diagnostycznych, przyjmowania leków; pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia i placówek rehabilitacyjnych).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze mają charakter wspierająco-aktywizujący, w związku z czym czynności, które obejmują, winny być organizowane i realizowane w sposób zapewniający możliwie jak najszersze uczestnictwo w nich osoby objętej wsparciem (przy uwzględnieniu jej aktualnej kondycji zdrowotnej) oraz ścisłej współpracy w realizacji usług z najbliższym otoczeniem osoby.

Szczegółowe zasady realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym również zasady ustalania wysokości odpłatności za usługi, określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (z późn. zm.). W przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach wysokość odpłatności ustalana jest na podstawie tabeli zawartej w rozporządzeniu. Odpłatność maksymalna (tj. 100%) w 2024 r. wynosiła 46 zł. Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były w 2024 r. przez podmiot niepubliczny wyłoniony w trybie otwartego konkursu ofert.

W 2024 r. wykonano 74 971,5 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Na ten cel wydatkowano środki w wysokości 3 375 694,86 zł. Pomocą objęto łącznie 287 osób.

8. Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnością

8.1 Asystent w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością

Usługa asystenta w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością adresowana jest do rodzin zamieszkujących na terenie Krakowa, w których wychowywane jest dziecko/dzieci z niepełnosprawnością. Przez dziecko niepełnosprawne rozumie się:

- dziecko w wieku do ukończenia 16. roku życia legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności określonym w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

– dziecko w wieku od 16. roku życia do ukończenia 25. roku życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności określonym w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Świadczenie usługi asystenta w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością polega m.in. na sprawowaniu opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością na czas nieobecności rodzica, który w tym czasie realizuje własne potrzeby zdrowotne, zawodowe, edukacyjne lub podejmuje sprawy urzędowe. Asystenci wykonują wówczas czynności opiekuńcze tj. pomoc dziecku w skorzystaniu z posiłku, toalecie, przemieszczaniu się w obrębie miejsca zamieszkania, pomoc dziecku w dotarciu do podmiotów realizujących na jego rzecz działania w zakresie zdrowotnym, rehabilitacyjnym, edukacyjnym, opiekuńczym, aktywizującym. W zastępstwie rodzica asystent może również towarzyszyć dziecku w kontaktach z rówieśnikami oraz w trakcie zajęć edukacyjnych czy rehabilitacyjnych.

W przypadku, gdy stan dziecka wymaga pomocy rodzica i drugiej osoby lub rodzic jest w sytuacji zdrowotnej uzasadniającej konieczność pomocy osoby trzeciej, asystenci mogą towarzyszyć rodzicowi w czynnościach opiekuńczych, w kontaktach ze służbą zdrowia czy innymi podmiotami istotnymi dla rozwoju dziecka.

W ramach realizowanej usługi, asystenci przekazują rodzicom informacje w zakresie pozyskiwania wiedzy o formach i podmiotach mogących udzielić pomocy dziecku oraz możliwości samopomocy. Asystenci pomagają dziecku z niepełnosprawnością w nauce i przyswojeniu podstawowych umiejętności życiowych i społecznych. Reprezentują interesy rodziny w instytucjach oraz podejmują działania związane z uzyskaniem dostępu do usług, z których rodziny mogłyby dodatkowo skorzystać.

W 2024 r. usługa asystenta w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością była świadczona przez podmiot niepubliczny wyłoniony w trybie otwartego konkursu ofert, w ramach środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

W 2024 r. ze wsparcia asystentów skorzystało 41 rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością. Na realizację zadania łącznie wydatkowano w 2024 r. 208 984,95 zł.

8.2 Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej

Gmina Miejska Kraków realizowała kolejną edycję Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” – edycja 2024. Program finansowany jest ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych oraz środków własnych Gminy Miejskiej Kraków. Jego głównym celem jest zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej, tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób z niepełnosprawnościami, uwzględniając ich potrzeby autonomii i minimalizując poziom alienacji społecznej. Realizacja zadania umożliwia osobom z niepełnosprawnościami korzystanie z prawa do niezależnego życia, ogranicza skutki niepełnosprawności, stymuluje osoby z niepełnosprawnością do podejmowania aktywności. W szczególności dotyczy to tworzenia warunków sprzyjających korzystaniu przez osoby z niepełnosprawnościami z różnorodnych usług świadczonych na poziomie lokalnej społeczności (wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych, sportowych, programów zdrowotnych, rehabilitacji medycznej) z uwzględnieniem szczególnych wymagań i potrzeb wynikających ze specyfiki stanu zdrowia.

Usługa skierowana jest do pełnoletnich osób z orzeczoną niepełnosprawnością w stopniu znacznym lub umiarkowanym oraz do dzieci w wieku do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Osoby z niepełnosprawnością nie ponosiły żadnych kosztów w związku z realizacją usługi.

Usługa asystencji osobistej w 2024 roku polegała na wspieraniu przez asystenta osoby z niepełnosprawnością w różnych sferach życia, w szczególności:

- wsparcia uczestnika w czynnościach samoobsługowych, w tym utrzymaniu higieny osobistej;
- wsparcia uczestnika w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełnianiu ról w rodzinie;
- wsparcia uczestnika w przemieszczaniu się poza miejscem zamieszkania;
- wsparcia uczestnika w podejmowaniu aktywności życiowej i komunikowaniu się z otoczeniem.

W 2024 r. realizatorem zadania, w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w Gminie Miejskiej Kraków została Galicyjska Fundacja „Wsparcie, Integracja, Rozwój”, która została wyłoniona w drodze otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego. Usługą świadczoną przez 246 asystentów osobistych objęto 344 osoby z niepełnosprawnościami, realizując 65 617,25 godzin usługi. Koszty realizacji usługi, poza środkami finansowymi przeznaczonymi na wynagrodzenie asystentów, obejmowały wydatki poniesione na dojazdy własnym lub innym środkiem transportu w związku z wykonywaniem usług oraz wydatki poniesione na zakup biletów wstępu na wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, sportowe lub społeczne dla asystenta towarzyszącego uczestnikowi programu.

Na realizację zadania wydatkowano 2 699 905,63 zł z środków Funduszu Solidarnościowego oraz 397 959,99 zł z środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

8.3 Indywidualny trening kompetencji i umiejętności społecznych dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością

Usługa indywidualnego treningu kompetencji i umiejętności społecznych skierowana jest do osób z orzeczoną niepełnosprawnością, znajdujących się w wieku aktywności zawodowej. Realizacja zadania polega na świadczeniu usług, w formie bezpośrednich, osobistych spotkań trenerów z odbiorcami zadania, obejmujących w szczególności:

- uczenie i rozwijanie u beneficjentów umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- towarzyszenie w czynnościach wspierających proces leczenia,
- wspomaganie kształtowania i utrzymywania właściwych relacji osoby z orzeczoną niepełnosprawnością z otoczeniem,
- wspomaganie procesu nawiązywania i utrzymywania kontaktu usługobiorców z instytucjami i organizacjami społecznymi, w celu zapewnienia optymalnych warunków do jej samodzielnej rehabilitacji;
- doradzanie w zakresie uzyskania specjalistycznej pomocy dotyczącej przekwalifikowania zawodowego, kontaktów społecznych, usług medycznych, rehabilitacyjnych, usług kulturalnych, rekreacji i integracji ze środowiskiem,
- wspomaganie beneficjentów w zrozumieniu i radzeniu sobie ze zmieniającymi się realiami życia społeczno-zawodowego.

W 2024 r. zadanie realizowane było przez podmiot niepubliczny wyłoniony w trybie otwartego konkursu ofert. Z usług w tym okresie skorzystały 106 osób z orzeczoną niepełnosprawnością. Na realizację zadania w 2024 r. wydatkowano łącznie 501 951,53 zł.

9. Realizacja zadań w zakresie zatrudnienia socjalnego

MOPS realizuje zadania z zakresu integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w oparciu o ustawę o zatrudnieniu socjalnym, w ramach klubów integracji społecznej oraz centrów integracji społecznej.

9.1 Kluby Integracji Społecznej

W klubach integracji społecznej organizowane są w szczególności indywidualne działania na rzecz integracji społecznej i zawodowej, grupowe działania na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej, roboty publiczne oraz prace społecznie użyteczne.

9.1.1 Klub Integracji Społecznej MOPS

W 2024 r. z wsparcia MOPS Klubu Integracji Społecznej skorzystało 528 uczestników. W wyniku udzielonego wsparcia zatrudnienie podjęty łącznie 62 osoby, tj. 12% ogółu osób uczestniczących w KIS. W MOPS KIS realizowano następujące zadania:

- reintegrację społeczną, której celem jest odbudowa i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w KIS umiejętności udziału w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu. Reintegracja społeczna realizowana była poprzez:
 - wsparcie i poradnictwo indywidualne: warunkiem uczestnictwa w KIS jest realizacja zawartego kontraktu socjalnego. Wszyscy uczestnicy byli objęci wsparciem indywidualnym pracowników socjalnych KIS oraz poradnictwem specjalistycznym, w ramach którego psycholog i prawnik udzielili łącznie 466 porad;
 - wsparcie grupowe z którego skorzystało 423 uczestników KIS. Zajęcia prowadzone były w formie grup wsparcia i samopomocy oraz warsztatów. Łączna liczba spotkań w ramach w/w działań wyniosła 774. Każde spotkanie trwało od 2 do 3 godzin.
- reintegrację zawodową, której celem jest odbudowa i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w KIS zdolności do świadczenia pracy na rynku pracy. Reintegracja zawodowa realizowana była poprzez:
 - doradztwo zawodowe – z wsparcia doradcy zawodowego skorzystało 278 osób (udzielono łącznie 1144 porady),
 - organizację działań o charakterze zatrudnieniowym – prace społecznie użyteczne – w 43 podmiotach pracę realizowało 298 osób. Wykonywano m.in. prace: gospodarcze, biurowe, opiekuńcze, porządkowe.

9.1.1.1 Program reintegracji społecznej i zawodowej osób posiadających zadłużenie z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych

Program Oddłużenie realizowany jest od 2013 r. w oparciu o porozumienie zawarte w dniu 6 lutego 2013 r. pomiędzy ZBK, MOPS i GUP, dotyczące „Programu reintegracji społecznej i zawodowej osób posiadających zadłużenie z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych, mające na celu pomoc w spłacie zadłużenia”.

Program realizowany jest poprzez wsparcie udzielane uczestnikom przez pracowników MOPS KIS ukierunkowane na reintegrację społeczną i zawodową. Uczestnicy otrzymują możliwość wykonywania prostych prac na terenie nieruchomości fortecznych, dzięki którym z zarobionych pieniędzy, pozyskanych świadczeń, spłacają istniejące zobowiązania wobec ZBK. Kwota spłaconego na rzecz gminy zadłużenia wyniosła 61 586,97 zł, w tym spłacona przez: 13 osób wykonujących prace społecznie użyteczne 13 035,68 zł oraz 8 osób, które pracowały w ramach umowy o pracę 48 551,29 zł.

Dla Gminy Miejskiej Kraków realizacja programu, poza efektami ekonomicznymi, przynosi efekty społeczne w postaci zmian postaw osób zadłużonych, które stają się aktywne w dążeniu do poprawy swojej sytuacji. Osobom kończącym udział w programie przekazywane są oferty pracy na wolnym rynku.

9.1.1.2 Prace realizowane na terenie miejskich cmentarzy

MOPS Klub Integracji Społecznej dba o utrzymanie w należytej estetyce i porządku około 1500 grobów na terenie cmentarza Prądnik Czerwony (tzw. cmentarz Batowice) oraz około 280 grobów osób pochowanych na koszt Gminy Miejskiej Kraków na terenie cmentarza Podgórki Tynieckie.

W 2024 r. pracami naprawczymi na zasadzie regularnego nadsypywania ziemi, odchwaszczania i odtwarzania pierwotnych kształtów mogił ziemnych objęto:

- 620 grobów na terenie cmentarza Batowice,
- 180 grobów na terenie cmentarza Podgórki Tynieckie.

W ramach realizowanych prac na terenie cmentarza Batowice dokonano naprawy 106 sztuk drewnianych krzyży oraz wymieniono na nowe łącznie 42 krzyży. Na cmentarzu Podgórki Tynieckie dokonano naprawy 8 krzyży. Na bieżąco sprzątano wszystkie mogiły, zbierając z nich nawiewane liście i śmieci.

Przez cały rok, przy wsparciu pracownika MOPS KIS, pracę realizowały 23 osoby w ramach prac społecznie użytecznych.

9.1.2 Klub Integracji Społecznej dla osób niepracujących z orzeczoną niepełnosprawnością

W 2024 r. Klub Integracji Społecznej dla osób niepracujących z orzeczoną niepełnosprawnością prowadzony był na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez Fundację Sustinae. Zadanie realizowane było ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

Oferta KIS zapewniała uczestnikom możliwość skorzystania z takich form wsparcia, jak np.: praca socjalna, doradztwo zawodowe, poradnictwo specjalistyczne (np. prawne, psychologiczne), treningi umiejętności psychospołecznych, szkolenia i praktyki zawodowe.

W 2024 r. ze wsparcia KIS skorzystało 66 osób z orzeczoną niepełnosprawnością, spośród których 3 podjęły zatrudnienie. Na realizację zadania w 2024 r. wydatkowano 417 560,38 zł.

9.2 Centra Integracji Społecznej

Centra Integracji Społecznej realizują zadania związane z reintegracją zawodową i społeczną poprzez następujące usługi:

- kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych, dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu,
- nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych,
- naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą,
- uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

9.2.1 Centrum Integracji Społecznej

W 2024 r. zadanie polegające na prowadzeniu Centrum Integracji Społecznej realizowane było na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez Fundację Przestrzeń Rozwoju.

Uczestnicy Centrum otrzymali wsparcie z zakresu:

- reintegracji społecznej obejmującej zajęcia o charakterze indywidualnym i grupowym (prowadzone m.in. przez pracownika socjalnego, doradcę zawodowego),
- reintegracji zawodowej mającej charakter zajęć praktycznych, realizowanych na terenie zakładów pracy, które zadeklarowały chęć współpracy z CIS – podczas zajęć Uczestnicy, w ramach Indywidualnych Planów Zatrudnienia Socjalnego, mieli możliwość wykonywania pracy na stanowiskach takich, jak np.: pracownik porządkowy, pracownik gospodarczy,

portier, pomoc kuchenna, pracownik administracyjno-biurowy, asystent personelu zespołu terapii i pomocy specjalistycznej.

W 2024 r. ze wsparcia centrum skorzystało 99 osób, spośród których 13 podjęło pracę na otwartym rynku pracy. Na realizację zadania w 2024 r. wydatkowano 812 900,30 zł.

9.2.2 Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych

Centrum Integracji Społecznej, zapewniające 10 miejsc dla osób bez pracy, bezdomnych lub osób zagrożonych bezdomnością, było zlecone do realizacji organizacji pozarządowej. W ramach zadania realizowane były usługi z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej. Celem podejmowanych działań było odbudowanie i podtrzymanie u uczestników CIS zdolności do samodzielnego funkcjonowania na rynku pracy m.in. poprzez przyuczenie do wykonywania zawodu, podwyższanie kwalifikacji oraz prowadzenie zajęć praktycznych u pracodawców.

10. Program „Złota Rączka”

Celem programu jest zapewnienie nieodpłatnej pomocy seniorom w drobnych domowych naprawach. Program dedykowany jest osobom w wieku powyżej 60. roku życia, w pierwszej kolejności samotnym i niepełnosprawnym, prowadzącym jednoosobowe gospodarstwo domowe, zamieszkującym na terenie miasta Krakowa.

Zakres pomocy obejmuje drobne naprawy, niewymagające natychmiastowej interwencji, specjalistycznej wiedzy i uprawnień. Prace realizowane są wyłącznie w lokalu zamieszkiwanym przez osobę ubiegającą się o pomoc. Materiały potrzebne do wykonania prac np. uszczelki, nowy zawias/zamek, farbę, gniazdko, zapewnia osoba ubiegająca się o pomoc. Narzędzia do wykonania prac zapewnia MOPS. W szczególnych przypadkach osoby skierowane do wykonania tychże usług towarzyszą seniorom w zakupie niezbędnych materiałów.

W 2024 r. z usług skorzystało 562 seniorów, wykonano łącznie 2205 usług, w tym 371 elektrycznych (m.in. wymiana żarówek, gniazdek, wyłączników, naprawa lamp, kinkietów), 672 hydrauliczne (m.in. wymiana uszczelek w przeciekających kranach, udrożnienie odpływów), 141 ślusarskich (m.in. montaż i wymiana zamków, zawiasów), 432 stolarskie (m.in. naprawa zepsutych krzeseł), 37 malarskich (m.in. podmalowanie małych powierzchni z zaszpachlowaniem drobnych ubytków), 552 inne (m.in. wymiana karniszy, powieszenie obrazów, uszczelnianie okien i drzwi, wieszanie pótek).

Wymienione prace wykonywały dwie osoby w ramach umowy zlecenia, wypracowując łącznie 3068 godzin. Koszt realizacji programu to 144 119,68 zł.

11. Realizacja Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2022–2024 został przyjęty uchwałą Nr CI/2744/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 grudnia 2022 r. Realizuje cele nadrzędnego programu strategicznego – „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa 2030”, wyznaczając kierunki dalszego rozwoju strukturalnej sieci oparcia społecznego dla krakowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży poprzez:

- specjalistyczną pomoc i wsparcie w przezwyciężaniu trudności i kryzysów życia rodzinnego, z uwzględnieniem specyfiki potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami i ich rodzin,
- zapewnienie możliwie pełnego dostępu do świadczeń i usług wspierających socjoekonomiczne funkcjonowanie rodzin z dziećmi,
- kreowanie przestrzeni do rozwijania kompetencji osobistych, społecznych dzieci i młodzieży,
- promowanie pozytywnego wizerunku rodziny z dziećmi.

Wśród odbiorców programu szczególne miejsce zajmują rodziny przeżywające różnorodne trudności w prawidłowym realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, kobiety w ciąży, rodziny dzieci, u których zdiagnozowano nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę powstałe w prenatalnym okresie rozwoju lub podczas porodu, rodzice wychowujący dzieci z niepełnosprawnościami. Realizacja zadań zaplanowanych w ramach Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2022–2024 opiera się na interdyscyplinarnej współpracy MOPS, Wydziału Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia Urzędu Miasta Krakowa, Krakowskiego Centrum Świadczeń, Zarządu Infrastruktury Sportowej, Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Krakowa, Miejskich Jednostek Kultury, Wydziału Profilaktyki Straży Miejskiej Miasta Krakowa, Zarządu Zieleni Miejskiej, Grodzkiego Urzędu Pracy, Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień, organizacji pozarządowych. Takie podejście umożliwia uzupełnianie się poszczególnych ofert, zarówno tych o wyraźnym charakterze pomocowym, jak i mających przede wszystkim wymiar profilaktyczny, akcentując tym samym indywidualny charakter potrzeb każdej rodziny.

W 2024 r. 716 rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze zostało objętych asystenturą rodziny (zob. szerzej pkt 11.1). Ustanowiono 1 rodzinę wspierającą (zob. szerzej pkt 11.2), a 47 rodzin skorzystało z pomocy w formie specjalistycznych usług wspierania rodziny adresowanych do rodzin z dziećmi, które wymagają wsparcia z uwagi na to, że co najmniej jeden z rodziców jest osobą dotkniętą problemem zaburzeń psychicznych, niepełnosprawności intelektualnej lub uzależnienia (zob. szerzej pkt 11.5.3). Ponadto zrealizowano 1703 godzin usług wzmacniających lub odbudowujących naturalny system wsparcia tj. rodzinę (zob. szerzej pkt 11.5.2).

W celu wzmacniania zdolności do przezwycięzania trudności i kryzysów rodziny z dziećmi mogły skorzystać z pomocy psychologicznej, terapeutycznej, dostosowanych do indywidualnych potrzeb i specyfiki sytuacji, również w formie terapii rodzinnej. Zadanie było realizowane na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków w ośrodkach prowadzonych przez organizacje pozarządowe tj. Stowarzyszenie SIEMACHA i Stowarzyszenie Dobrej Nadziei (zob. szerzej pkt 11.5.1).

W ramach zapewnienia rodzinom wychowującym dziecko z niepełnosprawnością specjalistycznej pomocy usługowej uwzględniającej możliwość przejęcia czasowej opieki nad dzieckiem zrealizowano 22 190,05 godzin specjalistycznych usług dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością oraz 4877,29 godzin usługi asystenta w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością. Ponadto zorganizowano i świadczone specjalistyczne usługi opiekuńcze, z których skorzystały 2 rodziny wychowujące dziecko z niepełnosprawnością (zob. szerzej pkt 6.3).

Celem wsparcia rodziny w procesie wychowawczym i kreowania przestrzeni do rozwijania kompetencji osobistych, społecznych dzieci i młodzieży w 2024 roku prowadzono 26 placówki wsparcia dziennego (zob. szerzej pkt 11.4). Tworzeniu warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałaniu uzależnieniom oraz przemocy rówieśniczej służyła również specjalistyczna praca socjalna prowadzona w formule wsparcia animatorów/streetworkerów, z którego skorzystało 109 dzieci i młodzieży – w przypadku 28 uczestników stwierdzono poprawę aktywności szkolno-zawodowej, a u 50 uczestników zaobserwowano poprawę funkcjonowania społecznego.

Przegląd wszystkich przedsięwzięć zrealizowanych w 2024 roku stanowi Załącznik nr 3 do niniejszego sprawozdania.

11.1 Usługa asystenta rodziny

Asystentura rodziny stanowi cenną pomoc dla całej rodziny w procesie przezwycięzania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych. Asystenci rodziny realizują zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Pomagają także tym rodzicom, którzy dążą do powrotu swoich dzieci pod ich bezpośrednią opiekę. Wspierają i koordynują różnorodne usługi

kierowane do kobiet w ciąży, szczególnie w przypadku ciąży powikłanej, rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie, nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą ich zdrowiu i życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju dziecka albo w czasie porodu.

W 2024 r. z asystenturą rodziny zostały objętych 716 rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze i różnorodne kryzysy życia rodzinnego, w tym 10 rodzin skorzystało z tej formy pomocy w ramach ustawy „Za Życiem”. W 123 przypadkach usługa została zakończona ze względu na osiągnięcie zakładanych celów. W 2024 r. zainicjowano badanie ankietowe, którego wyniki będą wykorzystane w celu doskonalenia jakości usług poprzez poznanie opinii odbiorców asystentury rodziny.

W celu zachowania ciągłości realizacji usługi, asystenci rodziny zatrudniani są wyłącznie na podstawie umowy o pracę. W 2024 r. usługę świadczyło ogółem 41 asystentów, a jej realizacja była współfinansowana w ramach: projektu dofinansowanego ze środków europejskich pn. „Krakowski Szlak Integracji”, programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Program asystent rodziny na rok 2024”.

Łącznie wydatkowano na ten cel 3 934 985,31 zł.

11.2 Rodziny wspierające

Pomoc ze strony rodzin wspierających stanowi jedną z form wsparcia na rzecz rodzin przeżywających trudności związane z opieką i wychowaniem, także w przypadku dzieci z niepełnosprawnością, prowadzeniem gospodarstwa domowego. Do ich zadań należy również pomaganie dzieciom w nauce, a także wsparcie w organizowaniu czasu wolnego. Rodziny wspierające wyłaniane są z bezpośredniego otoczenia dziecka z rodziny wspieranej. W 2024 r. ustanowiono jedną rodzinę wspierającą.

Kwota wydatkowa na realizację tego zadania w 2024 r. wyniosła 4171,93 zł.

11.3 Usługa „Pomoc w domu” realizowana w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”

Usługa „Pomoc w domu” dedykowana jest opiekunom osób z orzeczoną znaczną stopniem niepełnosprawności oraz rodzinom, w których wychowywane jest dziecko z niepełnosprawnością charakteryzującą się wskazaniami dotyczącymi konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Realizacja usługi wynika z programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, a jej celem, obok udzielania wsparcia rodzicom i opiekunom osób z niepełnosprawnością w realizacji codziennych obowiązków domowych, jest aktywizacja osób bezrobotnych wykonujących usługę w ramach prac społecznie użytecznych.

W 2024 r. usługa została zrealizowana w łącznym wymiarze 150 godzin. Z pomocy skorzystała 1 rodzina z dzieckiem do lat 18. Usługę wykonywała uczestniczka Klubu Integracji Społecznej w ramach prac społecznie użytecznych. Koszt realizacji zadania wyniósł 1854,40 zł.

11.4 Placówki wsparcia dziennego

Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jedną z form wsparcia rodziny jest objęcie dziecka opieką w placówce wsparcia dziennego. Placówki prowadzone są w formie opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej.

Placówki wsparcia dziennego zapewniają opiekę i wychowanie, a także pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego w formie zapewniającej rozwój dzieci i młodzieży – między innymi poprzez zabawę, zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówki prowadzone w formie specjalistycznej organizują również zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, a także

terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię. Z kolei placówki prowadzone w formie pracy podwórkowej realizują działania animacyjne i socjoterapeutyczne. Placówki wsparcia dziennego współpracują z rodzicami i opiekunami dziecka oraz placówkami oświatowymi. Pobyt w placówkach wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny, poza sytuacjami, gdy dziecko zostanie skierowane do placówki przez sąd rodzinny. Placówki funkcjonują przez cały rok, we wszystkie dni robocze, a w okresie wakacyjnym i ferii zimowych organizują dla swoich wychowanków wypoczynek, w tym w formie wyjazdów kolonijnych oraz obozów sportowych.

W 2024 r. funkcjonowało łącznie 26 placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków.

Charakterystyka placówek wsparcia dziennego prowadzonych na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających	Środki finansowe wydatkowane na realizację zadania
1	Placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej	18	770	1259	4 158 000 zł
2	Placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej	5	950	1354	6 327 000 zł
3	Placówki wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej	3	120	615	705 600 zł
Suma		26	1840	3228	11 190 169,66 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Ponadto w 2024 r., zgodnie z art. 19 i art. 20 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w oparciu o decyzję wydaną przez Prezydenta Miasta Krakowa, prowadzonych było 19 placówek wsparcia dziennego. Jedna organizacja prowadziła 18 placówek wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej, zapewniających 270 miejsc (15 miejsc każda placówka). Natomiast jedna organizacja prowadziła placówkę wsparcia dziennego w formie opiekuńczo-specjalistycznej, zapewniającą 30 miejsc.

11.5 Poradnictwo

11.5.1 Poradnictwo i terapia rodzin realizowane przez ośrodki poradnictwa i terapii

Ośrodki poradnictwa i terapii realizują działania diagnostyczne, terapeutyczne oraz z zakresu poradnictwa specjalistycznego, w szczególności pomocy psychologicznej dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków. Usługi są świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Działania prowadzone przez ośrodki służą przede wszystkim wzmocnieniu samodzielności oraz kompetencji rodzin i osób.

W 2024 r. zadanie poradnictwa i terapii było realizowane na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez 2 organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie SIEMACHA w I kwartale 2024 r. prowadziło trzy ośrodki, które od maja 2024 r. zostały połączone w jeden ośrodek,
- Stowarzyszenie Dobrej Nadziei prowadziło jeden ośrodek w 2 lokalizacjach.

Działania ośrodków skoncentrowane były na rozwiązywaniu problemów, z jakimi zmagają się osoby i rodziny. Należą do nich: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, zaburzenia zachowania i trudności adaptacyjne osób nieletnich.

Zakres świadczonych usług w ośrodkach poradnictwa i terapii obejmował: diagnozę i jej weryfikację, świadczenie terapii indywidualnej, terapii rodzinnej i terapii grupowej oraz

poradnictwa. Działania te prowadziły do wzmocnienia samodzielności i kompetencji rodzin oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tak, aby były w stanie adekwatnie i skutecznie pełnić swoje role społeczne.

W 2024 r. z pomocy ośrodków skorzystało 1585 osób. W ośrodkach przeprowadzono 800 diagnoz, 6275 spotkań terapeutycznych (indywidualne, rodzinne, grupowe), 2391 usług poradnictwa oraz 1169 zajęć psychoedukacyjnych. W 2024 r. na realizację zadania ze środków Gminy Miejskiej Kraków wydatkowano 2 000 750 zł.

Projekt „MOC RELACJI – wdrożenie zintegrowanego modelu profilaktyki przemocy domowej” Centrum dla Rodzin

W pierwszym kwartale 2024 r. kontynuowano realizację projektu „MOC RELACJI – wdrożenie zintegrowanego modelu profilaktyki przemocy domowej” przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w partnerstwie z Krakowską Fundacją Psychoterapii i Rozwoju „Dom Terapii” oraz Miejskim Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie”, w ramach programu „Sprawiedliwość”, finansowanego ze środków norweskich i środków krajowych.

Od kwietnia 2024 r. Gmina Miejska Kraków zlecała realizację zadania publicznego polegającego na świadczeniu specjalistycznego poradnictwa dla mieszkańców GMK Fundacji „Dom Terapii”, która została wyłoniona w drodze otwartego konkursu ofert. W Centrum dla Rodzin prowadzonym przez MOPS, obok usług świadczonych przez zleceniobiorcę zadania publicznego, można było również uzyskać wsparcie świadczone przez Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień.

Wsparcie świadczone w Centrum dla Rodzin kierowane jest do rodzin i par. Głównym celem jest koncentracja na działaniach związanych z podniesieniem jakości relacji w związku, kształtowaniem umiejętności komunikacyjnych, rozwiązywaniem konfliktów i wzmocnienia kompetencji wychowawczych, co w konsekwencji zmniejsza ryzyko występowania przemocy domowej.

W Centrum dla Rodziny klienci w jednym miejscu mogli skorzystać z różnych usług z obszaru wsparcia relacyjnego, takich jak:

- poradnictwo psychologiczne (118 osób),
- terapia par/rodzinna (202 osób),
- terapia indywidualna (40 osób),
- poradnictwo rodzinne (227 osób),
- poradnictwo socjalne (56 osób),
- konsultacje z seksuologiem (39 osób)
- indywidualne poradnictwo z obszaru profilaktyki uzależnień (57 osób).

W Centrum organizowane są również grupowe formy wsparcia;

- warsztaty dla rodziców nastolatków wzmacniające kompetencje rodzicielskie (31 osób),
- szkoła dla rodziców (43 osób),
- grupa psychoedukacyjna dla rodziców (47 osób),
- terapie grupowe (32 osób),
- trening pracy z ciałem (21 osób).

Wsparciem w ramach działającego centrum objęto łącznie 479 osób.

W związku z wnioskiem o przedłużenie realizacji projektu do 31 marca 2024 r. całkowita wartość projektu zwiększyła się i wyniosła 2 057 372,50 zł, z czego na zadania realizowane przez MOPS oraz na zadania realizowane przez partnerów wydatkowano 444 152,43 zł.

Od kwietnia 2024 r. funkcjonowanie Centrum dla Rodzin finansowane jest przez Gminę Miejską Kraków.

Projekt „Wzmocnienie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec seniorów i osób niepełnosprawnych w Krakowie”

Projekt pn. „Wzmocnienie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec seniorów i osób niepełnosprawnych w Krakowie” jest realizowany od 01.02.2023 – 31.03.2024 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w partnerstwie z Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych Ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko”.

Celem projektu jest podniesienie wrażliwości oraz świadomości społecznej dotyczącej problemu przemocy wobec osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, rozwój współpracy interdyscyplinarnej i integracja działań na poziomie lokalnym, zwiększenie skuteczność udzielanej pomocy oraz wsparcia.

Projekt skierowany jest do 3 grup:

- 1) Specjaliści realizujący zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec osób starszych/osób z niepełnosprawnych oraz specjaliści świadczący usługi wsparcia dla osób starszych/osób z niepełnosprawnościami.
- 2) Osoby starsze/osoby z niepełnosprawnością
- 3) Mieszkańcy GMK szczególnie rodziny i opiekunowie osób starszych/z niepełnosprawnością.

W ramach projektu realizowane są działania sprzyjające wzrostowi kompetencji i współpracy interdyscyplinarnej specjalistów podejmujących interwencje w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec osób ze szczególnymi potrzebami m.in: zrealizowano trening kompetencji interpersonalny w podziale na 2 grupy (20-osobowe), każda z grup skorzystała z 3-dniowego wsparcia, szkolenia „Praca ze sprawcami przemocy”, w którym wzięty udział 32 osoby, szkolenia w formule online z zakresu aspektów prawnych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej; uczestnicy odbyli szkolenie w podziale na 3 grupy, dla każdej grupy szkolenie trwało 8 godzin dydaktycznych. Ze wsparcia skorzystało 86 osób.

Zrealizowano interdyscyplinarną konferencję pn. „Przemoc jest bliżej niż myślisz. Nie bądź obojętny. Reaguj!”. W dniu pierwszym – prelekcje oraz w dniu drugim – warsztaty, wzięło udział 182 specjalistów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej wobec osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami lub świadczącymi usługi wsparcia na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, ich rodzin oraz opiekunów.

Całkowita wartość projektu wynosi 477 061 zł, z czego na zadania realizowane przez MOPS w 2024 r. wydatkowano 133 710 zł.

11.5.2 Usługi wzmacniające lub odbudowujące naturalny system wsparcia, tj. rodzinę

Poradnictwo i terapia prowadzone są również w ramach usług wzmacniających lub odbudowujących naturalny system wsparcia, tj. rodzinę. Usługi te skierowane są do osób i rodzin, które utraciły lub są zagrożone utratą dziecka, przeżywających trudności życiowe, wychowawcze i opiekuńcze, usamodzielnianych wychowanków. Realizacja zadania obejmuje:

- sporządzenie pisemnej diagnozy przed przystąpieniem osoby/rodziny do usług,
- indywidualne poradnictwo psychologiczne,
- grupowe poradnictwo psychologiczne,
- poradnictwo rodzinne,
- terapię indywidualną, rodzinną i grupową,
- mediacje.

W 2024 r. usługi wzmacniające lub odbudowujące naturalny system wsparcia, tj. rodzinę, realizował podmiot niepubliczny wyłoniony w trybie otwartego konkursu ofert. Zadanie realizowane było zarówno w siedzibie podmiotu, jak i w miejscu zamieszkania uczestników. W 2024 r. z usług skorzystało 85 rodzin.

Zrealizowano 1703 godziny usług wzmacniających lub odbudowujących więzi rodzinne. Na realizację zadania wydatkowo w 2024 r. 318 660 zł dotacji.

11.5.3 Specjalistyczne usługi wspierania rodziny

Specjalistyczne usługi wspierania rodziny skierowane są do rodzin z dziećmi do 18. roku życia, które wymagają wsparcia z uwagi na to, że co najmniej jeden z rodziców jest osobą dotkniętą problemem zaburzeń psychicznych, niepełnosprawności intelektualnej lub uzależnienia. Realizacja zadania obejmuje indywidualne oraz grupowe formy wsparcia takie, jak: poradnictwo psychospołeczne, poradnictwo rodzinne, trening umiejętności społecznych i grupy edukacyjno-wspierające. Usługi świadczone są w postaci bezpośrednich, osobistych spotkań specjalistów z członkami rodzin objętych wsparciem i uwzględniają realizację usług w następującym zakresie:

- rozwój umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i gospodarowania budżetem domowym,
- rozwój umiejętności opiekuńczo-wychowawczych,
- wsparcie rodziny w budowaniu i utrzymywaniu więzi społecznych,
- rozwijanie kompetencji członków rodziny (np. w zakresie komunikacji interpersonalnej, kontrolowania emocji, wzajemnego rozumienia, respektowania tożsamości, potrzeb i uczuć drugiej osoby),
- kształtowanie i wzmacnianie więzi pomiędzy członkami rodziny,
- wsparcie rodziny w kontaktach z instytucjami,
- poradnictwo rodzinne poszerzające wiedzę rodziców o procesach zachodzących w systemie rodzinnym,
- inne, jak np. motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, pomoc w zrozumieniu istoty choroby (ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń psychicznych, niepełnosprawności intelektualnej i uzależnienia) i jej wpływu na funkcjonowanie członków rodziny.

W 2024 r. specjalistyczne usługi wspierania rodziny świadczone były przez podmiot niepubliczny wyłoniony w trybie otwartego konkursu ofert. Z usług skorzystało 47 rodzin. W 2024 r. na realizację zadania wydatkowano 104 637,99 zł.

11.5.4 Poradnictwo psychologiczne realizowane przez MOPS

Poradnictwo psychologiczne dla mieszkańców Krakowa realizowane było przez MOPS w filiach ośrodka. Poradnictwo jest ogólnodostępne, świadczone bez względu na dochód oraz bez rejonizacji, obejmuje wsparcie psychologiczne. Poradnictwo świadczone jest dla osób, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

W roku 2024 poradnictwem psychologicznym objęto w sumie 101 osób. Udzielono łącznie 1725 porad.

Najwięcej porad udzielono z zakresu:

- zdrowia psychicznego i zaburzeń psychicznych – 301 porad,
- rozwiązywania problemów rodzinnych – 270 porad,
- funkcjonowania społecznego poza rodziną – 256 porad,
- rozwiązywania problemów wychowawczych – 43 porady,
- problemów dotyczących przemocy w rodzinie – 49 porad,
- uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych – 16 porad.

11.5.5 Prowadzenie na oddziałach ginekologiczno-położniczych oraz w szkołach rodzenia usługi „przewodniczki” dla kobiet w ciąży i rodziców nowo narodzonych dzieci mieszkających w Krakowie

Usługa „przewodniczki” dedykowana jest kobietom w ciąży, rodzicom przygotowującym się na narodziny dziecka oraz rodzicom dzieci w wieku do 12 miesięcy zamieszkujących w Krakowie. W ramach ww. usługi specjaliści udzielali bezpośredniego wsparcia uczestnikom zadania, w szczególności poprzez:

- załatwianie formalności związanych z narodzinami dziecka;
- informowanie o przysługujących uprawnieniach, formach pomocy finansowej i pozafinansowej, usługach społecznych i zdrowotnych;
- udzielanie indywidualnego poradnictwa dostosowanego do potrzeb uczestników zadania.

Zadanie realizowane było w oparciu o założenia zawarte w publikacji pn. „Rodzicu, nie jesteś sam – wdrażanie programu wsparcia dla kobiet w ciąży i rodziców dzieci w wieku do 12 miesięcy” oraz publikacji pn. „Instrukcja wdrożenia modelu wsparcia kobiet w ciąży i rodziców dzieci w wieku do 12 miesięcy dla jednostek administracji publicznej, organizacji pozarządowych, szpitali z oddziałami ginekologiczno-położniczymi”, opracowanych w ramach projektu pn. „Rodzicu, nie jesteś sam”, który był realizowany w okresie od 1 października 2017 r. do 30 września 2020 r. ze środków Unii Europejskiej.

W 2024 r. zadanie polegające na prowadzeniu na oddziałach ginekologiczno-położniczych oraz w szkołach rodzenia usługi „przewodniczki” dla kobiet w ciąży i rodziców nowo narodzonych dzieci realizowane było na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego. Usługa realizowana była przez wykwalifikowaną kadrę na oddziałach szpitali, w szkołach rodzenia, w miejscu zamieszkania uczestników oraz telefonicznie.

W 2024 r. z usługi skorzystało 888 uczestników. Wydatkowano na ten cel 348 000 zł ze środków Gminy Miejskiej Kraków.

12. Projekt „Krakowski Szlak Integracji”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje projekt pn.: „Krakowski Szlak Integracji”, w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027, w ramach Priorytetu 6 Fundusze Europejskie dla rynku pracy, edukacji i wyłączenia społecznego, Działania 6.26 integracja społeczna osób w trudnej sytuacji życiowej, Typ projektu A działania mające na celu integrację osób w szczególnej sytuacji realizowane przez gminy i powiaty.

Projekt pn.: „Krakowski Szlak Integracji”, kierowany jest do mieszkańców Krakowa, którzy zamieszkują na terenie Gminy Miejskiej Kraków, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Projekt skierowany jest przede wszystkim do osób mających trudności życiowe, wśród których wyróżnia się między innymi: brak pracy, objęcie pomocą socjalną lub pozostawanie w kryzysie bezdomności.

MOPS KIS, w ramach wspomnianego projektu, realizuje usługi o charakterze zawodowym: tj. poradnictwo zawodowe – pomoc w odnalezieniu właściwej ścieżki zawodowej, opieka trenera zatrudnienia wspieranego w aktywizacji zawodowej, adaptacji na stanowisku pracy oraz w kontaktach z pracodawcą; zatrudnienie wspierane oraz kursy zawodowe.

W roku 2024 w ramach zatrudnienia wspieranego pracę realizowały 3 osoby na stanowisku robotnik prac prostych.

Całkowita wartość projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu na lata 2024–2028 wynosi 22 627 002,22 zł, z czego na zadania realizowane przez MOPS od listopada do grudnia 2024 r. wydatkowano 43 409,90 zł.

13. Trwałość projektu „Zawsze rodzina”

Zgodnie § 15 umowy o dofinansowanie projektu pn: „Zawsze rodzina” nr RPMP.09.02.01.-12-0682/19, w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r., w ramach obowiązku zachowania trwałości ww. projektu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie zachowuje trwałość rezultatu w następującym zakresie:

1. Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu – w okresie sprawozdawczym utworzono 15 nowych miejsc, w tym:
 - rodziny spokrewnione i niezawodowe, które były uczestnikami szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze – sprawują opiekę przynajmniej nad jednym dzieckiem – 7,
 - rodziny spokrewnione i niezawodowe, które były uczestnikami szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze – są wpisane do rejestru rodzin zastępczych ale aktualnie nie sprawują opieki nad dzieckiem – 2,
 - rodziny zawodowe, które były uczestnikami szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze – są wpisane do rejestru rodzin zastępczych, ale aktualnie nie sprawują opieki nad dzieckiem – 3,
 - asystent rodziny – osoby zatrudnione w MOPS realizujące wsparcie – 3.

Jednocześnie w związku z dużymi potrzebami Gminy Miejskiej Kraków w zakresie uruchomienia nowych rodzin zastępczych, pozostajemy w gotowości instytucjonalnej do uruchomienia większego wsparcia w przypadku pojawienia się nowych kandydatów na rodziny zastępcze.

2. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – w okresie sprawozdawczym wsparto 547 miejsc, w tym:
 - rodziny spokrewnione i niezawodowe, wpisane do rejestru rodzin zastępczych – 322,
 - kandydaci na rodziny spokrewnione i niezawodowe, którzy uczestniczyli w szkoleniu dla kandydatów na rodziny zastępcze – 19,
 - dzieci przebywające w rodzinach zawodowych, które były uczestnikami szkoleń doskonalących umiejętności rodzin zastępczych – 109,
 - miejsca w rodzinach zawodowych, które zakończyły szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze – 3,
 - asystent rodziny – osoby zatrudnione w MOPS realizujące wsparcie – 37; ze wsparcia asystenta rodziny skorzystało 716 rodzin.
 - zadanie zlecone pn. Specjalistycznych usług dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami – osoby udzielające wsparcia – specjaliści – 57; ze wsparcia skorzystało 109 rodzin.

14. Świadczenia z pomocy społecznej

14.1 Podstawowe świadczenia finansowe: zasiłek stały, okresowy i celowy

Poniższe dane nie obejmują wsparcia na rzecz osób bezdomnych – dane dotyczące świadczeń pieniężnych przyznawanych osobom bezdomnym znajdują się w pkt. 16.12

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób i rodzin MOPS udzielał wsparcia finansowego poprzez następujące świadczenia:

- 1) zasiłek stały – wypłacono dla 2723 osób, na łączną kwotę 23 122 414,21 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 8556 zł. W 2024 r. zasiłki stałe były finansowane z budżetu państwa.
- 2) zasiłek okresowy – wypłacono dla 3235 gospodarstw domowych, w których funkcjonowało 5129 osób, na łączną kwotę 9 246 753,55 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1488 zł. Na zasiłki okresowe w wysokości do 50% różnicy pomiędzy kryterium

dochodowym a dochodem osoby/rodziny (część obligatoryjna) – wydatkowano kwotę 4 729 093,92 zł z czego 4 699 972,17 zł z budżetu państwa, a 29 121,75 zł ze środków własnych gminy. Pozostała część (zasiłki okresowe w części gminnej) jest finansowana ze środków własnych gminy – wydatkowano kwotę 3 267 761 zł.

3) składki na ubezpieczenie zdrowotne – opłacono składki dla 2410 osób, na łączną kwotę 1 937 375,11 zł; średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 815 zł. W 2024 r. zadanie to było finansowane w 100% z budżetu państwa.

4) zasiłki celowe i celowe specjalne – w łącznej kwocie 10 136 213,54 zł, zasiłki wypłacono dla 5476 gospodarstw domowych. Średnia wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1931 zł.

a) zasiłki celowe – dla osób i rodzin, których dochód nie przekracza kryterium ustawowego, wypłacono m. in. przeznaczeniem na:

- zakup leków dla 1105 gospodarstw domowych na łączną kwotę 455 480 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 412 zł,
- opłaty mieszkaniowe dla 1029 gospodarstw domowych na łączną kwotę 697 669 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 678 zł,
- opłaty czynszowe dla 786 gospodarstw domowych na łączną kwotę 913 137 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 162 zł,
- zakup odzieży dla 486 gospodarstw domowych na łączną kwotę 106 570 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 219 zł,
- zakup obuwia dla 449 gospodarstw domowych na łączną kwotę 85 055 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 189 zł,
- ogrzewanie dla 129 gospodarstw domowych na łączną kwotę 127 061 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 985 zł,
- zadłużenie czynszowe dla 2 gospodarstw domowych na łączną kwotę 353 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 177 zł,
- zaspokojenie innych potrzeb dla 1421 gospodarstw domowych na łączną kwotę 498 077 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 351 zł.

b) zasiłki celowe specjalne – wypłacono m. in. z przeznaczeniem na.:

- zakup leków dla 1977 gospodarstw domowych na łączną kwotę 1 309 478 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 622 zł,
- opłaty mieszkaniowe dla 1908 gospodarstw domowych na łączną kwotę 1 628 200 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 835 zł,
- opłaty czynszowe dla 1 491 gospodarstw domowych na łączną kwotę 1 933 827 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1297 zł,
- zakup odzieży dla 1150 gospodarstw domowych na łączną kwotę 284 671 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 248 zł,
- zakup obuwia dla 1056 gospodarstw domowych na łączną kwotę 214 673 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 203 zł,
- ogrzewanie dla 246 gospodarstw domowych na łączną kwotę 304 568 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1238 zł,
- zadłużenie czynszowe dla 5 gospodarstw domowych na łączną kwotę 2190 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 438 zł,
- zaspokojenie innych potrzeb dla 2836 gospodarstw domowych na łączną kwotę 1 133 288 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 400 zł.

14.2 Pomoc w zakresie dożywiania

14.2.1 Program osłonowy dotyczący udzielania mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie dożywiania

Ważnym elementem wsparcia finansowego osób i rodzin w środowisku lokalnym, z uwagi na skalę jego realizacji, jest program osłonowy dotyczący udzielania mieszkańcom

Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie dożywiania. Uchwała Nr XCV/1425/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego powstała w oparciu o uchwałę Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego Programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania.

W roku 2024 pomoc w zakresie dożywiania realizowana była w oparciu o rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024–2028, który został ustanowiony uchwałą Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r.

Uchwała Rady Ministrów dopuszczała do 2023 r. możliwość udzielania pomocy w formie posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku, jeżeli dochód na osobę nie przekraczał kwoty 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej, tj. dla osoby samotnie gospodarującej 1552 zł, a w przypadku rodziny 1200 zł. Gmina Miejska Kraków, na podstawie uchwały Rady Miasta Krakowa, zwiększyła dostęp do pomocy w formie posiłków dla dzieci i uczniów poprzez podniesienie górnej granicy kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania wsparcia do 250%, tj. dla osoby samotnie gospodarującej 1940 zł, a dla osoby w rodzinie 1500 zł, którzy mogli zostać objęci pomocą w formie posiłku pod warunkiem zwrotu 50% kosztów świadczenia.

Ponadto, na podstawie paragrafu 8 uchwały Rady Miasta Krakowa, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń, albo dziecko wyrażało chęć zjedzenia posiłku, dyrektor szkoły lub przedszkola mógł udzielić pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o udzieleniu pomocy. Pomoc przyznawana była bez konieczności ustalania sytuacji materialnej rodziny ucznia. W oparciu o wskazany paragraf uchwały Rady Miasta Krakowa pomocy w formie posiłku udzielono w 128 placówkach. Skorzystało z niej 520 uczniów. Koszt posiłków przyznanych na podstawie decyzji dyrektorów szkół wyniósł 582 321,20 zł.

W 2024 r. pomocą w formie posiłku objęto ogółem 3485 osób na kwotę 7 326 290,84 zł (z czego w planie finansowym Krakowskiego Centrum Seniora ujęto 542 070 zł), natomiast pomocą w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku objęto 8722 osoby na kwotę 19 689 340,16 zł.

14.2.2 Współpraca z organizacjami dystrybuującymi żywność w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2021–2027 (FEPŻ)

W 2024 r. MOPS współpracował z Bankiem Żywności, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej oraz Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Organizacje dystrybuowały żywność w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2021–2027, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEPŻ). Zgodnie z wytycznymi Instytucji Zarządzającej, ośrodek kwalifikował osoby i rodziny do uzyskania pomocy, biorąc pod uwagę ich sytuację osobistą, a w szczególności posiadany dochód.

Pomoc żywnościowa w ramach FEPŻ przyczyniła się do poszerzenia zakresu wsparcia dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. Rodziny otrzymywały paczki żywnościowe, w których znajdowały się następujące produkty: artykuły warzywne i owocowe (groszek z marchewką, koncentrat pomidorowy, dżem truskawkowy), artykuły skrobiowe (makaron, mąka pszenna, kasza jęczmienna, płatki owsiane, herbatniki, kawa zbożowa), artykuły mleczne (mleko UHT, ser), artykuły mięsne (konserwy mięsne i rybne, pasztet), a także cukier, olej rzepakowy i dania gotowe typu fasolka po bretońsku.

Ponadto osoby uczestniczyły w różnego typu warsztatach kulinarno-żywnościowych dotyczących edukacji ekonomicznej i przeciwdziałaniu marnowania żywności. W 2024 r. realizowany był „Podprogram 2023”. Podmioty dystrybuujące żywność przekazywały również artykuły spożywcze z krótkim terminem przydatności do spożycia oraz pozyskaną od darczyńców.

Łącznie w 2024 r. organizacje, dystrybuujące żywność, przekazały 1 155 713, 24 kg żywności do ponad 15 200 osób. W 2024 roku, na podstawie zawartych umów, na realizację zadania dotyczącego redystrybucji żywności przekazano łącznie 265 000 zł.

14.2.3 Sklep socjalny

W ramach działań podejmowanych na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i ekonomicznej w 2024 r. funkcjonował przy ul. Siemaszki 41 w Krakowie sklep socjalny – „Dobry sklep”. To miejsce przeznaczone dla osób wymagających edukacji w zakresie racjonalnego wykorzystywania posiadanych zasobów, planowania i przygotowywania posiłków z posiadanych produktów, zasad prawidłowego żywienia. „Dobry sklep” jest prowadzony przez organizację pozarządową na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków. Zadanie umożliwia osobom skierowanym zdobycie umiejętności i nawyków racjonalnego gospodarowania zasobami pieniężnymi oraz rzeczowymi, zdrowego żywienia oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności. Edukowanie w tym zakresie w sklepie socjalnym pomoże lepszemu funkcjonowaniu osób/rodzin we własnych środowiskach, gdzie wybór właściwych produktów żywnościowych i odpowiedni sposób żywienia jest ważnym elementem codziennego życia każdego człowieka.

W 2024 r. do sklepu skierowano 331 osób, korzystających z pomocy MOPS. Każda z osób/rodzin otrzymała kartę, na której były zapisane przyznane na dany miesiąc punkty, za które można było pozyskiwać produkty żywnościowe. Pracownicy sklepu prowadzili doradztwo przy wyborze produktów. Tak, aby były one zróżnicowane, pełnowartościowe i ich wybór wiązał się z racjonalnym wykorzystywaniem przyznaczonych punktów.

Bank Żywności na terenie sklepu socjalnego zorganizował w 2024 r. warsztaty żywieniowe z zakresu przygotowywania potraw oraz zapoznania z zasadami zdrowego żywienia. Ponadto prowadzone było doradztwo indywidualne m.in. dotyczące doboru diet. Łącznie w 2024 r. na prowadzenie sklepu socjalnego przekazano 290 000 zł.

14.2.4 Pomoc w zakresie dożywiania poza programem osłonowym

Gospodarstwom domowym nieobjętym programem osłonowym w ramach dożywiania z powodu przekroczenia kryterium dochodowego oraz gospodarstwom objętym programem, a wymagającym dodatkowego wsparcia, MOPS udzielał pomocy finansowej w formie zasiłku na zakup żywności lub posiłku poza programem osłonowym. Pomocą objęto 1077 gospodarstw domowych na łączną kwotę 691 201,66 zł. Średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 642 zł.

14.2.5 Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej

W ramach wsparcia realizacji zadania z zakresu działalności charytatywnej, polegającego na prowadzeniu kuchni/jadłodzielni w zasobach lokalowych oferenta na terenie Gminy Miejskiej Kraków, w 2024 r. gmina dofinansowywała 4 kuchnie, wydające około 700 posiłków dziennie. Wszystkie kuchnie ewidencjonowały liczbę osób korzystających z posiłków oraz liczbę wydawanych porcji.

Łączna liczba wydanych posiłków w 2024 r. wyniosła 198 415. Łączna kwota dotacji wydatkowana na realizację zadania wyniosła 229 159,04 zł.

14.3 Lokalny Program Osłonowy dla osób, które poniosły zwiększone koszty grzewcze, związane ze zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych

W 2024 r. MOPS kontynuował realizację Lokalnego Programu Osłonowego dla osób, które ponoszą zwiększone koszty grzewcze lokalu, związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym, na jeden z systemów proekologicznych. Pomoc w ramach programu przyznawana była od 1 stycznia 2014 r., początkowo w oparciu o przepisy uchwały Nr XC/1354/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 listopada 2013 r., a następnie od dnia 14 sierpnia 2015 r. do 31 grudnia 2022 r. na podstawie uchwały Nr XVIII/317/15 Rady Miasta

Krakowa z dnia 24 czerwca 2015 r. Od 2023 r. program jest kontynuowany w oparciu o przepisy uchwały Nr CIV/2833/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie lokalnego programu pomocy społecznej w postaci Lokalnego Programu Ośłonowego dla osób, które ponoszą zwiększone koszty grzewcze lokalu, związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym, na jeden z systemów proekologicznych, która określa czas jego realizacji do 2026 r.

Realizacja Programu stanowi także wypełnienie zadań wynikających z uchwały w sprawie kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w celu poprawy stanu jakości powietrza (uchwała Nr LXXXIII/1274/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2013 r.). W ramach Lokalnego Programu Ośłonowego, na podstawie decyzji administracyjnej, przyznaje się świadczenie pieniężne w postaci zasiłku celowego, określające wysokość pomocy i sposób jej realizacji. Pomoc przyznawana jest na dany rok kalendarzowy.

O pomoc mogą ubiegać się osoby i rodziny, które nie wcześniej niż przed dniem 14 września 2011 r. i nie później niż 10 października 2019 r. (w okresie obowiązywania Programu Ograniczania Niskiej Emisji dla Miasta Krakowa), dokonały trwałej zmiany systemu ogrzewania z ogrzewania opartego na paliwie stałym na ogrzewanie gazowe, elektryczne, olejowe (lekki olej opałowy), bądź polegające na podłączeniu do miejskiej sieci ciepłowniczej. Beneficjenci programu muszą wykazać zobowiązanie do regulowania opłat na rzecz dostawcy energii cieplnej, służącej ogrzaniu lokalu oraz faktycznie zamieszkiwać w lokalu przed i po dokonaniu trwałej zmiany systemu ogrzewania. Jedną z przesłanek do uzyskania pomocy w ramach programu jest kryterium dochodowe, które w przypadku osoby samotnie gospodarującej nie może przekroczyć 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, a w przypadku rodziny 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej.

W 2024 r. świadczenie wypłacono 190 rodzinom na łączną kwotę 557 361,32 zł. Średnia wysokość rocznej pomocy dla jednego gospodarstwa domowego wyniosła 2 933,48 zł.

W ujęciu całościowym za cały okres realizacji programu dane przedstawiają się następująco:

Rok	Koszt programu	Liczba osób/rodzin	Średnia wysokość świadczenia
2014	46 901 zł	80	586 zł
2015	282 924 zł	312	907 zł
2016	887 239 zł	953	931 zł
2017	1 914 941 zł	1973	971 zł
2018	3 635 404 zł	2730	1332 zł
2019	4 245 929 zł	3127	1358 zł
2020	3 144 500 zł	2088	1506 zł
2021	1 645 880 zł	735	2239 zł
2022	1 459 515 zł	638	2288 zł
2023	947 734,98 zł	317	2990 zł
2024	557 361,32 zł	190	2933 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Zapewnianie możliwości otrzymania wsparcia finansowego w ponoszeniu zwiększonych kosztów grzewczych, związanych z trwałą zmianą systemu ogrzewania, wpisuje się w działania mające na celu poprawę stanu jakości powietrza na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

14.4 Wsparcie rodzin romskich w ramach realizowanego zadania polegającego na dofinansowaniu edukacji przedszkolnej krakowskich dzieci romskich

W 2024 r. objęto pomocą 8 dzieci pochodzących z rodzin romskich, zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Podejmowane przez MOPS działania polegały na wspieraniu i promowaniu edukacji wczesnoszkolnej dzieci romskich poprzez udzielenie tym rodzinom

pomocy na dofinansowanie zajęć edukacji przedszkolnej, w tym pokrywanie wydatków związanych z opłatami jednorazowymi, mediami i posiłkami. Rodziny romskie, ubiegające się o pomoc w MOPS, otrzymały wsparcie finansowe na pokrycie wydatków związanych z uczęszczaniem dzieci do przedszkoli i do klas „0” szkół podstawowych.

Na realizację zadania w 2024 r. przeznaczono łącznie kwotę 16 079,92 zł, w tym ze środków własnych 7500 zł oraz 8579,92 zł z dotacji otrzymanej z MEN.

15. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

Pomoc materialna jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji, wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych. W 2021 r., na podstawie ustawy o systemie oświaty oraz uchwały Nr LVIII/1238/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, MOPS realizował zadania polegające na przyznawaniu uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych.

15.1 Stypendia szkolne

O stypendium szkolne w Gminie Miejskiej Kraków może ubiegać się uczeń, jeżeli spełnia łącznie poniższe warunki:

- miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia nie jest większa niż kwota, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- jego miejscem zamieszkania jest Gmina Miejska Kraków.

Stypendium szkolne może być udzielane uczniom w formie:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą,
- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w m.in. zakupu podręczników,
- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania,
- świadczenia pieniężnego, jeżeli organ przyznający stypendium uzna, że udzielenie stypendium w formach wymienionych powyżej nie jest możliwe lub celowe.

Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia, wynikająca z art. 8 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne w 2024 r. nie mogła być wyższa niż 600 zł.

Stypendium szkolne wypłacane było w terminach: do dnia 30 czerwca – za okres od stycznia do czerwca 2024 r. oraz do dnia 31 grudnia – za okres od września do grudnia 2024 r.

W roku szkolnym 2023/2024 rozpatrzono 362 wnioski o przyznanie świadczenia. Na ich podstawie w okresie od stycznia do czerwca 2024 r. z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało 189 uczniów, w tym:

- 172 uczniów szkół podstawowych,
- 17 uczniów szkół ponadpodstawowych.

W roku szkolnym 2023/2024 rozpatrzono 261 wniosków o przyznanie świadczenia. W okresie od września do grudnia 2024 r. z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało 207 uczniów, w tym:

- 136 uczniów szkół podstawowych,
- 71 uczniów szkół ponadpodstawowych.

Na wypłatę stypendiów szkolnych w 2024 r. przeznaczono kwotę 290 644,17 zł, w tym 63 044,17 zł z środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

15.2 Zasiłek szkolny

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, tj. zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego, niezależnego od wnioskodawcy, które wywoła przynajmniej przejściową trudną sytuację materialną rodziny ucznia. O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego, uzasadniającego przyznanie świadczenia. Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

W 2024 r. do MOPS wpłynęło 38 wniosków o przyznanie zasiłku szkolnego. Przyznano i wypłacono 31 zasiłków szkolnych, w tym:

- 17 zasiłków dla uczniów szkół podstawowych,
- 14 zasiłków dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

W 2024 r. na wypłatę zasiłków szkolnych przeznaczono kwotę 19 220 zł, w całości z środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

15.3 Rządowy program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2023–2025 (W latach ubiegłych program funkcjonował pod nazwą „Wyprawka szkolna”)

W ramach Rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w 2024 r. udzielano pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników oraz materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych do kształcenia ogólnego, w tym do kształcenia specjalnego lub do kształcenia w zawodach wyłącznie dla uczniów niepełnosprawnych, którzy posiadali orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i uczęszczali w roku szkolnym 2024–2025 do szkół ponadpodstawowych.

Wnioski o przyznanie pomocy na zakup podręczników i materiałów składane były w szkołach przez rodziców, opiekunów prawnych ucznia lub pełnoletnich uczniów. Po weryfikacji wniosków, Dyrektorzy szkół przekazali do MOPS listy uczniów zakwalifikowanych do objęcia pomocą w ramach programu. Na podstawie tych list MOPS przekazał środki finansowe szkołom z przeznaczeniem na wypłatę świadczeń. W przypadku szkół prowadzonych przez inne podmioty niż Gmina Miejska Kraków wypłaty pomocy dokonywał, na podstawie posiadanego pełnomocnictwa PMK, bezpośrednio MOPS. W ramach programu uczniowie mogli ubiegać się o dofinansowanie wahające się w zależności od typu szkoły i typu niepełnosprawności pomiędzy 225 zł a 445 zł. Ostateczna kwota dofinansowania była uzależniona od przedłożonych dokumentów potwierdzających poniesione wydatki za zakup podręczników i materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych.

Pomoc finansową w ramach programu przyznano 991 uczniom uczęszczającym do 79 szkół na terenie Krakowa, w łącznej wysokości 336 140,34 zł.

16. Pomoc na rzecz osób bezdomnych

Szacuje się, że w ciągu roku w Krakowie przebywa około 2,3 tysiąca osób bezdomnych. W roku 2024 MOPS objął pomocą 1771 gospodarstw domowych osób bezdomnych (1832 osoby), w tym ze świadczeń skorzystało 1595 rodzin (1645 osób w rodzinach), natomiast 176 rodzin (187 osób) skorzystało z pomocy wyłącznie w formie pracy socjalnej lub innych zadań pracownika socjalnego, określonych w art. 119 ustawy o pomocy społecznej.

16.1 Zapewnienie usług związanych z zabezpieczaniem schronienia i noclegu osobom bezdomnym

16.1.1 Pomoc w formie schronienia realizowana jako zadanie z zakresu pomocy społecznej

Gmina Miejska Kraków w 2024 r. zlecała podmiotom niepublicznym prowadzenie 3 placówek zapewniających tymczasowe schronienie dla osób bezdomnych:

- **Schronisko z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13c w Krakowie** – funkcjonowało do 30 czerwca 2024 r. i było przeznaczone dla pełnoletnich bezdomnych kobiet oraz kobiet z dziećmi. Schronisko dysponowało 50 miejscami, w tym 44 miejscami schroniskowymi i 6 miejscami z usługami opiekuńczymi. W okresie od stycznia do czerwca 2024 r. ze schroniska przy ul. Sołtysowskiej skorzystało 58 osób (46 kobiet + 12 dzieci), w tym z usługami opiekuńczymi – 9 osób. Na funkcjonowanie placówki w 2024 r. wydatkowano dotację w wysokości 636 840 zł.
- **Noclegownia i Schronisko z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13c w Krakowie** – od 1 lipca 2024 r. w placówce przy ul. Sołtysowskiej 13 c wyodrębniono miejsca noclegowe przekształcając dotychczasowe Schronisko z usługami opiekuńczymi w Noclegownię i Schronisko z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Kobiet przeznaczone dla pełnoletnich bezdomnych kobiet i kobiet z dziećmi. Placówka dysponuje 52 miejscami, w tym 12 miejscami noclegowymi, 34 miejscami schroniskowymi i 6 miejscami z usługami opiekuńczymi. W okresie od lipca do grudnia 2024 r. ze schronienia w placówce przy ul. Sołtysowskiej skorzystały: 34 osoby na części noclegowej oraz 50 osób (39 kobiet + 11 dzieci), w tym z usługami opiekuńczymi – 8 kobiet. Na funkcjonowanie placówki w 2024 r. wydatkowano dotację w wysokości 760 050 zł.
- **Noclegownia i Schronisko z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19a w Krakowie** – przeznaczone dla pełnoletnich mężczyzn, bezdomnych lub czasowo pozbawionych schronienia. Zapewniające 180 miejsc, w tym 100 miejsc w części noclegowej i 80 miejsc w części schroniskowej, w tym 30 miejsc z usługami opiekuńczymi. W 2024 r. z pomocy schroniska z usługami opiekuńczymi skorzystały łącznie 164 osoby, w tym z miejsc z usługami opiekuńczymi – 75 osób. Z noclegowni skorzystało 440 osób. W sytuacjach kryzysowych, w szczególności w okresie występowania niskich temperatur lub całorocznie w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia osoby bezdomnej, placówka przyjmuje osoby bezdomne ponad ustalony limit miejsc. W 2024 r. placówka udzieliła 4658 dodatkowych osobonoclegów w ramach schroniska oraz 4825 – w ramach noclegowni. W placówce realizowane są praktyczne działania wspierające osoby uzależnione. W ramach prowadzonych działań w 2024 r. pomocą objęto 334 osoby bezdomne z problemem alkoholowym. Na bieżącą działalność placówki w 2024 r. przekazano dotację w wysokości 3 090 300 zł.

Dodatkowo Gmina Miejska Kraków wykupiła miejsca dla osób bezdomnych, dla których właściwą do udzielenia pomocy jest Gmina Miejska Kraków, a przebywają poza terenem Krakowa: 3 miejsca w okresie od stycznia do czerwca 2024 r. oraz 1 miejsce w okresie od lipca do grudnia 2024 r. w **Schronisku dla osób bezdomnych Przemienienia Pańskiego**, Jankowice w gminie Ożarów. W 2024 r. z miejsc w w/w schroniskach skorzystały 3 osoby.

Łączne koszty pobytu osób w Schronisku dla osób bezdomnych Przemienienia Pańskiego wyniosły 39 838,70 zł.

Ponadto MOPS prowadził w 2024 r. dwie Ogrzewalnie dla Bezdomnych Mężczyzn (budynek A i budynek B) przy ul. Księcia Józefa 52 w Krakowie, zapewniające łącznie 78 miejsc. W okresie występowania niskich temperatur uruchamiano również dodatkowe miejsca interwencyjne. W 2024 r. z obu ogrzewalni skorzystało łącznie 450 osób. Koszty prowadzenia placówek w 2024 r. wyniosły 775 849,41 zł.

16.1.2 Pomoc w formie schronienia realizowana w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym

Gmina Miejska Kraków wspiera organizacje pozarządowe, które w ramach działalności charytatywnej prowadzą placówki zapewniające noclegi osobom bezdomnym oraz miejsca dziennego pobytu. W ramach tej działalności w 2024 r. funkcjonowało 7 placówek (6 zadań zleconych) wspierających osoby bezdomne, które udzieliły schronienia lub dziennego pobytu 570 osobom. Wsparcie w łącznej wysokości 827 547 zł otrzymały:

- 1) **Chrześcijański Ośrodek Pomocy Bezdomnym „Dom Łazarza” przy ul. Nowogródzkiej 8 w Krakowie** – ośrodek całodobowego pobytu, zapewniający 30 miejsc noclegowych. W 2024 r. placówka udzieliła schronienia 101 osobom bezdomnym. Dodatkowo przy ośrodku, działa **Świetlica dla osób bezdomnych** zapewniająca 10 miejsc dziennego schronienia. W 2024 r. z pomocy świetlicy korzystało średnio 21 osób w miesiącu, najwięcej w styczniu 2024 r. – 29 osób. Na funkcjonowanie obu typów placówek w 2024 r. wydatkowano dotację w wysokości 110 880 zł.
- 2) **Dom Św. Brata Alberta przy ul. Saskiej 9a w Krakowie** – placówka w formie mieszkania wspieranego, zapewniająca schronienie dla 47 mężczyzn wychodzących z bezdomności. W 2024 r. placówka udzieliła schronienia 53 osobom bezdomnym. Na funkcjonowanie placówki w 2024 r. wydatkowano dotację w wysokości 60 000 zł.
- 3) **Przytulisko Św. Brata Alberta dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Malborskiej 64b, w Krakowie** – placówka zapewnia 62 miejsca noclegowe. W 2024 r. placówka udzieliła schronienia 101 bezdomnym kobietom. Na funkcjonowanie placówki w 2024 r. wydatkowano dotację w wysokości 204 000 zł.
- 4) **Przytulisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Skawińskiej 6 w Krakowie** – placówka zapewnia 80 miejsc noclegowych, w tym 10 miejsc dla osób niepełnosprawnych, przewlekłe chorych, niewymagających opieki oraz 6 miejsc dla przyjęć prewencyjnych – do dyspozycji dyżuru nocnego policji, straży miejskiej i pogotowia ratunkowego. W 2024 r. placówka udzieliła schronienia 261 bezdomnym mężczyznom. Na funkcjonowanie placówki w 2024 r. wydatkowano dotację w wysokości 431 000 zł.
- 5) **Mieszkanie Wspierane przy ul. Czarnowiejskiej 77/15 w Krakowie** – od 1 czerwca 2024 r. uruchomione zostało mieszkanie, prowadzone przez Dzieło Pomocy św. Ojca Pio, w którym zapewniono dwa miejsca dla bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością kobiet. W 2024 r. udzielono schronienie 2 osobom. Na funkcjonowanie mieszkania wydatkowano dotację w wysokości 11 667 zł.
- 6) **Krakowska Fundacja Pomocy Potrzebującym „Nasz Dom” im. Św. Brata Alberta** – placówka na podstawie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, realizowała w okresie od 1 grudnia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. program pod tytułem „W Naszym Domu wspieramy osoby bezdomne w okresie chłódów jesienno-zimowych 2024”. W ramach zadania fundacja zapewniła 20 miejsc całodobowego schronienia dla mężczyzn dotkniętych bezdomnością oraz zabezpieczyła podstawowe potrzeby socjalno-bytowe, w tym wyżywienie oraz możliwość dokonywania zabiegów higienicznych. Z programu skorzystało 23 mężczyzn, a na jego realizację w 2024 r. wydatkowano dotację w wysokości 10 000 zł.

16.2 Mieszkania treningowe dla osób bezdomnych

W 2024 r. w Krakowie funkcjonowało 6 mieszkań treningowych zapewniających 27 miejsc dla bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością mężczyzn oraz 5 miejsc dla bezdomnych kobiet, posiadających ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały na terenie Krakowa. 3 mieszkania treningowe (dla 16 bezdomnych mężczyzn) prowadzone były przez organizację pozarządową, a 3 kolejne mieszkania (w tym 2 dla bezdomnych mężczyzn, z łączną liczbą 11 miejsc oraz jedno dla 5 bezdomnych kobiet) prowadzone były przez MOPS.

W 2024 r. z miejsc w mieszkaniach treningowych skorzystały łącznie 42 osoby bezdomne. Na realizację zadania w 2024 r. Gmina Miejska Kraków wydatkowała środki własne w wysokości 193 647,68 zł. Natomiast organizacja pozarządowa wydatkowała z dotacji przekazanej przez Gminę Miejską Kraków kwotę 170 560 zł.

16.3 Zapewnienie pomocy medycznej i zaopatrzenia w leki realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym

16.3.1 Przychodnia dla Osób Bezdomnych oraz Punkt Wydawania Leków i Darów

W ramach zadania udzielana jest doraźna pomoc przedmedyczna, pomoc lekarska oraz wydawane są leki osobom bezdomnym i skrajnie ubogim, a także organizacjom pozarządowym. W 2024 r. udzielono 2098 konsultacji lekarskich, wykonano 2312 opatrunków i drobnych zabiegów pielęgnarskich oraz wydano 19 303 opakowania leków i materiałów opatrunkowych. Lekarze w przychodni przyjmowali pacjentów z objawami chorób ostrych, przewlekłych, w tym również zakaźnych. Poprzez udzielenie pomocy przedmedycznej i lekarskiej udało się zapobiec niebezpiecznym powikłaniom, szczególnie w przypadku przewlekłych schorzeń dermatologicznych. Prowadzono również działania edukacyjne mające na celu wzrost poziomu wiedzy na temat zasad profilaktyki i higieny osobistej. Zadanie realizowane przez organizację pozarządową na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków.

Na realizację zadania w 2024 r. wydatkowano łącznie dotację w wysokości 407 500 zł.

16.3.2 Doraźna pomoc medyczna i doraźna pomoc przedmedyczna w przestrzeni publicznej Gminy Miejskiej Kraków oraz na terenie noclegowni i schronisk

W ramach zadania udzielane są konsultacje lekarskie i wykonywane są drobne zabiegi pielęgnarskie. Dyżury realizowane są w przestrzeni publicznej Krakowa, w Ogrzewalni dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Księcia Józefa 52 oraz na terenie Noclegowni i Schroniska z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19a oraz Noclegowni i Schroniska z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13c.

W 2024 r. udzielono 1428 konsultacji lekarskich oraz wykonano 2019 zabiegów pielęgnarskich. Zadanie realizowane jest przez organizację pozarządową na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków. Na realizację zadania w 2024 r. przekazano łącznie kwotę 179 000 zł.

16.4 Zapewnienie możliwości dokonywania zabiegów higienicznych realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym

Działania obejmowały możliwość wykąpania się, wyprania ubrań lub zmiany odzieży, a także strzyżenie, golenie, opatrywanie drobnych ran, a w razie konieczności także odwszawianie i wspomaganie leczenia przeciwświerzbowego. Zrealizowano 12 570 zabiegów higienicznych, z pralni skorzystano 7264 razy, z magazynu odzieży skorzystano 12 322 razy.

W 2024 r. zadanie realizowane było na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez 2 organizacje pozarządowe. Na realizację zadań w 2024 r. przekazano łącznie kwotę 157 600 zł.

16.5 Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej

W ramach wsparcia realizacji zadania z zakresu działalności charytatywnej, polegającego na prowadzeniu kuchni w zasobach lokalowych oferenta na terenie Gminy Miejskiej Kraków, w 2024 r. gmina dofinansowywała 4 kuchnie, wydające około 700 posiłków dziennie.

W 2024 r. liczba osób, które skorzystały z tego typu pomocy, wyniosła 3350. Łączna liczba wydanych posiłków w 2024 r. wyniosła 198 415. Łączna kwota dotacji wydatkowanej na realizację zadania wyniosła 229 159,04 zł (szerzej zob. pkt 16.2.5).

16.6 Wigilia dla osób bezdomnych i samotnych

W 2024 r., po raz kolejny, Caritas Archidiecezji Krakowskiej zorganizował Wigilię Świąt Bożego Narodzenia dla osób bezdomnych i samotnych na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

W ramach uroczystości przygotowano wieczerzę wigilijną dla 700 osób w Starej Zajezdni Kraków by DeSilva oraz 700 paczek świątecznych, zawierających produkty żywnościowe, w tym konserwy, pieczywo, słodycze, kawę, herbatę, kakao oraz owoce. Zadanie realizowane było na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków, na realizację wydatkowano kwotę w wysokości 30 000 zł.

16.7 Praca socjalna z osobami bezdomnymi metodą streetworkingu

W Dziale Pomocy Bezdomnym MOPS zatrudnionych jest 4 pracowników socjalnych pracujących metodą streetwork. Pomagają oni osobom bezdomnym przebywającym w przestrzeni publicznej, niekorzystającym ze wsparcia instytucjonalnego lub korzystającym z niego w sposób nieregularny, z uwagi na swoje wykluczenie społeczne lub brak motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej.

W 2024 r. pracownicy socjalni przeprowadzili 233 dyżury w terenie, których celem było prowadzenie indywidualnej pracy socjalnej z osobami bezdomnymi, diagnozowanie nowych miejsc pobytu i nawiązywanie kontaktów z osobami bezdomnymi, które nie zostały jeszcze objęte pracą socjalną i udzielenie im informacji lub poradnictwa (nawiązano kontakt ze 176 osobami bezdomnymi – osoby zidentyfikowane). W trakcie wszystkich dyżurów nawiązano bezpośrednio 1522 kontaktów.

Istotnym elementem pracy pracowników socjalnych, pracujących metodą streetwork, były interwencje w sprawie przebywających na terenie Gminy Miejskiej Kraków osób bezdomnych, podejmowane w odpowiedzi na zgłoszenia osób prywatnych, firm i instytucji.

W 2024 r. pracownicy socjalni podjęli 192 interwencji.

Streetworkerzy współpracowali z różnymi podmiotami, instytucjami działającymi w obszarze pomocy osobom bezdomnym, m.in. ze Strażą Miejską, Policją oraz Strażą Ochrony Kolei. W okresie zimowym podejmowano działania, których celem było zmniejszenie ryzyka zamarznięcia osób bezdomnych. Łącznie zrealizowano 41 wspólnych dyżurów terenowych.

W 2024 r. osoby bezdomne miały możliwość skorzystania z konsultacji w punkcie konsultacyjnym – w siedzibie streetwork przy ul. Rakowickiej 21. Z konsultacji skorzystało 80 osób.

16.8 Streetbus dla osób bezdomnych

W okresie zimowym na terenie Gminy Miejskiej Kraków realizowana jest usługa skierowana do osób bezdomnych, przebywających w przestrzeni publicznej, mająca na celu zapewnienie doraźnej pomocy żywieniowej. W okresie od stycznia do marca oraz w grudniu 2024 r., każdego dnia, w godzinach wieczornych, autobus poruszający się po Krakowie, zatrzymywał się na 3 ustalonych przystankach, na których osoby bezdomne i ubogie mogły otrzymać suchy prowiant w postaci kanapek, ciepłej kawy lub herbaty oraz otrzymać odzież, koce i inne przedmioty pomocne w przetrwaniu okresu zimowego, jak np. termosy i śpiwory. Podczas postoju możliwe również było ogrzanie się wewnątrz autobusu.

W 2024 r. w ramach usługi wydano 5970 pakietów żywnościowych. W okresie od stycznia do kwietnia oraz od października do grudnia 2024 r. zapewniono poranny i popołudniowy przewóz z i do ogrzewalni funkcjonujących przy ul. Księcia Józefa 52.

W godzinach popołudniowych zapewniono również pracowników – streetworkerów, motywujących osoby bezdomne do skorzystania z ogrzewalni. Na realizację zadania w 2024 r. wydatkowano środki w wysokości 545 598,41 zł.

16.9 Usługa asystenta osoby bezdomnej

Usługa asystenta osoby bezdomnej polega na indywidulowanym, dostosowanym do zdiagnozowanych potrzeb, wsparcia osoby bezdomnej w procesie pokonywania kryzysu bezdomności. Asystent towarzyszy osobie w jej codziennym życiu, motywuje do zmiany, wspiera. Współpraca osoby w kryzysie bezdomności oraz wspierającego ją asystenta prowadzić ma do podjęcia przez osobę bezdomną samodzielnego życia. W roku 2024 usługa była realizowana przez MOPS. Z usługi skorzystało 18 osób pozostających w kryzysie bezdomności.

16.10 Zapewnienie miejsc noclegowych osobom eksmitowanym bez prawa do lokalu socjalnego

W 2024 r. do MOPS wpłynęło 39 wniosków (dotyczących łącznie 69 osób) w sprawie wskazania noclegowni, schroniska lub innej placówki zapewniającej miejsce noclegowe dla dłużników, wobec których została orzeczona eksmisja bez prawa do lokalu socjalnego. W 2024 r. z miejsc w proponowanych placówkach, spośród osób eksmitowanych, skorzystały 3 osoby.

16.11 Aktywizacja zawodowa osób bezdomnych – CIS dla osób bezdomnych

Centrum Integracji Społecznej, zapewniające 10 miejsc dla osób w kryzysie bezdomności lub zagrożonych bezdomnością, bez pracy, jest prowadzone przez organizację pozarządową. W ramach zadania realizowane są usługi z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej (*szerzej zob. pkt nr 9.2.1*).

16.12 Świadczenia pieniężne na rzecz osób bezdomnych

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb MOPS wspierał osoby bezdomne poprzez następujące świadczenia finansowe:

- 1) zasiłek stały – wypłacono zasiłki stałe dla 318 osób, na łączną kwotę 2 544 585,67 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 8 002 zł,
- 2) zasiłek okresowy – wypłacono zasiłki okresowe dla 697 gospodarstw domowych, w których funkcjonowało 738 osób, na łączną kwotę 1 616 791,52 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 2 191 zł. Na zasiłki okresowe w wysokości do 50% różnicy pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem osoby/rodziny (część obligatoryjna) – wydatkowano kwotę 1 257 156 zł z czego 1 241 339,60 zł z budżetu Państwa, a 15 816,40 zł ze środków własnych gminy. Pozostała część (zasiłki okresowe w części gminnej) jest finansowana ze środków własnych gminy – wydatkowano kwotę 359 635,52 zł
- 3) składki na ubezpieczenie zdrowotne – opłacono składki dla 308 osób, na łączną kwotę 223 949,80 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 727 zł,
- 4) zasiłki celowe i celowe specjalne – wypłacono w kwocie łącznej 447 161,71 zł, dla 698 gospodarstw domowych, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 641 zł,
 - a) zasiłki celowe – dla osób, których dochód nie przekracza kryterium ustawowego, z przeznaczeniem na:
 - zakup leków dla 95 gospodarstw domowych na łączną kwotę 20 110 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 212 zł,
 - opłaty mieszkaniowe dla 33 gospodarstw domowych na łączną kwotę 31 060 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 941 zł,

- zakup odzieży dla 279 gospodarstw domowych na łączną kwotę 47 750 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 171 zł,
- zakup obuwia dla 191 gospodarstw domowych na łączną kwotę 26 010 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 136 zł,
- zaspokojenie innych potrzeb dla 539 gospodarstw domowych na łączną kwotę 148 702 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 276 zł.

b) zasiłki celowe specjalne – przyznawane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom, których dochód przekracza kryterium ustawowe, z przeznaczeniem na:

- zakup leków dla 77 gospodarstw domowych na łączną kwotę 23 238 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 302 zł,
- opłaty mieszkaniowe dla 18 gospodarstw domowych na łączną kwotę 17 760 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 987 zł,
- zakup odzieży dla 122 gospodarstw domowych na łączną kwotę 16 410 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 135 zł,
- zakup obuwia dla 95 gospodarstw domowych na łączną kwotę 10 220 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 108 zł,
- zaspokojenie innych potrzeb dla 246 gospodarstw domowych na łączną kwotę 91 520 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 372 zł.

17. Pomoc dla cudzoziemców

W 2024 r. MOPS objął pomocą 190 osób w związku z realizacją indywidualnych programów integracji dla cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą. W ramach programu przyznawano wsparcie w postaci świadczenia pieniężnego przeznaczonego na utrzymanie. W szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej, opłaty mieszkaniowe oraz pokrycie ewentualnych wydatków związanych z nauką języka polskiego oraz pomoc o charakterze niepieniężnym, polegającą na pracy socjalnej, poradnictwie, udzielaniu informacji czy wsparciu w kontaktach z innymi instytucjami, środowiskiem lokalnym oraz organizacjami pozarządowymi. Kwota udzielonej pomocy wyniosła 1 325 109 zł.

Ponadto 14 cudzoziemcom opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób realizujących indywidualny program integracji w łącznej wysokości 8190 zł.

Zadania finansowane były z dotacji otrzymanej z budżetu państwa.

18. Zadania dzielnic

W 2024 r. Filie MOPS współpracowały z Radami Dzielnic Krakowa realizując zadania odpowiadające na potrzeby ich mieszkańców. Działania podejmowane w ramach tych zadań, oprócz realizowanych projektów socjalnych, dotyczyły:

- dofinansowania kosztów ogrzewania dla osób potrzebujących,
- dofinansowanie zakupu leków dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- dofinansowania zakup przyborów i podręczników szkolnych,
- dofinansowania zakupu sprzętu medycznego i pomocniczego wspierającego proces leczenia i rehabilitacji dla niepełnosprawnych mieszkańców
- dofinansowania wakacyjnego wypoczynku na kolonii dla dzieci z najuboższych rodzin.

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizując zadania dzielnic polegające na przyznawaniu świadczeń finansowych w formie zasiłków celowych i celowych specjalnych dla mieszkańców poszczególnych dzielnic Krakowa oraz realizację projektów socjalnych wykorzystał łącznie 528 180,77 zł.

W ramach realizacji zadań dzielnic MOPS w Krakowie przeprowadził również postępowania konkursowe na wsparcie realizacji zadań skierowanych do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji oraz starszych i niepełnosprawnych – z terenu Dzielnic II,

VIII, IX, X, XI, XII, XV na łączną kwotę 111 200 zł. W wyniku przeprowadzonych otwartych konkursów ofert Gmina Miejska Kraków zleciła realizację następujących zadań:

- 1) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Pomoc rzeczowa dla osób zrzeszonych w Kołach Emerytów i Rencistów na terenie Dzielnicy II Grzegórzki – konkurs ofert (II półrocze 2024 r.)”;
 - 2) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Otwarty konkurs ofert – Pomoc rzeczowa dla inwalidów, rencistów i emerytów zrzeszonych w kołach na terenie Dzielnicy VIII Dębniki – II półrocze”;
 - 3) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Pomoc rzeczowa dla osób zrzeszonych w Kołach Emerytów i Rencistów na terenie Dzielnicy IX – otwarty konkurs ofert – II półrocze”;
 - 4) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Zakup bonów lub paczek żywnościowych dla emerytów i rencistów (otwarty konkurs ofert w ramach "Rocznego programu współpracy samorządu Miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego" w II półroczu 2024 r.)”;
 - 5) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Pomoc rzeczowa dla osób zrzeszonych w Kołach Emerytów i Rencistów na terenie Dzielnicy XI – otwarty konkurs ofert, IV kwartał 2024 roku”;
 - 6) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Pomoc rzeczowa (paczki świąteczne) dla najbiedniejszych i niepełnosprawnych osób zrzeszonych w Kołach emerytów i rencistów na terenie Dzielnicy XII w formie Otwartego Konkursu Ofert – IV kwartał 2024 r.”;
 - 7) Krakowskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Osób Niepełnosprawnych, Kraków, os. Tysiąclecia 82 – zadanie pn. „Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego i o wolontariacie: pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób”.
- Ponadto Dzielnicą XII przeznaczyla kwotę w łącznej wysokości 6000 zł na realizację zadań na podstawie złożonych ofert z własnej inicjatywy podmiotów zewnętrznych, z pominięciem otwartych konkursów ofert. W ramach ww. środków Korczakowska Republika Dziecięca Dyliniarnia zrealizowała dwa zadania pn. Wsparcie organizacji Dnia Mikołaja dla dzieci z terenu dzielnicy XII
 - „Spotkanie ze świętym Mikołajem” oraz pn. Wsparcie organizacji imprezy z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza „Wolontariusze razem”. Natomiast Towarzystwo Przyjaciół Bieżanowa zrealizował zadanie publiczne pn. „Spotkanie przy wigilijnym stole dla osób samotnych i potrzebujących z terenu Dzielnicy XII”.

19. Akcje socjalne, współpraca z firmami i innymi podmiotami

MOPS, w celu rozszerzenia zakresu udzielanej pomocy dla rodzin korzystających ze wsparcia ośrodka, podejmował różne akcje m.in.:

Kolonie dla dzieci z rodzin objętych wsparciem MOPS

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wytypował 4 dzieci, które wzięły udział w wypoczynku letnim finansowanym przez Małopolskie Kuratorium Oświaty. Ww. dzieci miały możliwość wyjechać na dwutygodniowe kolonie do Nawojowej.

Współpraca ze Stowarzyszeniem Wiosna

MOPS informował osoby i rodziny korzystające z pomocy ośrodka o realizacji przez Stowarzyszenie Wiosna projektu Szlachetna Paczka 2024, a następnie przyjął od 214 osób/rodzin formularze zgłoszeniowe i przekazał je do stowarzyszenia. O objęciu pomocą w ramach projektu Szlachetna Paczka decydowało ostatecznie stowarzyszenie.

Współpraca z PCK w ramach projektu „100% korzyści”

Polski Czerwony Krzyż realizował program odbioru i zagospodarowania tekstyliów pn. „100% korzyści”. W ramach programu, zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej a Polskim Czerwonym Krzyżem, pozyskane rzeczy były nieodpłatnie przekazywane na rzecz osób objętych wsparciem MOPS. PCK objął w okresie od stycznia do grudnia 2024 r. pomocą w formie odzieży średniomiesięcznie około 50 osób. Łącznie udzielono pomocy ponad 430 razy.

„Przedświąteczny karp dla Krakowa”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie był współorganizatorem przedsięwzięcia pn. „Przedświąteczny Karp dla Krakowa”. Podczas tego wydarzenia, realizowanego już po raz kolejny, mieszkańcy Krakowa mieli możliwość skorzystania z nieodpłatnego poczęstunku składającego się z ryby, wegetariańskiej kapusty z grochem i pieczywa. Podczas akcji właściciele gospodarstwa rybackiego Dolina Będkowska – Państwo Joanna i Bartłomiej Szczoczarczowie wydali z pomocą pracowników MOPS ponad 10 000 porcji ryby. Akcja spotkała się z bardzo pozytywnym odbiorem mieszkańców.

20. Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej

Wobec osób, które nie były objęte powszechnym, obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym, a wymagały pomocy medycznej, MOPS przeprowadził w 2024 r. 2289 postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej, które zakończyły się wydaniem stosownych decyzji. Uprawnienie do tego świadczenia miały osoby, które uzyskiwały dochód poniżej kryterium dochodowego, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej.

W 2024 r. łącznie 2280 przeprowadzonych postępowań zostało sfinansowanych z otrzymanej dotacji w wysokości 285 000 zł.

21. Kierowanie wniosków o podjęcie działań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie i prokuratur rejonowych

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, jeżeli uzależnione są od alkoholu, mogą być zobowiązane do poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego.

O zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego orzeka sąd rejonowy, właściwy według miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy, w postępowaniu nieprocesowym. Sąd wszczyna postępowanie na wniosek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych lub prokuratora.

W 2024 r. MOPS skierował do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie oraz do prokuratur rejonowych 11 wniosków o podjęcie działań w celu wszczęcia w sądzie postępowań o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

22. Kandydaci na kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych oraz opiekunów prawnych osób ubezwłasnowolnionych całkowicie

W 2024 r. do MOPS wpłynęły 73 prośby sądów opiekuńczych o wskazanie kandydatów na opiekunów prawnych osób całkowicie ubezwłasnowolnionych oraz kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych. Ponadto wpłynęły 2 prośby o wskazanie kandydata na kuratora dla osoby niepełnosprawnej oraz 1 prośba o wskazanie kandydata dla osoby nieobecnej. Obowiązek wskazania przez MOPS kandydatów na opiekunów prawnych i kuratorów wynika z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Wskazano 64 kandydatów na opiekunów prawnych oraz 8 kandydatów na kuratorów osób ubezwłasnowolnionych częściowo oraz 1 kandydata na kuratora osoby niepełnosprawnej.

Dodatkowo MOPS, na wniosek sądów opiekuńczych, wydawał opinie o osobach będących kandydatami na opiekunów prawnych lub kuratorów. W roku 2024 wydano 5 takich opinii.

22.1 Obsługa wypłat wynagrodzeń za sprawowanie opieki nad osobą ubezwłasnowolnioną *(zadanie zlecone Gminie z zakresu administracji rządowej na podstawie przepisów art. 18 ust.1 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w związku z art. 162 § 3, art.178 § 2, art. 179 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy).*

W 2024 r. MOPS wypłacił 47 opiekunom 1119 świadczenia za sprawowanie opieki na łączną kwotę 534 962,73 zł, w tym:

- wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane opiekunom osób całkowicie ubezwłasnowolnionych – 47 osób, liczba świadczeń 1053, kwota 534 963 zł – finansowane z dotacji przekazanej przez Małopolski Urząd Wojewódzki,
- wynagrodzenia za sprawowanie opieki przyznane kuratorom osób częściowo ubezwłasnowolnionych – finansowane ze środków własnych gminy – 3 osoby, liczba świadczeń 66, kwota 27 427,42 zł.

W przypadku jednej osoby wypłacane były jednocześnie wynagrodzenia dla opiekuna i kuratora. Średni koszt świadczenia wyniósł 478,07 zł. Wysokość wynagrodzenia ustala sąd.

23. Kierowanie do prokuratury wniosków o wszczęcie w sądzie opiekuńczym postępowań o ubezwłasnowolnienie

Osoba, która ukończyła 13 lat, może być ubezwłasnowolniona całkowicie, jeżeli wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego, albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, nie jest w stanie kierować swym postępowaniem. Dla osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie ustanawia się opiekuna prawnego.

Osoba pełnoletnia może być ubezwłasnowolniona częściowo z powodu choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego, albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, jeżeli stan tej osoby nie uzasadnia ubezwłasnowolnienia całkowitego, lecz potrzebna jest pomoc do prowadzenia jej spraw. Dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo ustanawia się kuratora.

Postępowanie o ubezwłasnowolnienie prowadzone jest przez sąd okręgowy. Wniosek o ubezwłasnowolnienie mogą w sądzie złożyć: krewny w linii prostej, małżonek, przedstawiciel ustawowy. Z wnioskiem o ubezwłasnowolnienie może także wystąpić prokurator.

MOPS, w przypadku uzyskania informacji o osobie, co do której istnieje prawdopodobieństwo, że spełnia przesłanki ubezwłasnowolnienia, a brak jest osób uprawnionych do złożenia wniosku w sądzie, informuje o potrzebie wszczęcia postępowania o ubezwłasnowolnienie właściwą prokuraturę.

W 2024 r. przesłano do prokuratur 25 takich wniosków.

24. Kierowanie do sądów wniosków o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody

Na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, MOPS kieruje do sądu wnioski o przyjęcie bez zgody do szpitala psychiatrycznego osób chorych psychicznie, których zachowanie wskazuje, że brak leczenia szpitalnego spowoduje znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia psychicznego lub które są niezdolne do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę ich stanu zdrowia.

Wszczęcie postępowań sądowych poprzedzone jest działaniami MOPS polegającymi na ustaleniu sytuacji osoby, która ma zostać umieszczona w szpitalu psychiatrycznym bez zgody oraz uzyskaniu stosownego zaświadczenia lekarza psychiatry.

W 2024 r. MOPS skierował do sądu opiekuńczego 67 wniosków o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego osób chorujących psychicznie bez ich zgody. Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Małopolskiego przekazano do realizacji 37 postanowień o skierowaniu uczestnika na leczenie psychiatryczne bez zgody.

25. Kierowanie do sądów wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody

W przypadku, gdy osoba wymaga skierowania do domu pomocy społecznej ze względu na swój stan zdrowia, ale nie jest zdolna do świadomego wyrażenia zgody lub w przypadku, gdy na skutek choroby psychicznej nie wyraża zgody na skierowanie do placówki, a brak opieki zagraża jej życiu lub zdrowiu, MOPS, na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, występuje do sądu opiekuńczego z wnioskiem o skierowanie do domu pomocy społecznej bez zgody strony. W 2024 r. wniesiono do sądów opiekuńczych 160 takich wniosków.

26. Sprawienie pogrzebu na koszt Gminy Miejskiej Kraków

MOPS organizuje sprawienie pogrzebu osoby zmarłej na terenie Gminy Miejskiej Kraków w sytuacji, gdy brak jest najbliższej rodziny osoby zmarłej lub jeżeli rodzina zmarłego nie ma możliwości zorganizowania pochówku we własnym zakresie.

W 2024 r. MOPS zrealizował 154 pogrzeby na kwotę 505 766,20 zł, w tym:

- 151 pogrzebów na kwotę 498 934,20 zł – finansowanych ze środków własnych gminy,
- 3 pogrzeby na kwotę 6832 zł – zorganizowany dla obywateli Ukrainy – finansowane z dotacji przekazanej przez Małopolski Urząd Wojewódzki,
- 50 pogrzebów dotyczyło osób bezdomnych na łączną kwotę 165 583,50 zł,
- 13 pochówków dotyczyło osób nieznanymi z imienia i nazwiska lub szczątków ludzkich, na kwotę 52 435,30 zł (w tym: 2 pogrzeby do mogił zbiorowych dotyczyły dzieci martwo urodzonych na kwotę 10 964 zł).

Średni koszt świadczenia wyniósł 3284,20 zł. Z tytułu zwrotów wydatków poniesionych na sprawienie pogrzebu MOPS pozyskał w 2024 r. dochody w kwocie 236 092,69 zł, które zostały przekazane na rachunek dochodów własnych gminy.

Rozdział III: Pomoc specjalistyczna

27. Piecza zastępcza

Zgodnie z art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej „Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej”. Zgodnie z definicją zawartą w cytowanej ustawie „System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców”.

27.1 Rodzinna piecza zastępcza

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków jest MOPS. Jest to forma opieki nad dziećmi, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona. Formy rodzinnej pieczy zastępczej to:

Lp.	Typ rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba według stanu na 31.12.2024	Liczba dzieci według stanu na 31.12.2024
1.	Rodziny zastępcze spokrewnione	253	322
2.	Rodziny zastępcze niezawodowe	74	87
3.	Zawodowe rodziny zastępcze	4	6
4.	Zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	35	61
5.	Zawodowe rodziny zastępcze typu specjalistycznego	14	21
6.	Rodzinne domy dziecka	3	18
	Suma	383	515

W 2024 r. 35 pracowników MOPS realizowało zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, mające na celu zapewnienie warunków sprzyjających funkcjonowaniu istniejących i tworzeniu nowych rodzin zastępczych.

W roku 2024 w zakresie organizacji rodzinnej pieczy zastępczej zrealizowano opisane poniżej działania:

Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Informacje promujące rodzicielstwo zastępcze propagowane były w szczególności za pośrednictwem Facebooka i Instagramu w formie funpage'u – Mój lepszy Dom – rodzina zastępcza w Krakowie. Innymi nośnikami powyższych informacji były strony internetowe instytucji współpracujących z MOPS (np. Fundacji Nowe Centrum, Sanktuarium JP II), publikacje takie, jak Informator Kraków 2024, a także media: prasa, radio, telewizja (TVP 3 Kraków – Kronika Krakowska, Głos – Tygodnik Nowohucki, Życie na gorąco, Polsat Wydarzenia, TVN Fakty, Teleexpress, Radio Plus).

Podczas imprez miejskich, jak np. Święta Rodziny Krakowskiej, pikniku Dzień Zdrowia, pikniku w ramach dnia otwartego Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, podejmowano działania informacyjno-promocyjne wraz z dystrybucją ulotek. W ramach współpracy z Kustoszem Sanktuarium Św. Jana Pawła II, podczas mszy świętych propagowane były informacje o poszukiwaniu rodzin zastępczych, promowano rodzicielstwo zastępcze podczas święta rodzin na błoniach przed Centrum Jana Pawła II. Sportkania promocyjne odbyły się również w parafii pw. Matki Bożej Saletyńskiej oraz w LO nr 44 w Krakowie.

W ciągu całego roku dystrybuowane były ulotki promujące rodzicielstwo zastępcze w liczbie 2375.

W 2024 r. pracownicy MOPS przeprowadzili 84 rozmowy osobiste i telefoniczne z osobami zainteresowanymi sprawowaniem rodzinnej pieczy zastępczej.

W ramach prowadzonego naboru proces kwalifikacji został przeprowadzony dla 27 osób (21 rodzin) i dotyczył on kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe. Osoby te uczestniczyły w szkoleniach dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Ostatecznie 22 osoby zakończyły pozytywnie proces kwalifikacji i otrzymały zaświadczenie kwalifikacyjne.

W 2024 r. ustanowiono 18 rodzin zastępczych niezawodowych, sprawujących opiekę nad 18 dziećmi, 32 rodziny zastępczych spokrewnione, sprawujące opiekę nad 46 dziećmi. Podpisano umowy z 2 rodzinami zastępczymi zawodowymi, pełniącymi funkcję pogotowia rodzinnego dla 4 dzieci.

Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych oraz prowadzenie szkoleń dla kandydatów

W 2024 r. przeprowadzano w sumie procesy kwalifikacyjne dla rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych dla 93 kandydatów (w tym 69 postępowań zakończonych). W toku postępowań odbyło się 214 wizyt w miejscu zamieszkania kandydatów, 45 spotkań z osobami mającymi istotny wpływ na ocenę predyspozycji kandydatów do sprawowania pieczy i prognozę funkcjonowania rodziny zastępczej. Sporządzono 73 opinie psychologiczne o predyspozycjach i motywacji kandydatów do sprawowania pieczy oraz przeprowadzono 73 wywiady pedagogiczne.

Dla kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe przeprowadzono w 2024 r. 3 cykle szkoleń (205 godzin szkoleń); odbyły się 54 zespoły kwalifikacyjne.

Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

Rodziny zastępcze uczestniczyły w 5 szkoleniach stacjonarnych, cyklu szkoleń dla nowo ustanowionych rodzin zastępczych spokrewnionych, warsztatach wyjazdowych doskonalących kompetencje zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

Tematyka szkoleń obejmowała m.in.:

- identyfikację, skutki, metody i działania związane z przemocą (cykl 3 spotkań),
- traumę wczesnodziecięcą i jej wpływ na późniejsze funkcjonowanie dziecka,
- nastolatków w okresie adolescencji, sposobu komunikowania się z nimi i reagowania na sytuacje niepokojące,
- zdrowego jedzenia i zbilansowanej diety (cykl 3 spotkań).

Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali w 2024 r. z 310 rodzinami zastępczymi, a wobec pozostałych 130 rodzin zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej realizowali inni pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej MOPS. Rodziny zastępcze uczestniczyły w 15 spotkaniach w ramach grup wsparcia dla spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych. Z tego rodzaju wsparcia skorzystało 38 rodzin.

Rodzinom zastępczym ww. udzielali również pomocy przy organizacji kontaktów z rodziną biologiczną dziecka poprzez zapewnienie miejsca, zorganizowanie i koordynowanie 990 kontaktów dzieci z rodzicami. W 440 kontaktach towarzyszyli pracownicy MOPS.

Pracownicy MOPS byli opiekunami prawnymi dla 27 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych.

W celu umożliwienia zawodowym rodzinom zastępczym skorzystania z wypoczynku, na czas niesprawowania przez nich opieki, piecza nad dziećmi została zapewniona przez 28 rodzin zastępczych pomocowych. Dodatkowo zatrudniono 11 osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi

Pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej MOPS:

- uczestniczyli w 154 rozprawach sądowych dotyczących sytuacji dzieci,
- skierowali 1535 pism oraz opinii do sądów rodzinnych w sprawie dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej,
- przeprowadzili 2508 konsultacji ze specjalistami (pedagodzy i wychowawcy szkolni, psychologowie, lekarze, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy sądowi),
- współpracowali z organizacjami pozarządowymi w celu zabezpieczenia dodatkowego wsparcia dla rodzin zastępczych,
- brali udział w pracach grup diagnostyczno–pomocowych w związku z przemocą,
- organizowali spotkania ze specjalistami różnych dziedzin w celach edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.

W ramach współpracy z Wodociągami Miasta Krakowa dzieci z rodzin zastępczych otrzymały tornistry wraz z pełnym wyposażeniem szkolnym oraz paczki mikołajkowe. Świąteczne prezenty zostały również przekazane przez Prezydenta Miasta Krakowa, Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. Rodziny oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej.

Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, zapewnianie badań psychologicznych rodzinom zastępczym oraz szkolenie i wspieranie psychologiczno–pedagogiczne rodziców dzieci objętych pieczą

Psychologowie objęli indywidualnym poradnictwem 350 rodzin zastępczych oraz 419 dzieci umieszczonych w tych rodzinach. Łącznie rodzinom zastępczym udzielono 3473 indywidualne porady psychologiczne, w tym 1573 porady dla dorosłych, 1422 porady dla dzieci oraz 73 porady dla pełnoletnich wychowanków pozostających w rodzinach zastępczych. Do ośrodków poradnictwa i terapii skierowano 26 osób z rodzin zastępczych. Natomiast rodziny biologiczne dzieci przebywających w rodzinach zastępczych skorzystały z 381 indywidualnych porad psychologicznych. Przeprowadzono 62 testy psychologiczne dla osób sprawujących pieczę.

W 2024 r. kontynuowano współpracę ze specjalistami (logopedą, psychiatrą, dietetykiem, psychologiem diagnostą), z których wsparcia skorzystało łącznie 86 dzieci.

Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą

Poradnictwo prawne skierowane było do osób pełniących funkcję rodzin zastępczych, także do wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej. Porady prawne obejmowały w szczególności dokonywanie analizy sytuacji strony w oparciu o przedstawione dokumenty oraz dostępne w aktach organizatora, wskazywanie możliwych rozwiązań problemów prawnych, udzielanie informacji o prawach i obowiązkach, sporządzenie projektów pism procesowych. Powyższe porady udzielane były głównie w zakresie prawa rodzinnego, prawa cywilnego, tym lokalowego, prawa pracy, postępowania cywilnego (z uwzględnieniem

postępowania egzekucyjnego). Udzielono w tym zakresie 232 porady prawne, z których skorzystało 96 rodzin zastępczych.

Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz przygotowanie planów pomocy dziecku

W 2024 r. zwołano 798 posiedzeń do spraw oceny sytuacji dziecka i sporządzono dla sądu rodzinnego 876 opinii o sytuacji dzieci w rodzinach zastępczych. Opracowanych zostało 531 planów pomocy oraz modyfikacji planów pomocy dzieciom umieszczonym w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Ponadto dokonano 129 ocen rodzin zastępczych pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji i jakości wykonywanej pracy.

Ocenę funkcjonowania dzieci w rodzinach zastępczych opierano m.in. na informacjach zbieranych podczas wizyt w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych, analizy dokumentacji pozyskanej ze szkół, przedszkoli, ośrodków pomocy społecznej, ustaleń z posiedzeń ds. oceny sytuacji dziecka.

Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa mającego na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego oraz zapewnienie dzieciom dostępu do pomocy reedukacyjnej i rehabilitacyjnej

Dla zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka realizowane były następujące działania, mające na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego:

- szkolenia i wyjazdy mające na celu integrację środowiska rodzin zastępczych (jw.),
- supervizje – rodziny zastępcze wzięły udział w 8 spotkaniach grupowych oraz 16 konsultacjach indywidualnych; łącznie zrealizowano 40 godzin supervizji.

Dodatkowo, w ramach poradnictwa oraz pomocy reedukacyjnej i rehabilitacyjnej, rodziny zastępcze wraz z dziećmi korzystały ze wsparcia Programu Aktywności Lokalnej (szerzej zob. pkt 2.1.2).

Organizowanie pomocy wolontariuszy dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka

Na podstawie indywidualnych porozumień o wolontariacie, zawieranych przez wolontariuszy z MOPS, objęto pomocą 16 dzieci ze spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych. W ramach wolontariatu organizowane było pogotowie lekcyjne, z którego korzystało 3 dzieci.

Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

W 2024 r. dokonano 56 zgłoszeń dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych do ośrodków adopcyjnych. W rezultacie podejmowanych działań przysposobiono 32 dzieci.

Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej

Pracownicy MOPS współuczestniczyli w tworzeniu i realizacji 53 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia osób przygotowywanych do opuszczenia rodzin zastępczych, dokonali 46 modyfikacji programów, odbyli 287 wizyt w miejscu zamieszkania pełnoletnich wychowanków, w 11 przypadkach towarzyszyli im w kontaktach z instytucjami, przeprowadzili 178 działań mających na celu motywowanie wychowanków do kontynuowania nauki i zdobywania kwalifikacji zawodowych. W 26 przypadkach pracownicy udzielili pomocy mającej

na celu poprawę sytuacji mieszkaniowej w zakresie uzyskania przez pełnoletnich wychowanków odpowiednich warunków mieszkaniowych – pomagali uzupełnić wnioski o otrzymanie lokalu z zasobów gminy, przygotowali pisma popierające ten wniosek, interweniowali osobiście lub pisemnie u zarządców lokali w sprawach lokalowych, w sprawach spłat zaległości w ratach i umorzenia zaległości. 5 wychowanków skorzystało z porad prawnych w kwestiach mieszkaniowych i rodzinnych. Ponadto osoby pełnoletnie skorzystały z 73 porad psychologicznych.

Pracownicy MOPS byli opiekunami usamodzielnienia dla 5 wychowanków.

Zapewnianie pracownikom MOPS, realizującym zadania w ramach rodzinnej pieczy zastępczej, szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

Pracownicy MOPS uczestniczyli w 32 szkoleniach, seminariach i konferencjach podnoszących ich kwalifikacje, w tym z zakresu:

- FASD,
- narzędzi oddziaływań wychowawczych i efektywnej komunikacji z dzieckiem w każdym wieku
- zachowań i zaburzeń dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania przemocy domowej,
- depresji, zachowań suicydalnych i innych zaburzeń nastroju u dzieci i młodzieży,
- traumy wczesnodziecięcej i jej wpływu na wcześniejsze funkcjonowanie,
- zachowań seksualnych dzieci i młodzieży,
- pracy z dziećmi po doświadczeniu traumy relacyjnej,
- przemocy seksualnej jako rodzaju przemocy domowej,
- pracy ze sprawcami przemocy domowej,
- roli specjalisty w skutecznej pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej,
- przemocy w kontekście zaginięcia i kryzysów suicydalnych nastolatków,
- dylematy pracy środowiskowej.

Program Aktywności Lokalnej skierowany do rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka z terenu Gminy Miejskiej Kraków

(szerzej zob. pkt 2.1.2)

27.1.1 Świadczenia pieniężne dla dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz wynagrodzenia dla osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka

W 2024 r. w ramach rodzinnej pieczy zastępczej pomocą pieniężną objęto 432 rodziny, w tym: 56 zawodowych, 278 spokrewnionych, 95 niezawodowych oraz 3 rodzinne domy dziecka. Łącznie przebywało w nich 638 dzieci. W sprawie przyznania świadczeń wydano 1886 decyzji administracyjnych.

Rodzinom zostały wypłacone następujące świadczenia:

- na pokrycie kosztów utrzymania dziecka – 7446 świadczeń na kwotę 7 509 728,37 zł,
- na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – 36 świadczeń na kwotę 19 914 zł,
- na utrzymanie lokalu mieszkalnego – 299 świadczeń na kwotę 906 041,54 zł,
- na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lokalu zajmowanego przez rodzinny zastępcze zawodowe i rodzinne domy dziecka 7 świadczeń na kwotę 20 726 zł,
- na pokrycie innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka oraz funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka – 8 świadczeń na kwotę 27 000 zł,

- na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – 95 świadczenia na kwotę 169 919,57 zł,
- na dofinansowanie kosztów wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania – 106 świadczeń na kwotę 42 625 zł.

27.2 Instytucjonalna piecza zastępcza

27.2.1 Placówki opiekuńczo-wychowawcze

Dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej, może zostać umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu:

- interwencyjnego,
- rodzinnego,
- socjalizacyjnego,
- specjalistyczno-terapeutycznego.

Zgodnie z art. 93 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze zobowiązane są do zapewnienia dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokajania niezbędnych potrzeb, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r., funkcjonowało łącznie 39 placówek opiekuńczo-wychowawczych, zapewniających 427 miejsc. 18 placówek prowadzonych było na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizacje pozarządowe, a 21 placówek funkcjonowało jako jednostki publiczne. Poniższa tabela obrazuje typy instytucjonalnych form pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Krakowa z wyszczególnieniem liczby miejsc.

Charakterystyka placówek opiekuńczo-wychowawczych – stan na 31.12.2024 r.

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc
1.	Typu socjalizacyjnego	13	136
2.	Typu interwencyjnego	3	42
3.	Typu specjalistyczno-terapeutycznego	17	201
4.	Typu rodzinnego	6	48
Suma		39	427

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

W 2024 r. MOPS wydał 362 skierowania do placówek opiekuńczo-wychowawczych. Podstawą wydanych skierowań było 188 nowych postanowień sądu. W sprawach kierowanych dzieci podjęto 520 kontaktów z instytucjami. W 2024 r. pracownicy MOPS uczestniczyli w 959 posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, podczas których specjaliści współpracujący z rodziną i dzieckiem (pedagog, psycholog, pracownik socjalny, kurator sądowy) dokonywali oceny efektów podejmowanych działań oraz opracowywali kierunki pracy z dzieckiem i rodziną. Sporządzono 3281 informacji o dzieciach przebywających w placówkach. W 2024 r. 58 wychowanków placówek powróciło do domu przed osiągnięciem pełnoletności oraz 46 osób opuściło pieczę instytucjonalną po osiągnięciu pełnoletności.

Wydatki na funkcjonowanie instytucjonalnych form pieczy zastępczej wyniosły łącznie 47 573 098,65 zł, z czego 33 974 796,18 zł to wydatki miejskich jednostek organizacyjnych. W tym, za pobyt 44 obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium swojego państwa i pozostawali w placówkach wsparcia, wykorzystano środki z Funduszu Pomocy na kwotę 2 455 510,34 zł.

27.3 Ustalenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 193 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości świadczeń i dodatków wypłacanych rodzinie zastępczej lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczanych na utrzymanie dziecka w placówce. Sposób naliczania opłaty został określony w uchwale Nr L/921/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 14 lipca 2016 r.

W 2024 r. wydano 263 decyzje administracyjnych dotyczących opłaty za pobyt dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz 427 decyzji dotyczących opłaty za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

27.4 Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w sytuacji gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłyne rok, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie ma obowiązek dochodzenia na rzecz dziecka świadczeń alimentacyjnych.

W 2024 r. do sądów rodzinnych wystosowano 159 pozwów w sprawie zasądzenia świadczeń alimentacyjnych, z czego w 25 przypadkach sąd orzekł przyznanie świadczeń alimentacyjnych.

27.5 Wydatki i dochody z tytułu umieszczenia dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych w innych powiatach oraz dzieci z innych powiatów na terenie Gminy Miejskiej Kraków

Art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na powiaty obowiązek ponoszenia wydatków z tytułu umieszczenia dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów.

W 2024 r. w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów przebywało 98 dzieci pochodzących z terenu Gminy Miejskiej Kraków. Czoro dzieci umieszczonych było w instytucjonalnej formie pieczy zastępczej. Realizowano 103 porozumienia.

Wydatki na utrzymanie dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w 2024 r. wyniosły wraz z kosztami koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej – 1 726 966,06 zł.

W funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków rodzinnych formach pieczy zastępczej przebywało 78 dzieci, a w placówkach opiekuńczo-wychowawczych 20 dzieci pochodzących spoza terenu Gminy Miejskiej Kraków. Zawarto 72 porozumienia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci wraz z kosztami koordynatora w rodzinach zastępczych oraz 9 porozumień na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

Dochody na pokrycie kosztów utrzymania dzieci z innych powiatów w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej wraz z kosztami koordynatora w 2024 r. wyniosły 2 083 665,84 zł.

27.6 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z terenu GMK w ZOL

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, na powiecie spoczywa obowiązek ponoszenia opłaty za pobyt dziecka umieszczonego na podstawie postanowienia sądu w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub zakładzie rehabilitacji leczniczej.

W 2024 r. w zakładach opiekuńczo–lecniczych przebywało 6 dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków. Realizowano 6 porozumień regulujących kwestie ponoszenia wydatków związanych z ich pobytem. Wydatki na ten cel w 2024 r. wyniosły 243 297,99 zł.

27.7 Usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki

W 2024 r. udzielono pomocy finansowej i rzeczowej związanej z usamodzielnieniem dla 197 wychowanków rodzin zastępczych oraz osób opuszczających placówki opiekuńczo–wychowawcze, zakłady poprawcze oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Lp.	Podstawa przyznawania pomocy	Liczba osób usamodzielnianych objętych pomocą w 2024 r.
1.	Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	191
2.	Ustawa o pomocy społecznej (przepisy przejściowe z ustawy o wspieraniu rodziny)	0
3.	Ustawa o pomocy społecznej	6
Suma		197
Lp.	Miejsce pobytu osoby usamodzielnianej przed usamodzielnieniem	Liczba osób usamodzielnianych objętych pomocą w 2024 r.
1.	Rodziny zastępcze	95
2.	Placówki opiekuńczo–wychowawcze	96
3.	Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	6
4.	Specjalny ośrodek szkolno–wychowawczy	0
5.	Schronisko dla nieletnich i zakład poprawczy	0
6.	Zakłady poprawcze	0
Suma		197

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Osoby usamodzielniane zostały objęte pomocą mającą na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem, poprzez następujące działania: sporządzenie i realizacja Indywidualnych Programów Usamodzielnienia oraz modyfikacji (393), wspieranie wychowanków w zakresie:

- uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych – podjęto 201 działań mających na celu poprawę sytuacji mieszkaniowej usamodzielnianych wychowanków,
- uzyskania wykształcenia, zawodu i podjęcia zatrudnienia zgodnego z możliwościami i aspiracjami wychowanka poprzez współpracę ze szkołami oraz indywidualne rozmowy z wychowankami – 48 pism do szkół z zapytaniem o sytuację szkolną osób usamodzielnianych, 36 rozmów z pracownikami szkół, 855 działań mających na celu motywowanie wychowanków do kontynuowania nauki,
- kontaktów z rodziną i środowiskiem.

Osoby usamodzielniane zostały objęte pomocą finansową. W kwestii przyznania świadczeń wydano 239 decyzji administracyjnych. Udzielono 1326 świadczeń na kwotę 1 356 527 zł, w tym:

- 1222 świadczenia na kontynuowanie nauki (870 655 zł),
- 47 świadczeń na usamodzielnienie (349 491 zł),
- 57 świadczeń na zagospodarowanie (136 380 zł).

27.7.1 Mieszkania treningowe dla usamodzielniających się wychowanków

Wychowankowie usamodzielniający się, którzy nie mieli zabezpieczonych potrzeb mieszkaniowych, mogli otrzymać świadczenie w postaci pobytu w mieszkaniu.

W 2024 r. na terenie Krakowa funkcjonowały 2 mieszkania prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizacje pozarządowe, które zapewniały 11 miejsc. Skorzystało z nich 17 osób. Na utrzymanie mieszkań w 2024 r. wydatkowano 145 200 zł.

28. Ośrodki wsparcia, mieszkania treningowe i wspomagane, placówki zapewniające opiekę całodobową osobom w podeszłym wieku i z niepełnosprawnościami

Krakowski system pomocy społecznej dysponuje szeroką ofertą różnorodnych form pomocy specjalistycznej uwzględniających potrzeby osób w podeszłym wieku oraz osób z niepełnosprawnościami.

Działania MOPS zmierzają do tego, by system wsparcia w/w osób był na tyle zróżnicowany, aby zapewniał ofertę dostosowaną do stanu zdrowia oraz sytuacji rodzinnej i bytowej każdej osoby wymagającej pomocy.

Osoby, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność, wymagają częściowej opieki, mogą zostać nią objęte w ośrodkach wsparcia. Natomiast, gdy pomoc w miejscu zamieszkania jest niewystarczająca, osoby przewlekłe chore, w podeszłym wieku oraz osoby z niepełnosprawnościami mogą skorzystać z instytucji stałego pobytu, do których należą mieszkania treningowe i wspomagane oraz domy pomocy społecznej.

28.1 Ośrodki wsparcia dla osób w podeszłym wieku oraz osób chorych

Krakowskie ośrodki wsparcia dziennego pobytu oferują seniorom i osobom chorym pomoc w codziennym życiu umożliwiającą jak najdłuższe, prawidłowe funkcjonowanie w środowisku lokalnym, w tym organizację czasu wolnego. Uczestnicy mają możliwość korzystania m.in. z zajęć manualnych, komputerowych, nauki języka, zajęć muzycznych, wyjść do instytucji kulturalnych, zajęć usprawniających.

Wykaz ośrodków wsparcia dla osób w podeszłym wieku oraz osób chorych funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków (wg stanu na 31 grudnia 2024 r.)

Lp.	Nazwa jednostki	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających
1	Krakowskie Centrum Seniora: 10 Domów Aktywizacyjnych 2 Domy Specjalistyczne	503	657
2	Niepubliczne Ośrodki Wsparcia: 4 Kluby Samopomocy dla osób starszych 1 Klub Samopomocy dla osób wymagających częściowej pomocy ze względu na chorobę	155	233
3	Kluby Samopomocy znajdujące się w strukturze KCS, w tym Klub Senior +	165	195
Suma		823	1085

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

* funkcjonują w wybrane dni tygodnia

W 2024 r. funkcjonowało Krakowskie Centrum Seniora (KCS), będące jednostką budżetową, w skład którego wchodziło:

- 12 Domów, w tym 10 Domów Aktywizacyjnych oraz 2 Domy Specjalistyczne, zapewniające wsparcie dla osób z chorobą Alzheimera, zespołem otępiennym i po udarze;
- 5 Klubów Samopomocy, w tym: Klub „Senior+”.

Dodatkowo Gmina Miejska Kraków zlecała organizacjom pozarządowym prowadzenie 4 ośrodków wsparcia – klubów samopomocy dla osób starszych oraz 1 ośrodka wsparcia – klubu samopomocy przeznaczonego dla 30 osób wymagających częściowej pomocy ze względu na chorobę.

Powyższe ośrodki wsparcia w 2024 r. dysponowały w sumie 823 miejscami. Z pomocy w tej formie skorzystało łącznie 1085 osób.

Wydatki na bieżącą działalność ośrodków wsparcia dla osób w podeszłym wieku oraz osób chorych w 2024 r. wyniosły: 16 662 557,93 zł, w tym:

- 15 470 073,93 zł to wydatki jednostki budżetowej (KCS);

- 1 192 500 zł to wydatki na działalność ośrodków prowadzonych na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez podmioty niepubliczne.

Ponadto na bieżącą działalność Klubu Senior+ przy ul. Krowoderskich Zuchów 6 przeznaczona została kwota 300 502 zł w tym:

- 61 920 zł to otrzymana z budżetu państwa dotacja;
- 238 582 zł to środki własne Gminy Miejskiej Kraków.

Dodatkowo jednostka budżetowa (KCS) pozyskała środki z dzielnic w kwocie 332 271,53 zł.

W 2024 r., w celu poprawy jakości i standardu usług świadczonych w Krakowskim Centrum Seniora, dokonywano zakupów inwestycyjnych. Wydatki na zakupy inwestycyjne wyniosły 132 059 zł. Środki przeznaczone zostały na zakup kotłociarki oraz serwera.

W 2024 r., w ramach trwałości, realizowano projekt „W sile wieku 2”, który polegał na prowadzeniu przy ul. Naczelnej 12A specjalistycznego klubu samopomocy zapewniającego 18 miejsc dla osób z chorobą Alzheimera, zespołami otępiennymi oraz po udarach.

W ramach działań wsparciem objęte są 2 grupy docelowe:

- mieszkańcy Krakowa, którzy ze względu na podeszły wiek (60+), stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w związku z trudnościami w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego,
- osoby niesamodzielne po przebytych udarach, cierpiące na chorobę Alzheimera oraz zespoły otępienne, które ze względu na podeszły wiek (60+), stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają specjalistycznej opieki, terapii lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.

Beneficjentów objęto usługami opiekuńczo–pielęgnacyjnymi (ciepły posiłek, pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, dowóz z miejsca zamieszkania do i z placówki), usługami aktywizująco–usprawniającymi (terapia zajęciowa, organizacja czasu wolnego, udział w wyjściach rekreacyjno–turystycznych) oraz usługami wspomagającymi (edukacja, informacja, poradnictwo).

Wsparciem łącznie objęto 22 osoby.

28.2 Środowiskowe domy samopomocy

Środowiskowe domy samopomocy (ŚDS) są ośrodkami wsparcia przeznaczonymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ich zadaniem jest wsparcie osób chorujących psychicznie, niepełnosprawnych intelektualnie oraz wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych, w tym cierpiących na chorobę Alzheimera.

Według stanu na 31 grudnia 2024 r., w Krakowie funkcjonowało 11 ŚDS, w tym 1 ŚDS będący miejską jednostką organizacyjną (z 2 filiami) oraz 10 ŚDS (z 2 filiami) prowadzonych przez organizacje pozarządowe. Placówki dysponowały łącznie 455 miejscami. W 2024 r. ze wsparcia w tej formie skorzystały 522 osoby.

W roku 2024 dotacja ze środków budżetu państwa na jednego uczestnika środowiskowego domu samopomocy wynosiła 2250,40 zł, natomiast od sierpnia – 2483,20 zł. Oprócz kwoty podstawowej, w ramach Programu Kompleksowego Wsparcia dla Rodzin „Za życiem”, dla 162 osób z niepełnosprawnością sprzężoną lub spektrum autyzmu zostały przekazane dodatkowe środki w łącznej wysokości 1 224 306,14 zł.

Ogółem na funkcjonowanie środowiskowych domów samopomocy w 2024 r. wydatkowano z budżetu państwa kwotę 13 960 478,62 zł.

28.3 Klub Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi

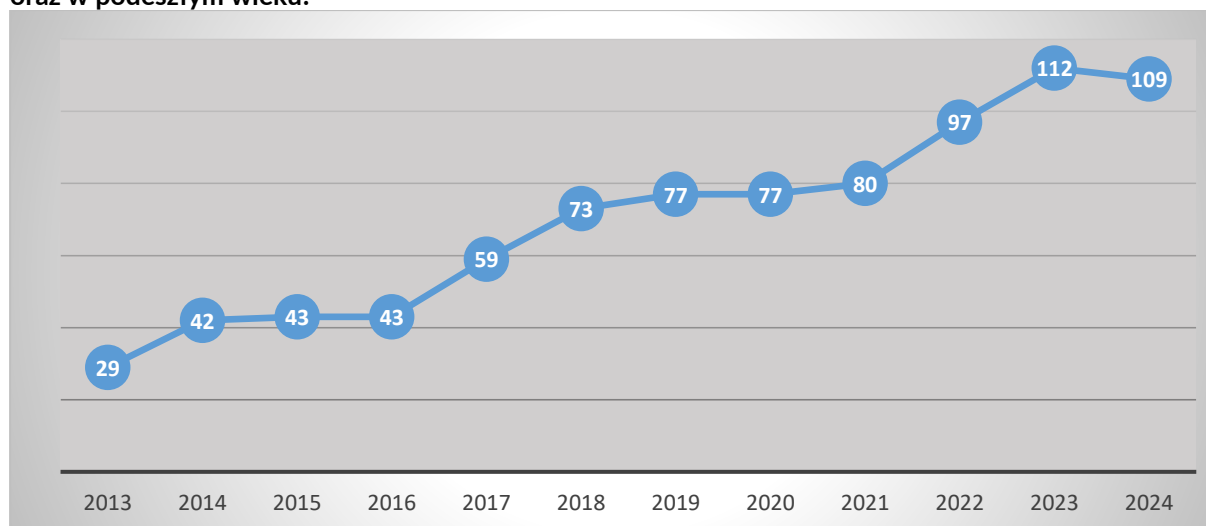
W 2024 r. kontynuował działalność Klub Samopomocy dla 20 osób z zaburzeniami psychicznymi. Placówka prowadzona jest na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizację pozarządową. Z pomocy mogą skorzystać osoby, które ukończyły 18. lat, mają problem ze zdrowiem psychicznym i pozostają w stałym leczeniu. Na funkcjonowanie klubu w 2024 r. wydatkowano 186 240 zł ze środków budżetu państwa. W 2024 r. z oferty klubu skorzystały 23 osoby.

28.4 Mieszkania wspomagane i treningowe dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla osób w podeszłym wieku i osób przewlekle chorych

W mieszkaniu treningowym świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz naukę w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia niezależnego życia. Natomiast w mieszkaniu wspomagającym świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania niezależności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości.

Odpowiadając na potrzeby mieszkańców Krakowa gmina sukcesywnie uruchamia nowe mieszkania. Do roku 2023 liczba miejsc stale się zwiększała i na przestrzeni ostatnich 10 lat wzrosła blisko czterokrotnie. W roku 2024, ze względu na uwarunkowania techniczne jedno mieszkanie przeznaczone dla 3 osób w podeszłym wieku zakończyło działalność. Osoby w nim mieszkające znalazły miejsce w innych placówkach.

Liczba miejsc w latach 2013–2024 w mieszkaniach chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz w podeszłym wieku:

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Według stanu na 31 grudnia 2024 r., na terenie Gminy Miejskiej Kraków funkcjonowało 20 mieszkań dla osób z zaburzeniami psychicznymi, z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w podeszłym wieku lub przewlekle chorych, w tym:

- 11 mieszkań przeznaczonych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które zapewniały 59 miejsc;
- 3 mieszkania dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, które zapewniają 16 miejsc;
- 5 mieszkań przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, które zapewniały 28 miejsc;
- 1 mieszkanie przeznaczone dla 6 osób przewlekle chorych.

Prowadzenie 6 mieszkań Gmina Miejska Kraków zlecała organizacjom pozarządowym, 14 mieszkań prowadzonych było przez jednostki budżetowe – domy pomocy społecznej.

Z pobytu w mieszkaniach wspomaganych i treningowych skorzystało w 2024 r. 138 osób. Łączne wydatki na funkcjonowanie ww. mieszkań w 2024 r. wyniosły 1 716 097,73 zł (w tym 370 650 zł przekazano w formie dotacji organizacjom pozarządowym). Jedno mieszkanie finansowane było ze środków pochodzących ze sprzedaży napojów alkoholowych w obrocie hurtowym – wydatki w 2024 r. wyniosły 55 000 zł.

28.5 Domy pomocy społecznej

Domy pomocy społecznej są jedyną formą pomocy społecznej, świadczącą całodobową opiekę nad osobami niezdolnymi do samodzielnego egzystowania z uwagi na schorzenia, wiek, niepełnosprawność. To placówki przeznaczone dla osób, które nie kwalifikują się do leczenia szpitalnego, lecz z uwagi na podeszły wiek, schorzenia, warunki rodzinne, niepełnosprawność oraz sytuację życiową wymagają stałej opieki.

W roku 2024 zakończono budowę obiektu przy ul. Praskiej 27 na potrzeby domu pomocy społecznej przeznaczonego dla osób przewlekle somatycznie chorych. Łączne koszty inwestycji wyniosły 55 669 250 zł, w tym 25 877 458 zł to środki własne miasta Krakowa, a 29 791 792 zł stanowiła kwota dofinansowania z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, edycja I. Kwotę 52 373 274 zł wydatkowano na budowę, natomiast 3 295 976 zł na wyposażenie budynku.

Decyzją z 5 sierpnia 2024 r., znak: WP-III.9423.12.2024 Wojewoda Małopolski zezwolił Gminie Miejskiej Kraków na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej ul. Praska 27 dla 100 osób przewlekle somatycznie chorych. Jednocześnie zlikwidowano DPS przy ulicy Radziwiłłowskiej 8, a jego mieszkańców przeniesiono do nowo powstałej jednostki.

Od listopada 2024 r. wstrzymano działalność DPS-u przy ul. Sołtysowskiej 13d, który przeznaczony był dla 67 osób w podeszłym wieku. Mieszkańcy zostali przeniesieni do innych domów pomocy społecznej. Decyzja ta podyktowana była koniecznością przeprowadzenia generalnego remontu budynku, na który pozyskano środki finansowe w wysokości 2 000 000 zł z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Szacowany koszt inwestycji, która planowo ma się zakończyć 30 listopada 2025 r. wynosi 5 759 234 zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r., na terenie Gminy Miejskiej Kraków funkcjonowało 14 domów pomocy społecznej, które dysponowały 2163 miejscami. W 2024 r. z usług świadczonych w domach pomocy społecznej skorzystało łącznie 2518 osób.

Wykaz DPS-ów funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków (wg stanu na 31 grudnia 2024 r.)

Lp.	Typ DPS	Liczba DPS	Liczba miejsc
1.	dla osób przewlekle somatycznie chorych	7	1013*
2.	dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz osób w podeszłym wieku	1	90**
3.	dla osób przewlekle psychicznie chorych	3	693***
4.	dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	127****
5.	dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	185*****
6.	dla osób uzależnionych od alkoholu	1	55
Suma		14	2163

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

*w tym 45 miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych w budynku na os. Sportowym 9, wchodzącym w strukturę DPS Nowa Huta

** w tym 50 miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych, 40 miejsc dla osób w podeszłym wieku

*** w tym 55 miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych w budynku na os. Hutniczym 5, wchodzącym w strukturę DPS Nowa Huta

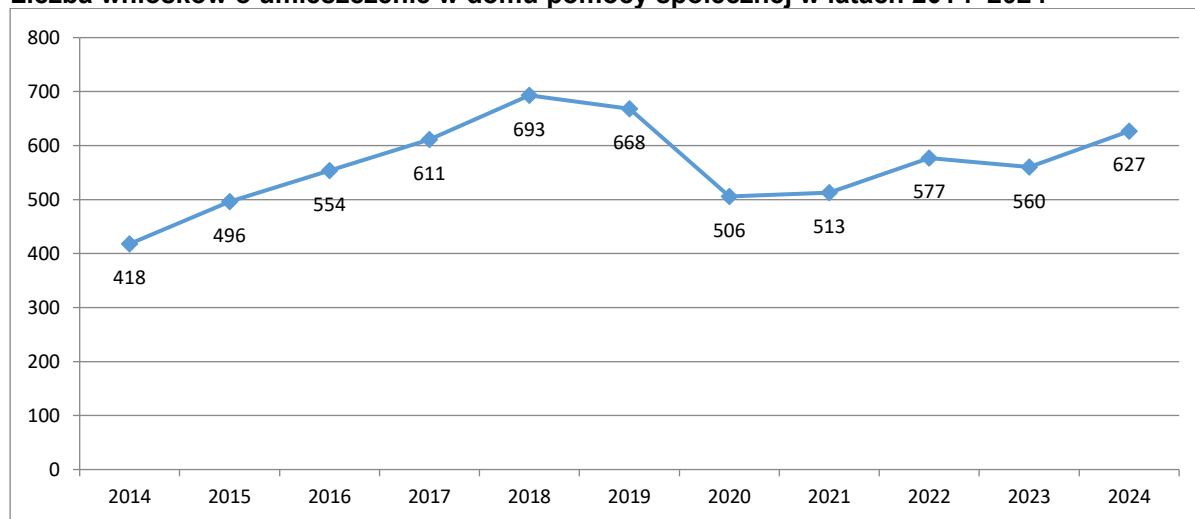
****w tym 40 miejsc dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w budynku na os. Hutniczym 5, wchodzącym w strukturę DPS Nowa Huta

*****w tym 17 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, 168 miejsc dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie

Ponadto w ramach procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych oraz rozwoju środowiskowych form wsparcia dwa – DPS ul. Radziwiłłowska 8 (w październiku 2024 r. mieszkańcy zostali przeniesieni do nowo powstałego DPS przy ul. Praskiej 27) i DPS ul. Łanowa 39 realizowały usługi opiekuńcze w środowisku, dzięki czemu wzrosła jakość i dostępność wsparcia udzielanego seniorom i osobom z niepełnosprawnością. W 2024 r. DPS-y zrealizowały 65 827,75 godzin usług opiekuńczych.

W 2024 r. złożono 627 wniosków osób wymagających umieszczenie w domu pomocy społecznej. Natomiast skalę zjawiska w okresie ostatnich 10 lat obrazuje wykres poniżej.

Liczba wniosków o umieszczenie w domu pomocy społecznej w latach 2014–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

W 2024 r. wydano 5057 decyzji administracyjnych i postanowień w sprawach dotyczących domów pomocy społecznej. Ponadto zawarto i wydano w sumie 419 umów, aneksy i decyzje oraz przygotowano 2576 wystąpień w sprawach dotyczących umów z osobami zobowiązanymi do partycypacji w kosztach pobytu osób w domach pomocy społecznej.

W 2024 r. w domach pomocy społecznej umieszczono łącznie 373 osoby, z czego 346 w domach zlokalizowanych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, a 27 osób w domach znajdujących się na terenie innych powiatów.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. na umieszczenie w domu pomocy społecznej oczekiwały 123 osoby, najwięcej – 70%, do DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych. W domach pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych czas oczekiwania na umieszczenie wynosi około czterech miesięcy. Czas oczekiwania na umieszczenie w domach pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych wynosi również około czterech miesięcy, natomiast dla osób niepełnosprawnych intelektualnie około pięciu miesięcy. W DPS dla uzależnionych od alkoholu osoby umieszczane są na bieżąco.

Wydatki na bieżącą działalność domów pomocy społecznej w 2024 r. wyniosły:

- 239 661 261,28 zł (w tym 11 174 358,82 zł to wydatki jednostek prowadzonych na zlecenie GMK) z czego:
 - 214 660 158,01 zł – środki gminne (bez środków alkoholowych);
 - 17 562 579,87 zł dotacja z budżetu państwa;
 - 3 520 975,84 zł środki z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
 - 2 591 083,81 zł – środki pochodzące ze sprzedaży napojów alkoholowych w obrocie hurtowym;
 - 246 792,56 zł – środki z dzielnic;
 - 1 079 671,19 zł – środki z Funduszu Pomocy.

Ponadto w 2024 r. poniesiono wydatki związane z pobytem 175 osób umieszczonych w domach pomocy społecznej poza Gminą Miejską Kraków w łącznej wysokości 8 806 080,10 zł.

W 2024 r., w celu poprawy jakości i standardu usług świadczonych w domach pomocy społecznej, dokonywano zakupów inwestycyjnych. Wydatki na zakupy inwestycyjne wyniosły 1 237 621,11 zł (wraz ze środkami dzielnicowymi). Środki przeznaczone zostały na:

- DPS ul. Babińskiego 25 – zakup pieca konwekcyjno-parowego, pralnicy, trzonu gazowego,
- DPS, ul. Nowaczyńskiego 1 – zakup patelni elektrycznej, dwóch pralnicowirówek,
- DPS, ul. Krakowska 55 – zakup fotela kąpielowego, szyn do transportu chorych,
- DPS, ul. Praska 25 – zakup systemu szyn, generatora dwutlenku chloru, trzonu gazowego,
- DPS, ul. Łanowa 39 – zakup wózka transportowego,
- DPS, ul. Łanowa 41 – zakup fotela masującego do WTZ, zakup trzech kotłów warzelnych, urządzenia pralniczego, mieszarki z dzierżą, patelni elektrycznej,
- DPS, ul. Łanowa 43 – zakup szafy chłodniczej, obieraczki do warzyw, pralnicowirówki, zmywarko – wyparzarki, krajalnicy, podnośnika sufitowego,
- DPS, ul. Helclów 2 – zakup lamp ogrodowych, zakup i montaż podsufitowego zestawu do rehabilitacji i transportu do sali rehabilitacyjnej, szatkownicy do warzyw, zmywarki przemysłowej, podnośnika do transportu osób,
- DPS, os. Hutnicze 5 – zakup szyn do transportu, 3 sztuk szorowarek, 2 sztuk suszarek bębnowych,
- DPS, ul. Kluzeka 6 – zakup dwóch suszarek bębnowych, pralnicowirówki, podnośnika dla osób niepełnosprawnych.

Miejski Ośrodek
Pomocy Społecznej
w Krakowie

Rozdział IV: Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami

29. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami realizowane są na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W 2024 r. dofinansowanie ze środków PFRON otrzymały 8804 osoby z niepełnosprawnościami, w tym:

- w zakresie rehabilitacji społecznej łącznie 8120 osób (w tym w zakresie funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej 643 osoby),
- w zakresie programu „Aktywny Samorząd” łącznie 641 osób,
- w zakresie programu „Zajęcia klubowe w WTZ” łącznie 35 osób,
- w zakresie programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” Dostępne Mieszkanie 1 osoba.
- w zakresie programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” Mieszkanie dla absolwenta 7 osób.

Ze środków PFRON w 2024 r. wydatkowano kwotę w wysokości 40 025 290,13 zł, w tym na:

- rehabilitację społeczną 34 716 861,51 zł (w tym na dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej 18 970 848 zł),
- realizację programu „Aktywny Samorząd” 3 434 543,64 zł,
- realizację programu „Zajęcia klubowe w WTZ” 227 700 zł,
- realizację programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” Dostępne mieszkanie 110 000 zł,
- realizację programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” Mieszkanie dla absolwenta 77 083,81,
- rehabilitację zawodową 1 459 101,17 zł.

29.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Na terenie Gminy Miejskiej Kraków w 2024 r. funkcjonowało 12 warsztatów terapii zajęciowej (2 publiczne oraz 10 niepublicznych, prowadzonych przez organizacje pozarządowe), z łączną liczbą 563 miejsc, w tym 120 miejsc w podmiotach publicznych.

Z rehabilitacji społecznej i zawodowej w warsztatach w 2024 r. skorzystały 643 osoby z niepełnosprawnościami. Warsztaty opuściło 80 osób, w tym 11 z powodu podjęcia zatrudnienia.

Na działalność warsztatów terapii zajęciowej w 2024 r. przeznaczono 21 742 373 zł, w tym ze środków PFRON kwotę 18 970 848 zł oraz z środków Gminy Miejskiej Kraków kwotę 2 771 525 zł.

29.1.1 Mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków w warsztatach terapii zajęciowej w innych powiatach

W 2024 r. zostało podpisane porozumienie w sprawie pokrywania kosztów rehabilitacji uczestników warsztatów terapii zajęciowej działających na terenie Powiatu Krakowskiego w Konarach, Rzozowie oraz Radwanowicach z filią w Czernichowie dla osób z niepełnosprawnościami, będących mieszkańcami Gminy Miejskiej Kraków, w części nieobjętej dofinansowaniem ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ze wsparcia skorzystało w sumie 9 osób.

Ze środków Gminy Miejskiej Kraków na pokrycie kosztów uczestnictwa w WTZ w innych powiatach została wydatkowana kwota w wysokości 28 785,84 zł.

29.2 Formy dofinansowania z środków PFRON dla osób z niepełnosprawnościami:

Lp.	Forma dofinansowania	Liczba wniosków	Liczba osób objętych wsparciem	Kwota wydatkowana
1.	Dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.	2294	1349	3 382 192,79 zł
2.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny Dofinansowanie dotyczyło m.in. zakupu łóżek rehabilitacyjnych wraz z wyposażeniem, bieżni, rowerów rehabilitacyjnych, rotorów, urządzeń typu orbitrek, mat masujących, drobnego sprzętu do wykonywania ćwiczeń i rehabilitacji w warunkach domowych (poduszki, linki, taśmy, kliny, piłki rehabilitacyjne, mata do ćwiczeń).	444	314	911 999,12 zł
3.	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom z niepełnosprawnościami na podstawie odrębnych przepisów Dofinansowano m.in. zakupy wózków inwalidzkich, protez, ortez, pieluchomajtek, cewników pionizatora, aparatów słuchowych oraz systemu wspomagania słyszenia.	5313	2718	6 290 862,88 zł
3.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami Dofinansowanie dotyczyło m.in. dostosowania łazienek, zakupu i montażu platform przyschodowych, montażu podjazdów, podnośników sufitowych i krzesłek schodowych, itp.	192	87	1 678 395,77 zł
4.	Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami	821	544	1 588 259 zł
5.	Dofinansowanie likwidacji barier technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami	327	193	1 633 201,05 zł
6.	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika	3	3	9900 zł
7.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	31	1264	223 246 zł
Suma		9425	6472	15 718 056,61 zł

29.3 Program „Aktywny Samorząd”

MOPS w 2024 r. kontynuował realizację pilotażowego Programu „Aktywny Samorząd”, finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji poprzez dofinansowanie wskazanych w tabeli zadań.

Od 28 października 2024 r. realizowany jest nowy obszar E, który przeznaczony jest dla osób posiadających ustalony stopień niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne albo orzeczenie o niepełnosprawności (w przypadku osób do 16 roku życia), które korzystają ze świadczenia zdrowotnego udzielanego przez:

- zespół długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie,
- zespół długoterminowej opieki domowej dla dzieci wentylowanych mechanicznie,
- poradnię/ośrodek/zespół domowego leczenia tlenem.

Lp.	Zadanie	Kwota wydatkowana	Liczba osób objętych wsparciem
1.	pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	151 235 zł	20
2.	pomoc w uzyskaniu prawa jazdy	28 165 zł	11
3.	pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	1 091 897,18 zł	133
4.	dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach Programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	17 010 zł	8
5.	pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach Programu	2437 zł	2
6.	pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	328 250 zł	20
7.	pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	12 050 zł	4
8.	pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości	474 684 zł	14
9.	pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości	24 634 zł	3
10.	pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego	152 346 zł	19
11.	opieka nad dzieckiem (opłata za pobyt dziecka w żłobku lub przedszkolu albo inny koszt zapewnienia opieki nad dzieckiem)	118 796,86	41
12.	Pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej	62 400 zł	167
13.	uzyskanie wykształcenia na poziomie wyższym	970 638,60 zł	298
Suma		3 434 543,64 zł	740*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

* w ramach 740 dofinansowań wsparcia udzielono 641 osobom

Wykonanie na dzień 31 grudnia 2024 r. Nabór wniosków rozpoczął się 1 marca 2024 r. Ostateczne rozliczenie Programu „Aktywny Samorząd” nastąpi po zakończeniu programu, tj. do 15 kwietnia 2025 r.

29.4 Program „Zajęcia klubowe w WTZ”

W 2024 r. program „Zajęcia klubowe w WTZ” prowadziły 4 warsztaty terapii zajęciowej. Program realizowany był od 1 lutego 2024 r. do 31 stycznia 2025 r.

Miesięczna stawka na jednego uczestnika wynosiła 550 zł. łączna kwota środków finansowych przeznaczona na realizację programu w 2024 r. wyniosła 227 700 zł.

W październiku 2024 r. do MOPS wpłynęło 5 wniosków złożonych przez warsztaty terapii zajęciowej w związku z ogłoszonym naborem na realizację programu w 2025 r. Cztery

wnioski dotyczyły kontynuacji programu i zostały złożone przez warsztaty, które prowadziły już zajęcia klubowe i jeden, który został złożony w programie po raz pierwszy.

Celem programu jest wsparcie osób z niepełnosprawnościami w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym, poprzez prowadzenie terapii zajęciowej w formie zajęć klubowych. Jest to zorganizowana forma rehabilitacji dla osób, które opuściły warsztat i weszły na rynek pracy oraz osób z niepełnosprawnością przed rozpoczęciem procesu rehabilitacji w WTZ.

29.5 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta

Celem programu jest wsparcie osób z niepełnosprawnościami poprzez pokrycie kosztów wynajęcia lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego beneficjenta w celu zwiększenia jego niezależności oraz ułatwienia mu aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego jego indywidualne kryterium dostępności.

W 2024 r. w ramach programu 7 osób otrzymało dofinansowanie w łącznej kwocie 77 083,81 zł.

29.6 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie

Celem programu jest wsparcie osób z niepełnosprawnościami poprzez dofinansowanie kosztów zamiany lub zakupu mieszkania pozbawionego barier architektonicznych, umożliwiającego samodzielne opuszczanie budynku do poziomu zero przed budynkiem.

W 2024 r. wypłacono dofinansowanie 1 osobie w wysokości 110 000 zł.

29.7 Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego

Celem działania wypożyczalni jest wsparcie w codziennym funkcjonowaniu rodzin i osób z niepełnosprawnościami, które doświadczają trudności wynikających z ograniczonej sprawności.

W 2024 r. zawarto 220 umów na wypożyczenie sprzętu. W ramach ww. umów wypożyczano:

- łóżka rehabilitacyjne,
- schodolazy (gąsienicowe i kroczące, chętniej gąsienicowe),
- podnośniki transportowe,
- przenośne koncentratory tlenu,
- podpórki czterokołowe (chodziki),
- balkoniki,
- wózki inwalidzkie,
- wózki toaletowe,
- materace przeciwodleżynowe,
- podnośniki wannowo-elektryczne,
- baseny do mycia głowy,
- poduszki przeciwodleżynowe do wózków inwalidzkich,
- szyny zjazdowe,
- kule łokciowe i pachowe,
- maty ślizgowe (otwarte i zamknięte).

Najczęściej wypożyczanymi sprzętami były: łóżka rehabilitacyjne, schodolazy (gąsienicowe i kroczące, chętniej gąsienicowe), podnośniki transportowe, przenośne koncentratory tlenu, podpórki czterokołowe (chodziki), balkoniki, wózki inwalidzkie, wózki toaletowe, materace przeciwodleżynowe, podnośniki wannowo-elektryczne.

Rozdział V: Pomoc uchodźcom z Ukrainy

30. Pomoc uchodźcom z Ukrainy

Wybuch wojny, 24 lutego 2022 r. w Ukrainie i nagły napływ dużej grupy uchodźców wojennych do Krakowa, spowodował konieczność zorganizowania systemowej pomocy dla uchodźców, która kontynuowana była w 2024 r. W działania związane z pomocą na rzecz obywateli Ukrainy zaangażowanych było 119 osób zatrudnionych w MOPS w ramach umowy o pracę oraz 30 osób w ramach umowy zlecenia.

30.1 Placówka opiekuńczo-wychowawcza przy ul. Moczydło 12

W związku z wybuchem wojny w Ukrainie i napływem uchodźców, w tym dzieci pozbawionych opieki, MOPS, z pieniędzy zebranych na ten cel przez prywatnych darczyńców, zakupił na rzecz Gminy Miejskiej Kraków nieruchomość przy ul. Moczydło 12, z przeznaczeniem na placówkę opiekuńczo-wychowawczą dla tychże dzieci.

Zakupiona nieruchomość jest budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym, wolnostojącym, dwukondygnacyjnym, częściowo podpiwniczonym o pow. zabudowy 220 m², pow. użytkowej 346 m², położonym na działce o pow. 0,1221 ha. Zmodernizowanym i dostosowanym dla potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych.

W 2024 r. w placówce przy ul. Moczydło 12 przebywało 11 dzieci z Ukrainy, o których mowa w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (w tym jeden pełnoletni powracający do pieczy zastępczej), 4 dzieci cudzoziemskich, o których mowa w art. 5 ust. 3 *Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* i 4 dzieci polskich.

Łączny koszt funkcjonowania placówki w 2024 r. wyniósł 1 725 365,58 zł w tym: 1 066 891,67 zł ze środków Funduszu Pomocy PPWFUK, 452 433,12 zł z dotacji celowej PZUWM, 206 040,79 zł ze środków własnych PWSMK). Dodatkowo 65 334,76 zł PWUWM z Programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024–2027”.

30.2 Pomoc w formie posiłku dla dzieci w szkołach i przedszkolach

Dzieci i uczniowie – obywatele Ukrainy, uczęszczający do szkół, przedszkoli czy żłobków, zostali objęci pomocą w postaci dożywiania. W 2024 r. pomoc ta udzielana była w postaci posiłków realizowanych w ramach żywienia zbiorowego w szkole lub przedszkolu na podstawie wydanych decyzji administracyjnych. Posiłki przyznawane były, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał 1200 zł oraz jeśli dochód na osobę w rodzinie był wyższy niż 1200 zł, ale nie przekraczał 1500 zł, pod warunkiem zwrotu 50% kosztów posiłku.

Łącznie w 2024 r. pomocą w postaci posiłków udzielonych dla dzieci obywateli Ukrainy w szkołach, przedszkolach czy żłobkach objęto 575 osób. Wartość udzielonej pomocy wyniosła 820 208,17 zł, Zadanie to finansowano z środków Funduszu Pomocy Ukrainie

30.3 Nadzór nad wypełnianiem praw i obowiązków opiekuna tymczasowego małoletniego obywatela Ukrainy

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, ośrodkowi pomocy społecznej powierza zadanie w postaci nadzoru nad realizacją praw i obowiązków opiekunów tymczasowych małoletnich obywateli Ukrainy. Sąd opiekuńczy właściwy ze względu na miejsce pobytu dziecka, zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej, ustanawia opiekuna tymczasowego małoletniego obywatela Ukrainy.

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. nadzór nad sposobem wypełniania praw i obowiązków przez opiekunów tymczasowych dla 579 małoletnich obywateli Ukrainy sprawowano wobec 515 osób.

Zadanie było finansowane na podstawie porozumienia zawartego z Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF). W ramach realizacji zadania wykonywanie nadzorów powierzono 19 zleceniobiorcom. Łącznie wydatkowano na ten cel 92 600,21 zł.

30.4 Wsparcie finansowe wydatków związane z utrzymaniem dzieci przez opiekunów tymczasowych

Dla opiekunów tymczasowych ustanowionych dla małoletnich, którzy przed przybyciem na terytorium RP byli umieszczeni w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy, złożono także 25 wniosków o świadczenia i dofinansowania, o których mowa w art. 26 ust 1 i 2 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

30.5 Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł

MOPS przyjmował wnioski i wypłacał jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł na osobę, o którym mowa w art. 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Pomoc przeznaczona była dla obywateli Ukrainy, którzy przekroczyli granicę po 24 lutego 2022 r. i zostali wpisani do rejestru PESEL.

W 2024 r. pomocą objęto 1085 osób na łączną kwotę 330 357,79 zł (w tym koszty obsługi wyniosły 4857,79 zł). Zadanie finansowane było z Funduszu Pomocy Ukrainie.

30.6 Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

MOPS przyznawał obywatelom Ukrainy, którzy przekroczyli granicę po 24 lutego 2022 r. i zostali wpisani do rejestru PESEL świadczenia z pomocy społecznej na podstawie art. 29–30 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Pomocy udzielono w następujących formach:

- zasiłek stały dla 415 osób na łączną kwotę 1 838 985,92 zł;
- zasiłek okresowy dla 676 osób na łączną kwotę 374 099,41 zł;
- zasiłek celowy dla 193 osób na łączną kwotę 361 067,83 zł;
- posiłek dla 575 osób na łączną kwotę 820 208,17 zł.

Pozostałe świadczenia z pomocy społecznej tj. składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających zasiłek stały, zasiłki celowe specjalne oraz zasiłki okresowe w części gminnej dla 351 osób w łącznej wysokości 117 567,14 zł. Pomocą objęto łącznie 1607 osób.

Zadanie finansowane było z Funduszu Pomocy Ukrainie.

Ponadto MOPS zorganizował 3 pogrzeby obywateli Ukrainy finansowane z dotacji przekazanej przez Małopolski Urząd Wojewódzki w kwocie 6832 zł.

30.7 Rozszerzenie działalności placówek wsparcia dziennego

W 2024 r., na mocy porozumienia pomiędzy Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF) a Gminą Miejską Kraków, 5 organizacji pozarządowych otrzymało środki na rozszerzenie działalności już istniejących placówek wsparcia dziennego. Zgodnie z uzgodnionym z UNICEF planem pracy placówki w ramach otrzymanych środków realizowały zadania ukierunkowane na wsparcie dzieci obywateli Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Łącznie swoją działalność rozszerzyło 17 placówek wsparcia dziennego w tym: 5 w formie

specjalistycznej, 11 w formie opiekuńczej oraz 1 w formie pracy podwórkowej. Z pomocy skorzystało łącznie 504 dzieci obywateli Ukrainy. Przeznaczone środki finansowe na rozszerzenie działalności placówek w 2024 r. w związku z ww. porozumieniem wyniosły łącznie 295 668 zł.

30.8 Zapewnienie pieczy zastępczej

W 2024 r. w pieczy zastępczej przebywało 44 obywateli Ukrainy, z czego 40 przebywało w 12 placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego oraz socjalizacyjnego, a 5 w rodzinach zastępczych. W celu zapewnienia właściwych warunków opieki i wychowania małoletnich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, tworzono dodatkowe miejsca.

Ze środków z Funduszu Pomocy Ukrainie wykorzystano środki w wysokości: 2 498 907,07, w tego na pobyt 40 obywateli Ukrainy w placówkach wydatkowano 2 372 257,60 zł, a na pobyt 5 w rodzinach zastępczych – 83 252,74 zł.

30.9 Zapewnienie opieki w domach pomocy społecznej

Osoby uciekające przed konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy, wymagające całodobowej opieki, otrzymały pomoc w formie skierowania i umieszczenia w domu pomocy społecznej. W roku 2024 w DPS na terenie Gminy Miejskiej Kraków przebywało łącznie 12 ww. osób, z czego 8 zostało umieszczonych w latach 2022–2023.

Wydatki związane z utrzymaniem mieszkańców DPS wyniosły 1 079 671,19 zł i pokrywane były z środków Funduszu Pomocy Ukrainie.

30.10 Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

MOPS przyznawał uczniom – obywatelom Ukrainy, którzy przekroczyli granicę po 24 lutego 2022 r. i zostali wpisani do rejestru PESEL, jednorazowe świadczenia z pomocy społecznej na podstawie art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Pomocy udzielono w następujących formach:

- stypendium szkolne dla 124 uczniów na łączną kwotę 123 211,49 zł,
- zasiłek szkolny dla 1 ucznia na łączną kwotę 620 zł.

Zadanie finansowane było z Funduszu Pomocy Ukrainie.

Rozdział VI: Inne działania oraz pozostałe informacje o funkcjonowaniu MOPS

31. Działania związane z aplikowaniem o środki w ramach konkursów zewnętrznych

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. aplikowano o środki w naborach:

- W ramach konkursu nr FERS.05.01-IZ.00-002/24 w ramach działania 5.1 na skalowanie innowacji społecznej pn. „Wygrana rodzina”, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS). Wniosek został złożony na konkurs ogłoszony w I turze wniosków z terminem naboru 19 lutego do 6 maja 2024 r. pt. „Wygrane rodziny w Krakowie”.
- Czterokrotnie aplikowano o środki w naborach wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT, Typ projektu A. Usługi w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz/lub kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą, Fundusze Europejskie dla Małopolski:
 1. Pierwszy wniosek złożony na nabór – zgłoszony projekt nosił tytuł: „Utworzenie Centrum dla Rodzin”;
 2. Drugi wniosek złożony na nabór – zgłoszony projekt nosił tytuł: „Utworzenie Centrum Pomocy dla Dzieci”;
 3. Trzeci wniosek złożony na nabór – zgłoszony projekt nosił tytuł: „Centrum Wsparcia Pieczy Zastępczej”;
 4. Czwarty wniosek złożony na nabór – zgłoszony projekt nosił tytuł: Rozwój usług w Gminie Miejskiej Kraków w zakresie dostępności usług kierowanych do dzieci i młodzieży – usamodzielniających się wychowanków opuszczających pieczę zastępczą”.
- Aplikowano o środki w naborach wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT, Typ projektu B. Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, Fundusze Europejskie dla Małopolski:
 1. wniosek złożony na nabór – Zgłoszony projekt nosił tytuł: „Podniesienie dostępności usług kierowanych do dzieci i młodzieży na terenie Gminy Miejskiej Kraków”.
- Złożono wniosek na realizację projektu inwestycyjnego, w ramach naboru dla Priorytetu 5 Fundusze europejskie wspierające infrastrukturę społeczną, Działanie 5.6 Infrastruktura opieki w społeczności lokalnej, typ projektu: A. Infrastruktura związana z zapewnieniem opieki osobom wymagającym wsparcia ze względu na wiek lub niepełnosprawność lub choroby przewlekłe. Zgłoszony projekt nosił tytuł „Budowane na miarę – rozwój infrastruktury zdeinstytucjonalizowanego wsparcia kierowanego do osób niesamodzielnych w Gminie Miejskiej Kraków”.

32. Współpraca międzynarodowa

Współpraca z Miastem Frankfurt nad Menem realizowana była na podstawie „Porozumienia pomiędzy Stołecznym Królewskim Miastem Kraków i Miastem Frankfurt nad Menem o współpracy w dziedzinie pomocy społecznej” z 3 czerwca 2011 r., będącego kontynuacją porozumienia zawartego 19 kwietnia 2001 r. W ramach współpracy w dniach 9–13 września 2024 r. odbyła się wizyta przedstawicieli miasta Frankfurt w Krakowie pod przewodnictwem Elke Voith – Członkini Zarządu Miasta Frankfurt nad Menem do Spraw Społecznych, Młodzieży, Rodziny i Seniorów. Tematyka tegorocznej wizyty dotyczyła zagadnień związanych z „Przestrzenią społeczną”.

W trakcie pobytu przedstawiciele delegacji odwiedzili miejsca związane z organizowaniem społeczności lokalnej – pracę w środowisku lokalnym z dziećmi, młodzieżą, osobami z niepełnosprawnościami oraz seniorami: Placówkę Wsparcia Dziennego SIEMACHA

Spot Kraków, Krakowski Instytut Psychoterapii „Ptaszyckiego”, Środowiskowy Dom Samopomocy „Vita”, Krakowskie Centrum Seniora oraz zapoznali się z działalnością Programów Aktywności Lokalnej funkcjonujących w Gminie Miejskiej Kraków.

W ramach wizyty, 10 września, w Nowohuckim Centrum Kultury w Krakowie, odbył się wernisaż wystawy fotografii pt.: „Frankfurt i jego mieszkańcy”. Zaprezentowane zdjęcia to efekt dziesięcioletniej pracy duetu artystów z Niemiec, fotografki Anny Pekali oraz fotografa Floriana Albrechta-Schoecka, realizowanej przy wsparciu miasta Frankfurt nad Menem w dzielnicach objętych programem „Aktywne sąsiedztwo”. Prace zgromadzone na wystawie ukazują ludzi, style życia i miejsca, które mimo licznych różnic i kontrastów prezentują tolerancyjne, indywidualne, a jednocześnie różnorodne i wielowymiarowe społeczeństwo, którego domem jest metropolia Frankfurt nad Menem.

33. Budżet obywatelski

Budżet obywatelski to proces, dzięki któremu mieszkańcy mają bezpośredni wpływ na realizację potrzeb społeczności lokalnych, a tym samym na wydatkowanie konkretnych środków finansowych. Poprzez zgłaszane w formie projektów pomysły mogą angażować się w poprawę wizerunku oraz funkcjonowania osiedli.

W 2024 r. zrealizowano 2 projekty:

„Uwolnić z więzów samotności i starości”

Zadanie było realizowane przez Parafię pw. NMP z Lourdes w Krakowie. W 2024 r. wolontariusze świadczyli pomoc na rzecz 20 osób samotnych i starszych zamieszkałych na terenie Dzielnicy V Krowodrza. W ramach zadania podejmowane były następujące działania: systematyczne odwiedziny osób przez wolontariuszy, utrzymywanie kontaktów telefonicznych, pomoc w robieniu zakupów, pomoc w sprzątaniu, wyjścia do instytucji kultury, wykonanie drobnych napraw i remontów, ćwiczenia rehabilitacyjne wykonywane z beneficjentami przez fizjoterapeutów oraz wolontariuszy. Zorganizowane zostały również prelekcje dla uczniów szkół podstawowych i liceum w celu uwrażliwiania na sytuację seniorów w ich środowisku oraz zachęcania do zaangażowania się w wolontariat. Wolontariusze mieli możliwość wzięcia udziału w kilku warsztatach poszerzających ich wiedzę na temat sprawowania opieki nad seniorami.

W 2024 r. środki finansowe zostały przekazane na: pokrycie kosztów zainteresowań beneficjentów, wydatki z prowadzonymi remontami, opłacenie rehabilitantów oraz zakup artykułów chemicznych i spożywczych, pokrycie kosztów zorganizowania warsztatów dla wolontariuszy. Na realizację zadania przeznaczono łącznie 49 000 zł.

„Angielski na co dzień dla dorosłych”

W PAL „Na Olszy” w okresie od lutego do grudnia 2024 r. realizowany był projekt „Angielski na co dzień dla dorosłych”. Celem projektu była praktyczna nauka języka angielskiego, szczególnie przydatna osobom dorosłym i seniorom w codziennym życiu. Jednym z kluczowych założeń projektu była także integracja uczestników. W ramach zadania zorganizowano 34 jednogodzinne spotkania, w których uczestniczyły 22 osoby. Na realizację zadania przeznaczono 8000 zł.

„Piękny umysł”

W PAL Zesławice i Kantorowice realizowane były dwa projekty. Jeden z nich to „Piękny umysł” skierowany do młodzieży i dorosłych. Obejmował naukę języka angielskiego dla dwóch grup zaawansowania. Zajęcia odbywały się w dwóch grupach 12-osobowych (poziom początkujący i poziom zaawansowany). Realizacja projektu trwała od marca do grudnia, raz w tygodniu. Na realizację projektu przeznaczono 14 195,43 zł.

„Neurologopedia dla dzieci z Dzielnicy XVII”

Projekt „Neurologopedia dla dzieci z XVII Dzielnicy” przeznaczony był dla dzieci przedszkolnych i szkolnych z zaburzeniami rozwoju mowy, które z ich powodu są zagrożone wykluczeniem ze społeczności szkolnej i problemami rozwojowymi. W ramach realizacji projektu przewidziane były następujące obszary działań: diagnostyka zaburzeń mowy, zajęcia indywidualne logopedyczne, zajęcia ogólnorozwojowe w grupie. Projekt był skierowany do dzieci zamieszkających na terenie Dzielnicy XVII Wzgórza Krzesławickie. Na realizację projektu przeznaczono 27 800 zł.

„Wrótenice – aktywni razem”

W PAL Wrótenice w 2024 roku realizowany był projekt „Wrótenice – aktywni razem” ze środków Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa – Edycja 2024. Realizowane działania służyły przeciwdziałaniu izolacji mieszkańców poprzez wykreowanie inicjatyw odpowiadających na potrzeby społeczności osiedla tak, aby uzyskać jej zaangażowanie w rozwiązywanie ważnych lokalnych problemów oraz tworzenie warunków do rozwoju. Ważnym aspektem było wzmocnienie poczucia tożsamości wspólnoty mieszkańców i odpowiedzialności za wspólne miejsce zamieszkania, poprawa dostępu do informacji na temat oferty instytucji działających na rzecz społeczności lokalnej. Cele zostały zrealizowane w ramach poniższych działań:

- zajęcia stałe: warsztaty z lego robotyki, zajęcia ruchowo relaksacyjne – zumba dla dorosłych i dzieci, Zumbini dla najmłodszych, zajęcia Zdrowy Kręgosłup, konsultacje psychologiczne, zajęcia rękodzielnicze „Szydełkomania”, dyżur animatora oraz prowadzenie indywidualnego poradnictwa i informacji,
- zajęcia cykliczne: wymiana garażowa „Garażówka”, wyjazdy integracyjne, akcja „Wakacje w PAL”, akcja „Ferie Zimowe w PAL”, dyżury w ramach głosowania BO 2024, organizacja spotkań pt. „Wokół historii Wrótenic”, warsztaty ogrodnicze, warsztaty sportowe w sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej nr 141, warsztaty kulinarne i kurs baristów, wyjścia do instytucji kultury dla wszystkich grup wiekowych, warsztaty kreatywne.
- wydarzenia okazjonalne: spotkania dla mieszkańców pt. „Festiwal przyśpiewek”, współpraca w organizacji obchodów 90 rocznicy powstania we Wrótenicach Ochotniczej Straży Pożarnej, wspólne odnawianie i modernizacja całego lokalu, utworzenie „Wrótenickiej Biblioteczki”, organizacja spotkania z Mikołajem, udział i pomoc przy przygotowaniach do występu lokalnych liderów w Dożynkach Miejskich 2024, współorganizacja pikniku dotyczącego Budżetu Obywatelskiego, współorganizacja wydarzenia historycznego pt. „Pamiętamy – 110 rocznica wybuchu 1 wojny światowej”.

Szczególne miejsce wśród przedsięwzięć realizowanych w ramach rewitalizacji społecznej zajmował proces edukacyjny wśród mieszkańców dotyczący ubiegania się o dotacje do działań społeczności z różnych źródeł finansowania i rozwoju, wspieranie i tworzenie warunków do rozwoju lokalnego Stowarzyszenia. Zawarto trójstronne porozumienie o współpracy pomiędzy MOPS Kraków – PAL Wrótenice, Stowarzyszeniem Aktywne Wrótenice i Ochotniczą Strażą Pożarną we Wrótenicach ukierunkowane na wspólne działania na rzecz rozwoju społeczności. Z oferty PAL łącznie skorzystało 125 osób. Na realizację projektu przeznaczono 180 985,16 zł.

Środki finansowe przeznaczone na realizację działań PAL w ramach Budżetu Obywatelskiego wyniosły 230 980,59 zł.

34. Współpraca z mediami

MOPS w 2024 r. podjął około 700 kontaktów z mediami w zakresie informowania o możliwości uzyskiwania wsparcia przez mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków. W ramach działań informacyjnych w mediach ogólnopolskich oraz lokalnych ukazały się informacje dotyczące pomocy społecznej: artykuły, komunikaty, reportaże telewizyjne i radiowe. MOPS po raz kolejny był także partnerem akcji informacyjnej prowadzonej przez „Głos – Tygodnik Nowohucki” pod nazwą „Nowa Huta – miejsce dobre do życia”. W jej ramach ukazał się cykl artykułów poświęconych działaniom Ośrodka. Tematyka publikacji obejmowała kwestie związane z różnymi formami aktywizacyjnymi dla osób starszych, dzieci, młodzieży, pomocy dla rodzin, osób samotnych, bezdomnych, oferty dla społeczności lokalnych.

Przez cały rok 2024 przygotowywano 20 filmów informujących o działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, które były wyświetlane w social mediach oraz na stronach www. Tematyka filmów obejmowała: realizację inwestycji, projektów finansowanych ze środków unijnych, wydarzeń w jednostkach systemu pomocy społecznej.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był głównym organizatorem akcji „Przedświąteczny karp dla mieszkańców Krakowa”, która była szeroko prezentowana i relacjonowana w mediach lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich.

Prowadzona była systematyczna współpraca z Wydziałem Komunikacji Społecznej UMK oraz portalem www.krakow.pl, na potrzeby którego przygotowywane były komunikaty dotyczące pomocy społecznej, istotne dla mieszkańców Krakowa. MOPS realizuje także zadania wynikające z zapisów ustawy o dostępie do informacji publicznej, prowadząc Biuletyn Informacji Publicznej.

35. Kadra MOPS – zatrudnienie, wykształcenie, podnoszenie kompetencji zawodowych

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. w MOPS było zatrudnionych 720 osób w wymiarze 712 etatu.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. wskaźnik zatrudnienia, o którym mowa w art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, wykazuje niedobór 41 pracowników socjalnych w przeliczeniu na pełne etaty (wskaźnik liczby pracowników na pełnych etatach na 2000 mieszkańców, wg liczby mieszkańców Krakowa z dnia 30.06.2024 r. (źródło: GUS w Krakowie).

Odsetek pracowników MOPS, legitymujących się wyższym wykształceniem (w tym tych przebywających na urloпах wychowawczych i bezpłatnych), wynosi 84%, z czego 15,8% stanowią pracownicy, którzy mają ukończone także studia podyplomowe. Dwie osoby posiadają wykształcenie na poziomie doktora nauk społecznych. Wykształceniem policealnym legitymuje się 11% ogółu pracowników. Wykształceniem średnim legitymuje się 4,3% pracowników, zawodowym 0,0%, a podstawowym 0,7% (stan na 31.12.2023 r.).

W stosunku do roku 2023 wskaźnik zatrudnienia osób z wykształceniem wyższym pozostało na tym samym poziomie: pracownicy z wykształceniem wyższym 84% (2023 r. 84%), z wykształceniem podyplomowym 15,8% (2023 r. – 15,4%). Wykształcenie pozostałych pracowników utrzymuje się również na stabilnym poziomie: osób z wykształceniem policealnym jest 11% (2023 r. – 11,2%), z średnim 4,3% (2023 r. – 4,4%), z zawodowym 0% (2023 r. 0,1%) i podstawowym 0,7% (2023 r. 0,3%).

Wśród osób zatrudnionych w MOPS 52% stanowili pracownicy socjalni (bez uwzględnienia pracowników przebywających na urloпах wychowawczych i bezpłatnych). Pozostałe osoby to przede wszystkim pracownicy działów merytorycznych.

Spośród 365 pracowników socjalnych 81,9% świadczyło pracę w środowisku.

W 2024 r. w MOPS zatrudnione były 53 osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. Przez cały rok wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosił ponad 6% w stosunku do ogółu zatrudnienia, co zwalania MOPS z ponoszenia obowiązku wpłat na rzecz PFRON.

Zatrudnienie w MOPS wg stanowisk – stan na 31 grudnia 2024 r.:

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM*
	2024
Ogółem:	703
z tego: dyrektor	1
zastępcy dyrektora	3
pracownicy socjalni ogółem	365
z tego: główny specjalista pracy socjalnej	1
starszy specjalista pracy socjalnej	51
specjalista pracy socjalnej	109
starszy pracownik socjalny	142
pracownik socjalny	62
pozostali pracownicy	334
pracownicy świadczący pracę w środowisku:	
pracownicy socjalni,	299
koordynatorzy rpz*	21
asystenci rodzin*	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

*wykaz nie uwzględnia pracowników przebywających na urlopach wychowawczych i bezpłatnych

*Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

*Asystenci Rodzin

W 2024 r. pracownicy MOPS brali udział w 83 szkoleniach (płatnych i bezpłatnych). Środki finansowe przeznaczone na realizację szkoleń wyniosły 43 581,43 zł.

Dodatkowo w MOPS przeprowadzono superwizje, w których uczestniczyło 17 osób (pracownik socjalny i asystent rodziny).

35.1 Praktyki i staże

W 2024 r. w MOPS w Krakowie 31 studentów krakowskich uczelni odbyło łącznie 1960 godzin praktyk studenckich.

36. Skargi, interwencje, odwołania od decyzji administracyjnych

Realizując zadania w zakresie przeprowadzania postępowań wyjaśniających, dotyczących skarg, interwencji, wniesionych odwołań w 2024 r.:

- przeprowadzono 563 postępowania wyjaśniające, dotyczące skarg i interwencji oraz odwołań;
- rozpatrzono 47 skarg, które zostały zarejestrowane w Wydziale Kontroli Wewnętrznej Urzędu Miasta Krakowa;
- po przeprowadzeniu postępowań wyjaśniających ustalono, iż 9 skarg było zasadnych, w wyniku czego podjęto działania w celu zapobieżenia powtarzaniu się w przyszłości stwierdzonych nieprawidłowości;
- przekazano do Samorządowego Kolegium Odwoławczego 152 odwołania złożone od 317 decyzji administracyjnych;
- wpłynęły 243 decyzje SKO utrzymujących w mocy wcześniejsze rozstrzygnięcie;
- SKO uchyliło i przekazało do ponownego rozpatrzenia 35 decyzji.

W poprzednim okresie sprawozdawczym, tj. w 2023 r. rozpatrzono 37 skarg, które zostały zarejestrowane w Biurze Kontroli Wewnętrznej Urzędu Miasta Krakowa. W wyniku ich rozpatrzenia 2 skargi uznano za zasadne.

37. Kontrole realizacji zadań

W 2024 r. przeprowadzono łącznie 54 kontrole realizacji zadań publicznych, zleconych podmiotom niepublicznym i publicznym, w tym 53 kontrole kompleksowe i 1 sprawdzającą. W ramach kontroli ujętych w planie kontroli na rok 2024 zrealizowano 54 z 60 zaplanowanych.

W poprzednim okresie sprawozdawczym, tj. w 2023 r., przeprowadzono łącznie 58 kontroli, w tym 53 z zaplanowanych 55.

Łącznie w 2024 r., w wyniku kontroli dotyczących realizacji zadań zleconych podmiotom niepublicznym i publicznym, sformułowano 290 zaleceń pokontrolnych, w tym w ramach zakończenia czynności kontrolnych rozpoczętych jeszcze w 2023 r. – 116. Wystąpienia pokontrolne skierowano łącznie do 32 podmiotów. Do 12 z nich, w odniesieniu do 17 realizowanych przez nie zadań, skierowano zalecenia dotyczące zwrotu dotacji (wydatkowanych niezgodnie z przeznaczeniem i/lub pobranych w nadmiernej wysokości). Łączna wysokość stwierdzonych należności głównych (bez odsetek) wyniosła 7871,86 zł.

W 2024 r. nie przeprowadzano planowych kontroli wewnętrznych w MOPS.

W ramach sprawowania bieżącego nadzoru nad powierzonymi zadaniami części komórek organizacyjnych zrealizowała w 2024 r. kontrole bez udziału pracowników Sekcji Kontroli Wewnętrznej:

- Dział Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia przeprowadził: 1 kontrolę problemową w DPS, w wyniku których nie wydawano zaleceń pokontrolnych oraz 5 kontroli doraźnych dotyczących funkcjonowania domów pomocy społecznej, ośrodka wsparcia – klubu samopomocy oraz mieszkania treningowego dla osób uzależnionych – wydano 3 zalecenia pokontrolne;
- Dział Pomocy Dzieciom przeprowadził w POW 10 kontroli problemowych (w tym 3 w placówkach publicznych i 7 w niepublicznych), w wyniku których wydano 5 zaleceń pokontrolnych;
- Dział Pomocy Bezdomnym przeprowadził 1 kontrolę problemową w schronisku dla bezdomnych mężczyzn, która nie skutkowała wydaniem zaleceń pokontrolnych;
- Dział Wsparcia Osób Niepełnosprawnych przeprowadził 24 kontrole doraźne w WTZ – na ich podstawie nie sformułowano zaleceń pokontrolnych.

Łącznie komórki organizacyjne przeprowadziły 41 kontroli bez udziału Sekcji Kontroli Wewnętrznej, w wyniku których wydano 8 zaleceń pokontrolnych.

W 2024 r. wydano łącznie 12 decyzji w sprawie zwrotu dotacji, w tym 4 w ramach postępowań administracyjnych wszczętych w 2023 roku. W bieżącym roku wszczęto łącznie 8 postępowań administracyjnych, z których 1 nadal się toczy.

38. Przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymania infrastruktury

38.1 Informatyzacja

W 2024 r. zakupiono 10 notebooków, 129 komputerów, 40 monitorów, 14 urządzeń wielofunkcyjnych, 15 drukarek, 2 urządzenia sieciowe. Ponadto z środków inwestycyjnych zakupiono 1 serwer, 1 streamer oraz 1 urządzenie sieciowe do obsługi połączeń światłowodowych.

Uruchomiono wersję produkcyjną Systemu Elektronicznego Obiegu Dokumentów (EZD). Wdrożono skanowanie dokumentów do systemu EZD we wszystkich punktach kancelaryjnych. Zintegrowano system EZD z systemami ePUAP oraz eDoręczenia. Wykonano test przywracania krytycznych serwerów z kopii bezpieczeństwa. Wykonano przegląd licencji oprogramowania na wszystkich stacjach roboczych. Zaktualizowano system operacyjny z Windows 10 na Windows 11 na 140 stanowiskach komputerowych. Zaktualizowano system operacyjny Windows Serwer 2022 na zapasowym kontrolerze domeny.

W roku 2024 wydatki na informatyzację wyniosły 2 273 019,26 zł, w tym:

- 1 779 657,03 zł ze środków bieżących,
- 429 379,98 zł ze środków inwestycyjnych.

38.2 Obsługa organizacyjna MOPS

Na stanowiskach kancelaryjnych MOPS zarejestrowano łącznie 235 461 pism, w tym:

- 79 605 pism przychodzących;
- 116 492 pisma wychodzące;
- 39 364 pism wewnętrznych.

Sporządzono 22 projekty upoważnień Prezydenta Miasta Krakowa, 37 projektów pełnomocnictw Prezydenta Miasta Krakowa, 4 projekty zarządzeń Prezydenta Miasta Krakowa. Sporządzono 160 zarządzeń Dyrektora MOPS, 48 poleceń służbowych Dyrektora MOPS, 384 pełnomocnictwa Dyrektora MOPS i 61 upoważnień Dyrektora MOPS.

38.3 Archiwum zakładowe

W 2024 r. przejęto do archiwum zakładowego z komórek organizacyjnych 303,58 mb akt. Wybrakowano, po uzyskaniu zgody Dyrektora Archiwum Narodowego w Krakowie, 261,65 mb dokumentacji, której okres przechowywania upłynął (231,65 mb z ewidencji archiwum oraz 30 mb kat. Bc z komórek organizacyjnych). Wycofano z ewidencji archiwum zakładowego w związku ze wznowieniem spraw 194 akta na podstawie 187 protokołów wycofania. Zrealizowano 410 wypożyczeń dokumentacji na potrzeby komórek organizacyjnych (dla 110 pracowników wypożyczających). Przekazano do Archiwum Narodowego w Krakowie 2,42 mb materiałów archiwalnych. Pozyskano i zagospodarowano nowe pomieszczenia magazynowe na potrzeby archiwum przy ul. Wąwozowej 34b oraz wyremontowano pomieszczenia przeznaczone na główną siedzibę archiwum zakładowego na os. Szkolnym 15.

Stan zasobu archiwum zakładowego MOPS na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosił 3157 mb dokumentacji przechowywanej w 8 magazynach.

38.4 Zamówienia publiczne

W celu realizacji zadań statutowych MOPS w 2024 r. przeprowadził 29 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym:

- 11 zamówień na usługi,
- 15 zamówień na dostawy,
- 3 zamówienia na roboty budowlane.

Wartość umów zawartych w wyniku przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybach określonych ustawą Prawo zamówień publicznych wyniosła łącznie 15 006 768,17 zł.

Ponadto prowadzono zamówienia w trybie pozaustawowym. Łączna liczba udzielonych zamówień w trybie do 130 000 zł netto wyniosła 1300 na łączną kwotę 4 889 085,28.

38.5 Działania związane z utrzymaniem infrastruktury oraz zadania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2024 r. MOPS dysponował 53 lokalami zajętymi przez komórki organizacyjne ośrodka o łącznej powierzchni 12 417,46 m², 41 lokalami i budynkami, w których realizowane były zadania z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej o łącznej powierzchni 10 113,45 m², w tym 13 nieruchomości w trwałym zarządzie ośrodka.

Ponadto budynek domu pomocy społecznej o powierzchni 1 143,98 m² był w trakcie modernizacji. Z kolei 4 obiekty o łącznej powierzchni 9 151,35 m² i 1 niezabudowana nieruchomość były przeznaczone do przebudowy, rozbudowy oraz budowy budynków na potrzeby zadań z zakresu pomocy społecznej.

Łączna powierzchnia lokali i budynków wykorzystywanych oraz przeznaczonych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wynosiła na koniec 2024 r. 32 826,24 m².

W ramach zadań inwestycyjnych podjęto następujące działania:

- 1) Zakończono budowę Domu Pomocy Społecznej przy ul. Praskiej 27 dla 100 osób oraz uzyskano decyzję pozwolenia na użytkowanie. Zakończono oraz w pełni wyposażono nowy DPS w ramach zakupu pierwszego wyposażenia II – etap – zawarto 28 umów. Zadanie uzyskało dofinansowanie – w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – kwota 30 mln zł. Łączny koszt zadania w 2024 r. wyniósł 18 345 290,99 zł, w tym środki własne miasta 3 553 449,36 zł.
- 2) Modernizacja lokalu na os. Szkolnym 27, w którym realizowane są zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. W ramach zadania wyposażono obiekt w pionową platformę schodową. Łączny koszt zadania wyniósł 60 885 zł.
- 3) Termomodernizacja budynku MOPS w Krakowie na os. Górali 19. W ramach zadania opracowano audyt energetyczny. Łączny koszt wyniósł 12 300 zł.
- 4) Modernizacja budynku Domu Pomocy Społecznej przy ul. Sołtysowskiej 13D. W ramach zadania opracowano kompletną dokumentację projektową oraz uzyskano ostateczną decyzję o pozwoleniu na budowę. W ramach robót budowlanych w 2024 r. wykonano:
 - Roboty rozbiórkowe – 70%
 - Roboty murarskie – 40%
 - Roboty związane z budową ścianek działowych g-k – 30%
 - Roboty tynkarskie – 10%
 - Roboty posadzkowe – 20%
 - Roboty sanitarne instalacji c.o. – 30%
 - Roboty sanitarne instalacje wodne – 30%
 - Roboty sanitarne instalacje kanalizacyjne – 30%
 - Roboty elektryczne ogólne – 25%
 - Roboty elektryczne instalacje ppoż. – 30%
 - Roboty elektryczne instalacje przyzywowe – 30%
 - Roboty elektryczne instalacje niskoprądowe – 30%
 - Roboty elektryczne instalacja fotowoltaiczna – 90%

Zadanie uzyskało dofinansowanie – w ramach 8. edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na kwotę 2 mln zł.

Łączny koszt zadania w 2024 r. wyniósł 2 259 234 zł.

- 5) Zakupy inwestycyjne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W ramach zadania zakupiono serwer, streamer, oprogramowanie, urządzenia sieciowe oraz urządzenia wielofunkcyjne. Łączny koszt wyniósł 429 379,98 zł.

W ramach robót budowlanych w 2024 r. wykonano remonty bieżące i inne prace budowlane w budynkach i lokalach wynajmowanych, pozostających w użyczeniu i w trwałym zarządzie MOPS:

- 1) w lokalu na os. Szkolnym 15, przeznaczonym na magazyn archiwum zakładowego, wydzielone zostało pomieszczenie które zaadaptowano na cele biurowe. Ponadto wykonano remont bieżący pomieszczenia socjalnego, toalety oraz dokonano modernizacji tablicy elektrycznej – koszt robót 83 504,93 zł,
- 2) w 3 pomieszczeniach biurowych Filii nr 4 na os. Szkolnym 34 zlikwidowano skutki zalania. Prace obejmowały roboty malarskie, tynkarskie oraz prace związane z rozbudową wentylacji – koszt robót 25 022,07 zł,
- 3) w lokalu Filii nr 4 na os. Szkolnym 35 wykonano ściankę działową w celu wydzielenia dodatkowego pomieszczenia. Prace obejmowały: wykonanie ścianki z płyt g-k, roboty malarskie, tynkarskie, posadzkowe, elektryczne oraz związane z przebudową wentylacji – koszt robót 21 455,73 zł,
- 4) w lokalu Filii nr 5 przy ul. Praskiej 52 wykonano prace związane z naprawą instalacji wodnej oraz wymianą umywalki wraz z baterią – koszt robót 1845,00 zł,

- 5) w lokalu Programu Aktywności Lokalnej przy ul. Wróżeńickiej 49 wymienione zostały drzwi zewnętrzne – koszt usługi 16 612,00 zł,
 - 6) przed budynkiem Filii nr 2 przy ul. Radzikowskiego 39 wyodrębniono miejsce postojowe dla osób niepełnosprawnych oraz wykonano oznakowanie poziome i pionowe miejsc parkingowych dla klientów oraz pracowników MOPS – koszt robót 6088,50 zł,
 - 7) w budynku przy ul. Wąwozowej 34B przystosowano dwa pomieszczenia na potrzeby warsztatowe, dwa pomieszczenia na potrzeby biurowe oraz łazienkę do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Prace obejmowały roboty malarskie, tynkarskie, elektryczne, wodno-kanalizacyjne oraz wymianę stolarki drzwiowej – łączny koszt robót 56 275,57 zł,
 - 8) w mieszkaniu treningowym na os. Zielonym wykonano remont łazienki. Prace obejmowały roboty tynkarskie, posadzkowe, izolacyjne i okładzinowe, roboty związane z wymianą instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz instalacji elektrycznej – koszt robót 31 383,25 zł,
 - 9) w budynku Ogrzewalni dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Księcia Józefa 52 zrealizowano roboty budowlane polegające na remoncie pokrycia dachowego wraz termomodernizacją dachu, roboty związane z wykonaniem wentylacji mechanicznej oraz roboty związane z bieżącą konserwacją obejmującą roboty malarskie, posadzkarskie, roboty związane z wymianą wyposażenia toalet oraz wymianą drzwi wejściowych – łączny koszt robót 344 856,51 zł,
 - 10) w Schronisku i Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19A wykonano bieżące konserwacje obejmujące uzupełnienie okładzin ściennych, roboty malarskie, tynkarskie, miejscową wymianę instalacji C.O. oraz modernizację wentylacji mechanicznej – koszt robót 81 601,05 zł,
 - 11) w budynku na os. Górali 19 wykonano bieżącą naprawę pokrycia dachowego, poddano konserwacji bramę wjazdową oraz usunięto awarie związane z ciepłą wodą użytkową – łączny koszt robót 22 385,23 zł,
 - 12) w budynku przy ul. Bardosa 9 wymieniono miskę ustępową oraz stelaż podtynkowy wc – koszt robót 4050,00 zł,
 - 13) w budynku przy ul. Deszczowej 5 wymieniono uszkodzone rury spustowe oraz doszczelniono instalację gazową – koszt robót 2300,00 zł,
 - 14) w budynku przy ul. Józefińskiej 14 wyodrębniono dodatkowe pomieszczenie biurowe oraz odmalowano jedno pomieszczenie biurowe. Prace obejmowały wykonanie ścianki działowej z płyt g-k, roboty malarskie, roboty związane z modernizacją instalacji C.O. oraz instalacji elektrycznej – koszt robót 15 217,00 zł.
- Łączny koszt przeprowadzonych remontów wyniósł 712 596,84 zł.